

Foto IG

Šport in šola: etika za življenje

“Dragi bratje in sestre, vem, da ste bili mnogi med vami vznemirjeni ob novicah, ki so v preteklih dneh krožile naokoli glede ukradenih in objavljenih zaupnih dokumentov Svetega sedeža. Zaradi tega vam želim reči, da je kraja teh dokumentov kaznivo dejanje. To je obsodbe vredno dejanje, ki nikomur ne pomaga. Jaz sam sem zaprosil za to študijo, zato smo te dokumente jaz in moji sodelavci dobro poznali in smo že sprejeli ukrepe, ki so začeli dajati tudi že nekatere vidne sadove. Želim pa vam tudi reči, da me to žalostno dejanje zagotovo ne bo odvrnilo od reforme, ki jo bomo s sodelavci, kakor tudi z vašo pomočjo, nadaljevali! Da, s podporo vse Cerkve, saj se Cerkev prenavlja z molitvijo in z vsakodnevno svetostjo vsakega krščenega. Zato se vam zahvaljujem in vas prosim, da nadaljujete z molitvijo za papeža in za Cerkev, ne da bi se pustili pri tem vznemirjati, ampak bi šli z zaupanjem in upanjem naprej”.

Papež Frančišek med angelskim češčenjem na Trgu sv. Petra v nedeljo, 8. novembra 2015

Ostanite nam zvesti!

Kot smo že večkrat pisali, so nas letos zelo prizadeli finančni rezi s strani Republike Slovenije in Dežele Furlanije Julijske krajine, zato pozivamo vse tiste zveste naročnike in naročnice, bralke, bralce ter prijatelje Novega glasa, naj nam ostanejo blizu. Sporočamo pa tudi, da nam lahko pomagajo tako, da v sklad za izdajanje našega tednika darujejo denarna sredstva na naslednja računa:

Zadružna banka Doberdob in Sovodnje,
IBAN: IT 19 F 08532 12400 000000730643
SWIFT ali BIC koda: ICRAITRRESO

Čedajska banka:
IBAN: IT 67 M 05484 12401 001570069280
SWIFT ali BIC koda: CIVIIT2C

Že vnaprej se zahvaljujemo in vam vsem kličemo: “Ostanite nam zvesti tudi v prihodnje”!

OPČINE Jubilejna nagrada ZSSDI

Za celovito kovanje osebnosti mladih

V četrtsotletni zgodovini je bila nagrada Šport in šola, ki je po zamisli prof. Franka Drasiča leta 1991 nastala v režiji Združenja slovenskih športnih društev v Italiji, podeljena 715-krat. Nekaj podatkov 20 nagrajencev je nagrado prejelo petkrat zaporedoma; 31 nagrajencev je nagrado prejelo štirikrat; 51 jih je nagrado prejelo trikrat; 86 dvakrat; 166 mladih športnikov pa je nagrado prejelo enkrat. Ob nanizanju teh števil je napovedovalec Matej Susič

pred polno dvorano Zadružne kraške banke na Opčinah ob slavnostni podelitvi letošnjih priznanj v četrtek, 5. novembra, dejal, da se za temi ‘suhoparnimi’ podatki skriva veliko bogastvo. In res, podatki kažejo po eni strani na vraščenost športa v našo dijaško populacijo, po drugi pa pričajo tudi o tem, da veliko naših mladih istočasno suvereno opravlja svoje šolske in športne obveznosti. Kot piše v pravilniku, je nagrada namenjena dijakinjam in

dijakom višjih srednjih šol s slovenskim učnim jezikom v Italiji, ki šolsko leto končajo s srednjo oceno 8 ali več (maturanti morajo izdelati zaključni izpit z najmanj 85/100).

/ str. 10
IG

POGOVOR Martina Hlede

40 let otroškega zbora, “praznik za otroke”

Martina Hlede iz Števerjana je kot triletna deklica začela peti v vaškem otroškem pevskem zboru F. B. Sedej. Danes je učiteljica in mama dveh otrok, že deveto leto pa vodi isti otroški zbor, ki letos slavi 40. obletnico ustanovitve. Praznična glasbena prireditev z naslovom *Kako srce se veseli, ko lepa pesem zadoni* bo v nedeljo, 15. novembra, ob 17. uri v župnijskem domu v Števerjanu.

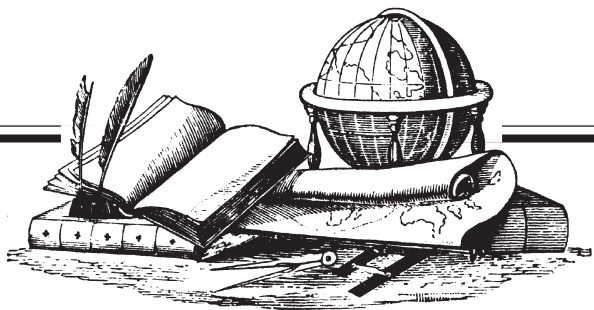
Kaj nam lahko poveš o jeseni 1975?

Takrat se je začelo neprekinjeno delovanje našega otroškega zbora. V Števerjanu se je sicer od nekdaj pelo. Že po prvi svetovni vojni so občasno skrbeli za zbor otrok, ki so ga pripravljali za določene priložnosti. Po drugi vojni so zanj skrbeli bolj redno Herman Srebrnič, učiteljica Ada Gabrovec in kasneje tudi Snežica Černic. Še vedno pa je to bil priložnostni zbor. Pred tem časom je za otroški zbor skrbel župnik Ciril Sedej, nato pa organist. Z neprekinjenim delovanjem je začela učiteljica Anka Černic. To je bilo jeseni 1975. Ona je vodila zbor do leta 1989; tedaj je že deloval v dveh skupinah: v

otroškem zboru so peli malčki od 3. do 9. leta starosti, od 9. leta dalje pa je bil mladinski zbor. Spominjam se nastopov: oder je bil poln otrok, bilo nas je res veliko... Redno smo hodili na pevске vaje, komaj smo čakali nanje. Ko je Anka leta 1989 zapustila zbor, ga je prevzel in do leta 1991 vodil diakon Karel Bolčina. Nato ga je enajst let vodila Valentina Humar, v letih 2003-06 pa njena sestra Eliana. V sezoni 2006-07 ga je vodila Emanuela Koren.

/ str. 3
DD

Akademija bo 13. novembra v Gorici / Častni gost bo Boris Pahor

Slovenska skupnost praznuje 40 let delovanja

Deželno tajništvo SSK je zadnje sejo namenilo pripravam slavnostne večera, s katerim bo slovenska stranka v petek, 13. novembra, ob 19. uri v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici obeležila 40-letnico strankinega delovanja na deželni ravni. Leta 1975 je spomladi v Devinu potekal prvi deželni kongres SSK, s katerim se je začelo delovanje stranke na koordinirano deželni ravni. Do tedaj je stranka ločeno delovala na Tržaškem in Goriškem, z listami lipove vejice in v navezi z drugimi slovenskimi demokratičnimi skupinami. Slovenska skupnost je edina stranka v FJK, ki nepretrgoma deluje toliko časa pod istim imenom in simbolom. SSK je izvolila svojega samostojnega zastopnika v prvi deželni zakonodajni dobi leta 1964, se pravi kar deset let pred formaliziranjem deželne dimenzije, danes pa zaseda tudi položaj podpredsednika deželnega sveta. V vseh teh desetletjih je stranka SSK ostala zvesta izvoru poslanstvu in je tako ob ustanovitvi kot še danes zvesta temeljnemu načelom demokracije, avtonomije in slovenstva. Vodstvo SSK je odločilo, da bo na petkovi svečanosti pogled

na prehojeno pot zaupalo očem mladih. Ob iskreni hvali in javni zahvali vsem tistim, ki so v stranki aktivni štirideset in več let, bodo mladi izpovedali, kako vidijo našo skupno pot v jutrišnjem dnevu. Beseda nekdanjih protagonistov

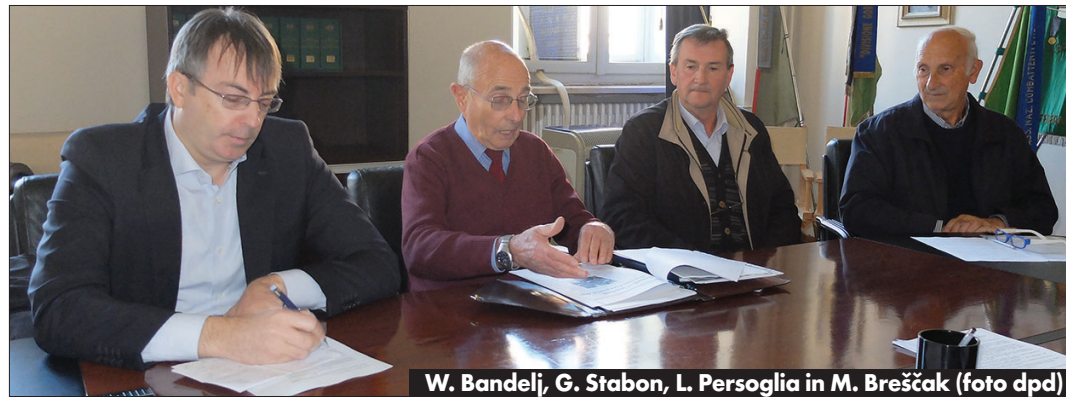
množici slovenskih mož in žena, ki so načela in politične programe SSK nesebično zagovarjali na vseh nivojih javne uprave: v rajonskih, občinskih in pokrajinskih svetih, v upravnih, na Deželi in preko sorodnih političnih skupin tudi v rimskem in Evropskem parlamentu.

Častni gost na petkovi slavnostni akademiji SSK bo prof. Boris Pahor, ki je podpora edini slovenski samostojni stranki večkrat izpričal tudi s sprejetjem kandidatur na njenih listah, nazadnje za deželne in evropske volitve. Poleg njega bosta spregovorila še deželni predsednik SSK Peter Močnik, ki bo zbrane pozdravil, medtem ko je bil politični nagovor zaupan no-voizvoljenemu deželnemu političnemu tajniku Igorju Gabrovcu. Kot že zapisano, bodo kulturni spored povezovali mladi, medtem se bodo na odru zvrstili nastopi Dekliške vokalne skupine Bodeča Neža ter pevke Andrejke Možina. Zamisel in koordinacijo slavnostne akademije je delo Maje Lapornik. Na večeru bo stranka podelila priznanja članom, ki so bili tako ali drugače strankarsko-politično aktivni cela štiri desetletja. Ob koncu bodo vsi skupaj nazdravili prehojeni poti in si zaželeli vse najboljše za naprej.

in beseda mladih se bo prepletala s petjem in glasbo ter oder za krajši trenutek tudi prepustila priložnostnim nagovorom. Vabilu SSK na petkovo svečanost so se že odzvali številni družbenopolitični predstavniki iz Italije, Slovenije in Evrope ter zastopniki sorodnih manjšinskih strank, kot tudi visoki institucionalni predstavniki s širšega območja. Pogled na prehojeno pot priča o ponosni

GORICA Štirje nekdanji predsedniki so predstavili peticijo

Odločno za obnovo rajonskih svetov!

W. Bandelj, G. Stabon, L. Persoglia in M. Breščak (foto dpd)

Krajnih skupnosti na Goriškem že nekaj let ni, in vendar se ljudje še vedno obračajo do teh, ki so nazadnje vodili rajonske svete, saj ti ostajajo še vedno zanesljiva oporna točka ter konkretna vez med občani in občinsko upravo. Vse to še enkrat dokazuje, da je bila ukinitve rajonskih svetov napačna in da bi jih morali za dobro vseh spet oživiti. To so v petek, 6. novembra, v dvorani občinskega odbora v Gorici poudarili zadnji predsedniki štirih nekdanjih rajonskih svetov v predmestju Gorice: Giorgio Stabon iz Ločnika, Walter Bandelj iz Podgorice, Marjan Breščak iz Štandreža in Lovrenc Persoglia za Pevmo-Oslavje-Štmaver. Spregovorili so o dobrih izkušnjah in dosežkih v svojih skupnostih ter obenem predstavili javnosti peticijo v slovenščini, furlanščini in italijansko ter zbiranje podpisov, ki bo trajalo do konca januarja 2016. Občinska uprava naj nato spoštuje voljo ljudi!

Prvi je spregovoril Stabon, ki je v Ločniku prava "institucija". Podčrtal je, da vsi štirje ostajajo trdno prepričani o tem, da so rajoni koristni. Poleg tega pa še vedno čakajo, da županska kandidata izpolnita obljubo, ki sta jo dala pred zadnjimi volitvami: kot navaja časopis dne 15. aprila 2012,

sta tako Romoli kot Cingolani v volilni kampanji obljubila obuditev krajnih skupnosti. Ljudje na terenu, zlasti starejši in tisti v perifriji, s težavo pridejo na goriško občino; dosti lažje jim je priti do predsednika konzulte. Ker je deželna uprava dala možnost obuditve rajonov, izkoristimo, je dejal Stabon. Povedal je, da od leta 2012 vse do danes v očeh ljudi v bistvu ostaja "predsednik" in zato še naprej - seveda zastoji! - opravlja svoje poslanstvo. Bandelj je poudaril, da je "predmetje vedno bolj oddaljeno od občine". Navedel je, kako npr. že dve leti čakajo, da bi občina zamenjala žarnice na ulici. "Župan pravi, da bodo rešili vse, toda ne naredijo niti najmanjše stvari". Peticija je prvič trijezična, je še povedal Bandelj, vidno zadovoljen za tvorno sodelovanje med Furlani in Slovenci, ki se v skupnih prizadevanjih naslanjajo na celo vrsto zakonskih določil iz mednarodnih pogodb, zaščitnega zakona itd. Goriške vasi v pedmestju so bile v preteklosti samostojne občine, tudi zato so imeli rajoni posebno zgodovinsko nalogo. Ni res, da so bili ukiniti zaradi varčevanja, je še dejal Bandelj, saj bi 144 rajonskih svetnikov stalo kot en sam občinski odbornik. Poleg tega je znano, da se je v preteklosti marsikateri predsednik odpovedal te-

mu, kar bi mu pripadalo. Po ukinitvi rajonov so sicer nastala združenja, ki bi prevzela njihove naloge, in še ta morajo plačevati pretirano visoke zneske za najemnine. Breščak je povedal, da si rajonov želijo ljudje. Javna dela v krajnih skupnostih so potekala na bolj učinkovit način, sploh pa je bilo zadnje čase vedno manj sredstev. Vsekakor je občina dodeljevala samo 30% sredstev, ostalo so si rajoni priskrbeli sami, saj so se znali sami financirati, pa tudi povezovati krajevne ustanove in podjetja. Persoglia je potrdil že povedano in poudaril, da v bistvu ostajajo posredniki med ljudmi in upravo. "Če bi oživili rajone, bi to bilo samo v oporo občini, ki drugače očitno ne zmore opraviti vsega, kar bi morala". Pokrajinski tajnik SSK Julijan Čavdek je naglasil pomembno spremembo v deželnem zakonu 1/2011: na podlagi tega bi bilo mogoče obnoviti rajone v občini, če ta spada v seznam, ki ga določa 4. člen zaščitnega zakona 38/2001. Izzvani odbornik Guido Pettarin, ki se je tiskovke udeležil izrecno kot preprost občan, je pobudnike peticije spodbudil, naj s svojo zahtevo seznanijo predsednico deželnega odbora, ki z reformo krajevnih uprav ukinja 216 občin in ustanavlja 18 medobčinskih zvez... / DD

Zborovanje italijanske Cerkve v Firencah

"Nov humanizem v Jezusu Kristusu"

Od 9. do 13. novembra poteka v Firencah zborovanje italijanske Cerkve na temo Nov humanizem v Jezusu Kristusu. Zborovanja so sad preobrazbe, ki jo je Cerkev dal drugi vatikanski koncil, in so vsakih deset let; prejšnja so bila v Rimu leta 1976, v Loretu leta 1985, v Palermu leta 1995 in v Veroni leta 2006. Na zborovanju so prisotni predstavniki vseh škofij, katoliških gibanj, duhovnikov, redovnikov in redovnic, ki oblikujejo pastoralne smernice za novo desetletje. Letošnje zborovanje se je pričelo v ponedeljek popoldne, ko so se delegati, v sprevedu iz štirih mestnih bazilik, zbrali v stolnici za slovesno odprtje; v torek je toskansko glavno mesto obiskal sv. oče Frančišek, ki se je zjutraj v stolnici srečal z delegati, popoldne pa je zanj in za mesto daroval sv. mašo. V sredo in četrtek so bili na sporedu posamezna srečanja in delavnice, povzete katerih bodo predstavili v petek zjutraj pred koncem zborovanja. Namen zborovanja je ta, da najprej povzame družbeno in kulturno stanje, ki se je v zadnjem desetletju zelo spremenilo; nov pogled na vrednote, novi načini razmišljanja, tehnologija in hitra komunikacija so spremenili osebo, družinsko in socialno življenje sodobnega človeka. Kot pa naroča prav papež Frančišek, je treba spremembe in znake prepoznati; le če se bo Cerkev približala človeku in njegovemu vsakdanjemu, konkretnemu življenju, bo lahko še učinkovito oznanjevala Jezusov nauk. Škofije se na zborovanje pripravljajo že dalj časa, predvsem s pomočjo t. i. osnutka, ki je izšel lani novembra in ki vsebuje glavne smernice zboro-

vnanja; pripravljalni odbor je izbral tudi pet glagolov, pet poti za nov humanizem, ki bodo osnova za delo in razmišljanje delegatov v delavnicah. To so: "odpreti" (naše cerkvene skupnosti morajo biti odprte za sodobnega človeka, poslušati njegovo stisko, a tudi prepoznati dobre lastnosti), "oznanjevati" (Cerkev mora oznanjevati in po tem nauku tudi živeti, poiskati pa mora tudi nove oblike in poti uvajanja v krščanstvo, v okolju, kjer se srečuje več kultur in ver), "prebivati" (Cerkev mora spremljati ljudstvo v času velikih demografskih, družbenih in kulturnih sprememb in, če je potrebno, tudi spremeniti način skupnega bivanja, praznovanja, druženja), "vzgajati" (potrebno je najti nove in primernejše načine vzgoje in ponovno ovrednotiti tudi osebno in duhovno rast posameznika), "preobraziti se" (prepuštili se je treba delovanju Sv. Duha, ponovno ovrednotiti nedeljo kot praznični dan, namenjen posamezniku in gojenju osebnih stikov in odnosov). Peto italijansko cerkveno zborovanje je, s pomočjo sodobnih tehnologij in spleta, odprto ne samo delegatom, ampak vsem; dogajanje v Firencah lahko namreč spremljamo na spletni strani (www.firenze2015.it), na socialnih omrežjih (Facebook, Twitter, Youtube) ter po aplikaciji za prenosne telefone in tablične računalnike.

MV

Povejmo na glas

Lepa, a brezupna pobuda

V tem času, ko je prevlada premožnih in bogatih vse večja, se tu pa tam pojavi kdo, ki se želi zavzeti za ljudi v stiski oziroma za revnejše. Če rečemo, da se pojavi kdo, potem imamo v mislih osebo, ki zavzema vpliven položaj in je njena pobuda širše odzivna. Ker takšnih oseb res ni veliko, zaslužijo vso pozornost in priznanje vseh, ki jim je do pravičnejše družbe in trdnije socialne države. Predsednik Inpsa, torej ustanove, ki v prvi vrsti skrbi za pokojnine, Tito Boeri je namreč predlagal vladi ukrepe, ki bi podprli prebivalstvo v težavah oziroma v veliki ekonomski stiski. Po tem predlogu naj bi družine, ki imajo vsaj enega člana, starejšega od 55 let in je brezposeln, prejemale mesečni prispevek v višini 500 evrov. Enako bi veljalo za družine, ki imajo brezposelnega odraslega otroka. Tovrstnih družin, ki so zagotovo na pragu ali celo pod pragom revščine, je vse več in se je njihovo število v zadnjih šestih letih potrojilo. Da bi se veljalo resneje in odločneje zavzeti za ljudi v stiski, je na dlani, če nočemo, da bi naše vrednote, na katere se tako radi sklicujemo, postale mrtva črka na papirju. Pobudo predsednika Inpsa zato velja vsekakor pozdraviti, saj dokazuje, da socialni čut v obdobju cinčne logike velikega kapitala še ni zaml. Toda pobuda vsebuje tudi predlog, od kod naj bi potrebna sredstva črpali, in tu seveda nastanejo težave. Sredstva naj bi namreč dobili predvsem od t. i. zlatih pokojnin, to so pokojnine, ki presegajo bruto 3500 evrov, ter od življen-

jskih rent, ki so jih deležni predvsem nekdanji politični delavci. Natančneje, ne bi bile znižane vse pokojnine, ampak le tiste, ki presegajo 5000 evrov, ostale bi ostale neokrnjene. Pustimo ob strani dejstvo, da je zelo težko mogoče zmanjševati že uveljavljene pridobitve, razen če se s tem ne bi strinjali prizadeti, vlada je celotno pobudo bliskovito zavrnila in to brez sklicevanja na njeno navedeno spornost. Predlog predsednika Inpsa da je "predrag", vrh tega pa "politično in pravno preveč kompliciran". Vsa zgodba pa je vendar pomenljiva, saj nas ponovno opozarja na resnico, da je revnega sloja vse več, medtem ko se premožni in bogati sloj krepi. Sodobna družba je na ta način vse bolj razklana in v tem procesu, ki ga priznavajo že vsi, se rušijo vrednote, brez katerih ni srečne družbe. Upada solidarnost, vse manj je sočutja, izkazovanja pomoči tistim, ki jo potrebujejo, in če se izrazimo močneje, vse manj je usmiljenja. V družbi dvigajo glavo nesolidarnost, brezčutnost in krutost in v takšnih pogojih ni srečnih ljudi, ni pravičnosti, ni lepih odnosov in ni pravega smisla. Smisel postanejo denar, premoženje, po možnosti bogastvo, človečnost je opuščena. Ljudje pa duševno trpijo in so žrtev ubijajočih tesnob in obupa. Kaj mora res priti do socialnih nemirov, da se kaj spremeni? Kaj ni mogoče deliti skupno ustvarjenih dobrin družbe tako, da ne bo odrinjenih na rob? Čut za dobro vseh zatrjuje, da je to mogoče.

Janez Povše

POGOVOR Godi Keller, norveški pedagog

“Vsakdo je velika, velika skrivnost!”

Godi Keller, po rodu Švicar, živi na Norveškem. Je mednarodno priznan in priljubljen pedagog, predavatelj, pisec ter zunanji strokovni sodelavec javnih in zasebnih pedagoških ustanov. Med drugim pomaga mladim, ki so zapustili redno šolanje in so se znašli na robu družbe. Že vsaj sedem let prihaja redno v Slovenijo, prejšnji teden pa je imel prvič t. i. šolo za starše na italijanski strani, v Gorici. Popoldanski tečaj za vzgojitelje in starše sta 3. in 6. novembra v prostorih Galerije Ars na Travniku organizirala Zavod za razvoj waldorfskih šol in vrtcev ter Združenje staršev vrtca Pikapolonica iz Pevme. Ugledni gost je s svojimi bogatimi izkušnjami in zgovornimi anekdotami, psihološko pronicljivo stjo, optimističnim pogledom na življenje in zdravim humorjem navdušil tečajnike ter jim gotovo pustil številne koristne napotke. Njemu - in odlični prevajalki Manci Biber - se zahvaljujemo, da sta si po intenzivnem triurnem tečaju vzela čas za pogovor za naš tednik.

Zakaj je danes potrebna 'šola za starše'?

Moj osnovni namen pri takih srečanjih je ta, da okrepim samozavest staršev. Skupna in močna pravila, ki so veljala pred 50 leti, danes ne obstajajo več. Na starše vplivajo mediji, internet, reklame... Moji ali tudi vaši starši bi v svojem času nikdar ne obiskovali take šole za starše, ker to ni bilo potrebno! Staršem želim pomagati v viharju vtisov; potrebujejo namreč instrumente, da se sami odločajo, da sami presojaajo. Oni so tisti, ki razvijajo sposobnost opazovanja in tako postajajo bolj varni v svojih odločitvah, boljše avtoritete.

Kaj se je prelomilo, da danes starši potrebujemo nove prijeme?

Okrog njih so številne tudi protislovne pedagoške teorije. V katoliških krogih imate, kar se tiče vzgoje, močnejše prijeme. Pomembno je tudi to: otroke obkroža preveč tehnologije, starši vedo glede računalnika manj kot sami otroci. To ustvarja kar nekaj težav pri starševski avtoriteti. To je resnično nov problem, ki se pojavlja zadnjih 15-20 let. Podobno velja za mobilne tele-

fone.

Svet je danes kompleksen in zapleten. Kateri so po vašem mnenju glavni vzgojni prijemi, s katerimi naj starši pripravijo mlade na življenje?

Temeljnega pomena je, da starši pomagajo otrokom razviti dobro samopodobo in samozavest, da se cenijo in sprejemajo s svojimi dobrimi lastnostmi in napakami. Zelo pomembno je zaupanje, ki je v nasprotju s strahom. Da bodo dinamični in sposobni gledati naprej, sta bistvena veselje do življenja, ki je v nasprotju z depresijo, in radovednost, ki se bije z apatijo oz. nevednostjo. Otrokom je treba pomagati, da rastejo v odprtosti in ne obtičijo v predsodkih, ki so glavna ovira pri učenju. Nazadnje je pomembno, da razvijajo močno voljo. Obstaja še sedma točka, ki vam je pa ne razodenem, tako da tudi vi ostanete radovedni... Sicer pa je le posledica prvih šestih.

Okolje samo sili starše, naj postavljajo prioritete. Zelo pomembno je, da v tem zapletenem svetu naredimo nekaj razumljivega.

Zdi se, da imajo mladi danes vse, kar želijo; z internetom na mobiju mislijo, da imajo svet v žepu... In vendar se tudi zdi, da v njih ni veselja do življenja.

Če mladi prejmejo vse, kar si želijo, kaj lahko še sploh pričakujejo, ko bodo starejši?

Če imaš vse, kaj lahko še sploh pričakuješ? Zato je pomembno postavljati meje, biti počasnejši. Utvara je razmišljanje, da je človek prazna steklenica in da jo moramo čim bolj zgodaj napolniti. Če jim v mladosti dajemo

foto ddp

vse, kaj lahko še čakajo, ko bodo starejši? Imeti moramo kulturo, v kateri se otroci lahko dalj časa igrajo in so fizično dejavni, kulturo, v kateri spodbujamo estetski čut, razvijamo čudenje, spoštovanje do narave in vsega, kar je v tem svetu.

Mladostniki od jutra do večera živijo na socialnih omrežjih, kjer so odnosi virtualni, zanje pa zelo realni...

Kuga zahodne mladine je samota. Gre za tipično lastnost zahodne kulture, pa tudi ne gre samo za mladostnike. Če greste na avtobus, vlak, letališče, vidite same 'avtistične' osebe... Vsak je izoliran v svojem svetu. In po svoje gre prav za cinizem, če rečemo, da je Facebook "socialno" omrežje, saj so ljudje na njem zelo osamljeni. Ne čisto vsak, toda...

Tehnologija nas bombardira. Ali to spremeni razvoj možganov?

Nemški nevroznanstvenik Manfred Spitzer je nedavno napisal knjigo Digitale Demenz (Digitalna demenca). Sam sicer nisem specialist, kar se tiče možganov, toda on, ki je, bi na to absolutno odgovoril pritrdilno in trdo. Nisem tako črnogled kot on, ki vidi samo uničenje, ker se mi zdi, da so današnji mladi pri tem precej boljši kot mi. Če smo polni humorja in veselja ter intenzivno živimo, nam bodo otroci sledili.

Zakaj je tako pomembno zau-

panje?

Alternativa je precej slabša, nasprotje zaupanju je namreč strah, skrb, kar pa nikomur ne pomaga. Zavedati se moramo, da na otroke lahko vplivamo tako, da se zelo hitro začnejo vsega bati, da bi potrebovali že kar čelado, samo da stopijo na ulico. Zame je zelo pomembno, da začnemo ustvarjati kulturo zaupanja; zdaj vlada resnično močna kultura strahu.

Šola je čas setve, za uspeh pa je pomembno kvaliteten sodelovanje med učitelji in starši...

Čudovito je, da ste uporabili besedo "setev". Sistemi nadzora v šoli namreč hočejo samo žetev, toda seme, ki ga damo v otroka, raste počasi. Mogoče ga bomo videli šele čez 20 let. To je najboljši argument, da gradimo na zaupanju. V resnici lahko zelo malo merimo; samo rezultate nekih ozkih testov, ki pravzaprav ne povedo prav veliko. Dobro sodelovanje je možno tako v javnih kot v zasebnih šolah; gre za vprašanje kulture med človeškimi bitji, ne pa sistema.

Ste učitelj z veseljem. Kaj je za vas najlepše pri tem?

Najlepše je veselje, ko srečujem vedno nove ljudi. Vsak zase je skrivnost, velika, velika skrivnost! Čar skrivnosti vsakega človeka, to je moje veselje!

Ukvarjate se tudi z mladimi na robu družbe. Zakaj so vam posebno dragi?

Obstaja veliko razlogov, zakaj so prišli na rob družbe. Ne morem vseh rešiti; nekateri so se že rodili v družinah, kjer so bile zelo težke razmere. Po mojem največ težav povzroča sistem. Učiteljica, ki je učila na Norveškem in je bila moja učenka, je v vsakem novem razredu našla po 5-6 otrok s posebnimi potrebami. Bila je tako dobra, da po treh mesecih ni imela več otrok s posebnimi potrebami. Ima veliko razumevanje, da je različnost normalna. In to je tudi eden od razlogov, zakaj se zanimam za take otroke: tudi zato, ker mislim, da je to avantgarda šole. Oni nam sporočajo, kako naj bi šola izgledala v prihodnosti.

DD

Naši študentje v Ljubljani / Martina Mezgec

“Fleksibilnost je naša prednost”

Ime in priimek: Martina Mezgec Študiša... Medicino, trenutno sem absolventka Doma si iz... Bazovice Najraje... berem kakšno knjigo pod "plahtami", ko dežuje.

Martina, to je tvoje zadnje leto na fakso. Kako primerjaš študij v Ljubljani s študijem v Trstu, glede na to, da si eno leto študirala biotehnologijo na tržaški univerzi?

V glavnem je bilo tako, da v Trstu si šel na predavanja, si bil nekaj ur v laboratoriju, si šel v knjižnico in domov in tam se je končalo tvoje študentsko življenje. Medtem ko v Ljubljani končaš predavanja, greš v društvo medicincev, greš na kakšno študentsko prireditelje... Si študent 24 ur na 24.

Kaj pa glede učnih metod, je način poučevanja različen?

Povsem različen. Zdi se mi, da so bila predavanja sicer bolj kvalitetna v Trstu, ker je bila vedno ena, največ dve osebi, ki sta predavali, in se ni izgubila rdečina. Medtem ko je v Ljubljani na vsakem predavanju druga oseba. Eni predavajo snov tako kot iz knjige, drugi ne znajo predavati, spet drugi imajo tisti ameriški stil predavanja, ki te samo navduši nad nečim. Je dosti več praktičnih ur, zaradi tega so urniki bolj polni. Meni je všeč, ker rabimo mnogo knjig v izvirniku, tako da tudi vadiš angleščino in angleško izrazoslovje, ki je v znanstvenem svetu še kako pomembno.

Omenila si društvo medicincev. Katere so še druge pobude, ki jih ponuja tvoja fakulteta?

Naše društvo obstaja že 60 let in krije različne teme na področju javnega zdravja in medicinskega izobraževanja. Javnost seznanjamo z raznimi boleznimi. Jaz sem bila, recimo, vodja projekta Zdravstveni team, to je medfakultetni projekt. Vsako leto izberemo eno temo in privabimo specialiste z različnih področij, ki so soudeleženi pri zdravljenju te patologije. Na medicinski fakulteti imamo tudi big band, orkester, športne ekipe, pevski zbor...

Kaj pa mednarodne izkušnje? Imamo študentsko mednarodno pisarno. Enkrat na leto se na svetovni skupščini federacij študentov podpišejo mednarodne pogodbe. Se pravi, en študent pride, gostuje na stroške lokalne organizacije in en študent gre. To je neka nagrada za tvoje delo v društvu, tako da smo vsi zelo aktivni. Jaz sem bila tako, recimo, že v Mehiki in Maroku (na enomesečni praksi o. p.), potem imamo izmenjave še v Braziliji in v Houstonu. Bila sem tudi v Houstonu (enomesečna praksa o. p.). Tam deluje slovenski zdravnik, ki omogoča, da se opravi del programa pri njem na srčni kirurgiji ali na kardiologiji. Potem imamo še Erasmus izmenjave, tiste klasične in Eraz-

mus usposabljanja.

Si izkoristila tudi to priložnost?

Ja, sem bila v Franciji 10 mesecev.

Zakaj pa misliš, da je pomembno, da se študent/ka odloči za izkušnjo v tujini?

Živimo v obdobju velikih migracijskih valov, dojemanje in sprejemanje različnosti je danes še kako potrebno. Kot zdravnik se bom srečevala z ljudmi, ki prihajajo iz različnih kultur in socialnih okolišev. Empatijo

imaš ali pa je nimaš, ampak mislim, da ti izkušnje v tujini, to, da si bil tudi ti vsaj enkrat različen v množici "normalnih", nudijo ogromno oporo pri kvalitetnejšem opravljanju poklica in pri razumevanju človeka. Na primer pomagajo, da boljše razumem ljudi, ki jih študenti medicine sprejemamo v Dobovi. smile emoticon

Moram reči, da nudi Slovenija na tem področju študentom res veliko finančne podpore. Seveda pa so take izkušnje pomembne tudi za ostala študijska področja.

Glede na to, da si tu že šest let, bi lahko predstavila svoj odnos do Ljubljane?

Ja, v bistvu se je težko izraziti, ker se mi zdi, da Ljubljano najprej doživljam samo kot študent in si malo omejen v tem svojem svetu. Ko sem prišla v Ljubljano, sem doživela malce kulturni šok (smeh). Potem pravzaprav iščem svojo identiteto, ker... ugotoviš, da ne spadaš nikamor (smeh) oziroma, da si nekaj čisto posebnega!

V čem smo, recimo, posebni? Včasih imaš različne pristope k reševanju kakšnih problemov, ker ti življenje v dveh kulturah istočasno omogoča, da hitro spreminjaš zorne kote in vidiš dosti drugih poti, ki jih ostali spregledajo. Ta fleksibilnost je naša prednost!

Končuješ fazo svojega študija. Že veš, kam te bo vodila pot?

Nisem še povsem prepričana, nekoliko je odvisno od zasebnega življenja, tudi od tržišča, trenutno ne kaže dobro ne v Italiji ne v Sloveniji (smeh). Po diplomam grem štiri mesece raziskovat na Norveško, potem pa grem s Sekcijo za tropsko medicino, ki deluje pod okriljem fakultete v Ljubljani, še dva meseca na Papuo Novo Gvinejo, kjer bomo s kolegicami vodile ambulanto v neki vasi.

Lucija Tavčar

S 1. STRANI Martina Hlede

40 let ...

Leta 2007 sem vodenje sprejela jaz. Ko sem bila doma zaradi otrok, sta mi priskočili na pomoč Stefania Beretta in Liza Terčič. Imamo tudi Martino Valentincič, ki spremlja zbor še iz časa Eliane: tudi ona je vedno pripravljena pomagati, če mene ni.

Še vedno imate dve skupini?

Letos bomo spet imeli dve. To je sicer odvisno od "letin" in števila otrok. Ko sem začela voditi zbor, sem lahko hodila v vrtce popoldne, kjer so mi puščali otroke do 16. ure. Ko to ni bilo več mogoče, sem imela drug dan vaje z osnovnošolci in srednješolci. Letos imam 15 majhnih, to je otrok od vrtca do 2. razreda osnovne šole, in 15 velikih, to je od tretjega razreda osnovne do drugega razreda srednje šole.

Od kdaj poješ ti?

Začela sem, ko sem bila stara tri leta. Takrat so nas kar pošiljali pet. Bilo je normalno, da smo ob sobotah popoldne sli vsi na pevske vaje. Zdaj je zelo težko najti dan za vaje; zato jih imamo v nedeljo zjutraj, pred mašo. Otroci imajo najrazličnejše dejavnosti, časi so pač taki.

Kaj požete?

Pojemo malo vsega. Poslušam druge zборе in preizkušam, kaj otroci radi pojejo. Izbiram samo slovenske pesmi. Ponavadi nastopamo na Mali Cecilijanki in reviji Zlata grla; če nas kdo povabi, se radi odzivamo, radi tudi nastopamo na revijah USCI. Skrbimo tudi za cerkveno petje; večkrat nas kličejo tudi v Slovenska Brda.

So otroci vsi iz Števerjana?

Vsi razen treh, ki prihajajo iz bližnjih krajev Slovenije, kjer očitno nimajo podobnega zbora.

V nedeljo boste torej

praznovali?

Želela sem prireditel in ne zgolj koncert; zato sem se že poleti srečala in pomenila z režiserjem Frankom Žerjalom. Izbrala sem pesmi, on pa je sestavil vezno besedilo. Zamisli se mi zdi lepa. Nastopili bodo trije naši igralci: glavno vlogo bo imel Nikolaj Pintar, potujoči pevec, zraven bosta še Ilaria Bergnach, klovn, in Stefania Beretta, kresničnik. Malčki bodo tudi zaplesali; za koreografijo je poskrbela Monika Zajšek. Glasbeni ansambel sestavljajo Martina Valentincič (klavir), Emanuela Koren (violina), Elija Mužič (kitara), Fabijan Mužič (harmonika), Matija in Mihael Corsi (bas kitara). Za scenografijo je poskrbel Franko Žerjal. Za barvno vabilo, ki povzema motiv likovne opreme prizorišča in risbico, ki jo uporabljamo že nekaj let, je poskrbel Igor Skorjanc. Kostume sta uredili Snežica Černic in Annamaria Uršič. Nepogrešljivi so tehnični mojstri Niko Di Battista, Aljoša Dorni

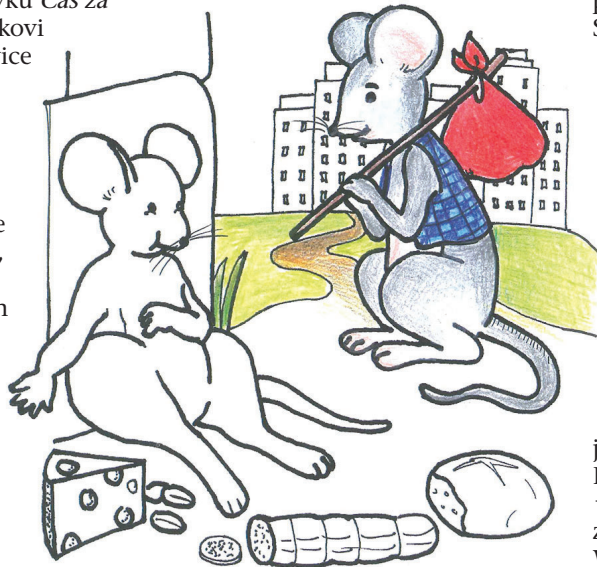
Tretja številka otroške revije Pastirček

Hvaležni bodimo Bogu za vsak dar in spomnimo se na rajne

Pa je že tu november, ki nas s praznikom Vseh svetih in Vernih duš opozarja, kako minljivo je naše življenje in kako bomo kmalu končali to svoje zemeljsko romanje in se, upajmo, preselili v nebeški raj, "kjer bomo srečni vekomaj", kot poje nabožna pesem. Tretja, novembrska številka Pastirčka se začne s spominom na naše pokojne; na njihovih grobovih prižigamo svečke in jih krasimo s cvetjem. Kot je zapisal Pastirčkov urednik Marijan Markežič, je v novembru tudi zahvalna nedelja, ko se pri mašni daritvi še posebno goreče zahvaljujemo Bogu za vse darove, ki nam jih poklanja, tudi za vsak sončen dan in ptičje petje, ki razveseljuje naša srca, in tudi za vse drobne stvari, ki smo jih deležni v svojem življenju. Proti koncu novembra goduje sv. Cecilija, zavetnica cerkvenega petja, 22. je praznik Kristusa Kralja, 29. pa začetek adventa, pričakovanja Jezusovega rojstva. Da smo vselej v Božjih rokah, lepo zatrjuje zapis Walterja Grudine v rubriki *Zgodbe*

Sv. pisma. Prikupno ilustracijo in dopolnjevalne naloge je kot vedno prispevala Paola Bertolini Grudina, ki je tudi s hudomušnostjo obarvala križanko v svojem prispevku *Čas za igro*. Pri tem bodo Pastirčkovi prijatelji bistrili svoje glave in sprostili svoje risarske vzgibe. Te bodo lahko napojili tudi pri nadaljevanju *Na obisku pri...*, *Ob Vragolijah tiskarskega škrate*, ki jih je šegavo napisal V. T. Arhar, pa se bodo pozabavali z razreševanjem škratovskih besednih potegavščin, ki so imenitna vaja za preverjanje jezikovnega znanja. Bogastvo – ali revščino! – svojega besednega zaklada lahko Pastirčkovi bralci preverjajo tudi ob popravljanju Packovih jezikovnih spak; tokrat se je porednež obregnil ob novo šolsko reformo. Najmlajšim Pastirčkovim bralcem, ki se vadijo v pisanju in

branju, sta namenjeni rubriki, tiskani z velikimi črkami. Danila Komjanc jih vabi k dopolnjevanju znane

basni o mestni in poljski miški, Barbara Rustja pa jih v naravoslovnem kotičku opozarja na barve, v katere

jesen obarva liste dreves. Zraven nagovarja otroke, naj poiščejo take liste, ki jih spominjajo na kakšno živalico: naj jih zalepijo na list papirja in jih dopolnijo s tistim, kar manjka, da bo iz narisane razpoznavna živalica. Nekaj lepih primerov jim je že nakazala avtorica zapisa na 13. strani novembrske številke Pastirčka. Zdaj v jesenskem času, ko Kras kar žari zaradi čudovitih rdečih, rumenih in oranžnih odtenkov ruja, bi bilo krasno se sprehajati po Rilkejevi poti, ki nudi očarljiv pogled na Sesljski zaliv in spada v Naravni deželni rezervat Devinske stene, kakor ob opisu njenega dvokilometrsko dolgega razpona razlaga Marijan Markežič v rubriki *Trije na potezu*. Potem ko je bila od aprila 2013 ta pešpot uradno zaprta, ker je potekla pogodba z lastnikom zemljišča, po katerem poteka ta pot, tretjim grofom gradu Devin iz plemiške družine Thurn und Taxis, je zdaj v veselje sprehajalcev spet odprta. V gozd vabi tudi Fof, kjer v deželi domišljije prebivajo pravljčni junaki. Strip si je zamislila Antonella Del Bianco. Da morajo otroci pojesti tudi to, kar jim ni preveč všeč, sta zelo povedno ubesedila in ilustrirala Walter Grudina in Paola Bertolini Grudina v domiselno privlačnem stripu. Ob tem naj mali (pa tudi veliki!) bralci pomislijo na vse tiste, ki so lačni! O mestu, na katerega ni

več sijalo sonce, ker so se prebivalci spodnjega in zgornjega dela sprli, piše Mariza Perat ob ilustraciji M. O. Kot vedno so v zgodbi modri sporočilni drobci za lepše medsebojne odnose. Ista avtorica še nadalje razkriva 70 let dolgo Pastirčkovo pot, na kateri je vidno sled pustil tudi msgr. Srečko Gregorec (1894-1972), rojen v Mengšu na Gorenjskem, ki ga je pot zanesla tudi v Gorico. Od l. 1951 do l. 1964 je bil njegov urednik in tudi glavni pisec zgodb, iger in pesmi. Znale in priljubljene so bile pesmice o Ivčku Nagajivčku. Te so l. 1996 izšle v samozaložbi z ilustracijami dr. Jožeta Vrtovca, in pesmi o Vančku Modrijančku. Peratova v zapisu prehodi celotno Gregorčevo življenjsko in duhovniško pot, ki se je začela s posvečenjem v Ljubljani 8. junija 1917. V novembrski številki Pastirčka bodo vedoželjniji izvedeli, kako v pekarski industriji pripravljajo piškote, testenine, kuskus in koruzne kosmiče. V njej bodo našli še rubriko *Kar lepo po vrsti* z vprašanji iz splošne kulture, pa tudi veliko risbic in prispevkov med *Pastirčkovo pošto* in pesmico *November*, ki jo je stkala Ljubka Šorli, uglasbil pa Patrick Quaggiato, da jo bodo lahko prepevali naši mali pevci med šolskimi urami glasbene vzgoje ali v naših številnih otroških zborih.

Iva Koršič

Cerkveni in družbeni antislovar (10) I kot IMPLOZIJA

Zanimivo razmišljanje sem našel pri sociologu Gianfrancu Morri, pri katerem smo si izposodili tudi naslov rubrike, ko razmišlja o prehodu od moderne v aktualno družbo, ki jo mnogi oz. kar velika večina imenuje "postmoderna družba". Ravno zato smo tudi mi primorani govoriti o postmoderni družbi, četudi se z besedno zvezo ne bi strinjali. Dejstvo je, da so strokovnjaki, ki to družbo preučujejo, prisiljeni iskati vedno nove in nove interpretativne kategorije, da bi vsaj malo pojasnili velike spremembe, ki so v teku.

Tako se torej govori, ob "postmoderni družbi", tudi o poindustrijski, potrošniški, postmaterialistični, sekularizirani in še kakšni družbi. Besede so težke, težko razumljive za navadne smrtnike, kažejo pa na veliko željo strokovnjakov, ki ponovno upravičujejo svojo manj po tem, da bi vse razložili, potrebujejo pa te izraze, da bi pojasnili to tako nestabilno in pravzaprav tekočo resničnost. Vemo, da se za označbo sedanje družbe kot tekoče, pa tudi njenih odnosov kot takšnih, moramo zahvaliti svetovno znanemu sociologu poljskega rodu, Zygmuntu Baumanu, ki ni slučajno tudi sedanje dobe označil za "tekočo moderno". Gre za spis, ki sem ga prvič bral pred kakimi trinajstimi leti, za to pa se imam zahvaliti profesorju dr. Janezu Juhantu. Tudi sam se bolj nagibam k Baumanovi označbi kot pa k tisti, ki to družbo označuje za postmoderno, saj menim, da še vedno potekajo isti oz. vsaj zelo podobni, analogni procesi, ki so značilni za moderno dobo. Zanimiva definicija oz. proces, ki opisuje razvito industrijsko družbo ali družbe, je "implozija". Vsi smo

vajeni besede "eksplozija", veliko teh eksplozij vidimo v filmih, ne le akcijskih, pa tudi po televizijskih poročilih je zadnja desetletja ogromno eksplozij, ne pa tudi implozij. Vsi tako vemo, kaj pomeni eksplodirati, zato bi nam tudi ne bilo težko razumeti, da v družbenih znanostih to pomeni, da se nekaj prelomi, implozija pa pomeni, da se nekaj pomeša. Sociologija zato uporablja besedo "implozija", da bi označila, kako v prostoru in času, v starosti in razredih, vrstah in poklicih ni jasnih razmejitev, meja, da so se te meje celo tako zbrisale, da jih

Zygmunt Bauman

praktično ni več, da so izginile. Na ta način so se resničnosti, ki so prej obstajale ločene, med seboj zlele. Namesto implozija bi se lahko reklo tudi konfuzija, kar pomeni "zlitje med", je pa tudi res, da je to tujka, ki označuje zmedo. Moderni svet, ki sta ga zaznamovali seveda novoveška filozofija in znanost, sta označevali določenost oz. determiniranost in ločenost, kar ne pomeni, da prej to ni veljalo, ker vemo, da je veljalo, le da je ta rez postal v moderni dobi radikalen. Descartes v tej smeri ne govori zastoj o "kopernikanskem obratu", ki seveda ni veljal le za filozofijo, temveč širše v družbi. Vsekakor je še vedno veljalo, da so bili časi različni, da je obstajala meja med dnevom in nočjo, zato pa se je tudi vedelo, kam spadajo

razna opravila. Razlika je bila med delovnim in prazničnim dnevom. Spola med seboj nista bila le jasno ločena, temveč so ju ločevale tudi razlike v obredih iniciacije in različnih navad – za moške je veljalo tako, za ženske drugače. Poklici so bili strogo ločeni in se je natančno vedelo, kaj delajo moški, kaj pa ženske, prav tako smo vedeli, da bomo po trgovinah in obrtnih delavnica dobili, recimo, peka, mesarja ... Javne zgradbe so služile vsaka svoji določeni potrebi – imeli smo kavarno, muzej, cerkev, bolnišnico ... Ko se ozremo naokrog, zlahka ugotovimo, kako te razločitve, diferenciacije, ločenosti, razločenosti, determiniranosti praktično ni nikjer več, niti Cerkve se temu ni izognila, če smo

pošteni. Vse je tako pomešano, soprisotno, eno in hkrati še drugo, nekaj in hkrati nasprotje tistega ... Nakupi se vse bolj dogajajo po ogromnih stavbah, ki so marsikje že prava skladišča, če govorimo o nakupovalnih središčih. Vsekakor so ta postala prave katedrale potrošnje, kjer ne najdemo le stvari, ki jih rabimo, temveč še marsikaj drugega zraven, zlasti vse, kar potrebujemo za zabavo, "entertainment", kakor označujemo industrijo, ki je zadolžena za zadovoljitev naših potreb oz. še bolj nagonov. Pravzaprav bi morali zraven dodati še informacijsko industrijo, kakor nas je lepo opozoril naš urednik Jurij. In spet pride do zlitja, do implozije torej, saj dobimo "infotainment". Saj konec koncev danes ne gremo več "kupovat", temveč gremo "na shopping", kar pomeni veliko, veliko več, saj vključuje "popoln servis", če tako rečemo, naš seveda, na koncu pa niti ni nujno, da smo kaj kupili. Seveda bi lahko pisali še strani in strani, a je dovolj, vsaj tako mislim, da bi razumeli, kako se je prejšnja ločenost, diferenciacija umaknila pomešanosti in zmedu, zabrisanosti vlog.

Andrej Vončina

Redno škofijsko srečanje katehistov v Vipavi Dr. Krečič o pastoralnih in katehetskih izzivih

Brez rednega premišljevanja, izobraževanja in molitve je katehetsko delo prazno. Zato so se katehistinje in katehisti koprške škofije srečali z dr. Primožem Krečičem na rednem škofijskem srečanju v Vipavi, ki je bilo namenjeno premišljevanju ob spodbudi papeža Frančiška *Vesele evangelije*. Prijaznemu vabilu voditeljice Dolores Mrzlikar so se odzvali pastoralni sodelavci, ki v župnijah od Tolmina do Kopra, poleg rednega dela, sodelujejo v svojih župnijah bodisi z izvajanjem verouka ali drugim pastoralnim delom. Krečič jim je približal pastoralne in katehetske izzive papeževe apostolske spodbude

Evangelii Gaudium. Med drugim je izpostavil ubogega človeka na obrobju, ki naj bo skrb katehetskih prizadevanj, in poudaril, da je odrešenje Jezusa Kri-

stusa namenjeno vsakemu človeku. Pri iskanju pa se današnji človek vse preveč zateka v razna samoodrešenja, ki ga ne rešijo. Oznanilo o Božji ljubezni, ki jo je izpričal Jezus Kristus v vsta-

jenju od mrtvih in s tem prinesel odrešenje, naj bo prvenstveno prisotno pri oznanjevanju. Papež Frančišek pa tudi poudarja poslanstvo oznanjevalcev, da se sklonijo do oddaljenih v župnijah in jim pomagajo odkriti in spoznati Božje usmiljenje. Sicer so katehistinje in katehisti koprške škofije vključeni v Skupnost katehistinj, ki jim omogoča, da se večkrat letno srečujejo, v poletnem času ude-

ležijo duhovnih vaj in tudi sicer skrbijo za medsebojno povezanost in sodelovanje pri opravljanju katehetskega poslanstva.

Jba

GLEDATI SKOZI POGLED (8)

Primož Krečič

POGLED FARIZEJA

Jezus se je pri svojem javnem delovanju srečeval z učitelji in voditelji ljudstva, ki so imeli precej skupnih značilnosti. Čutili so se pomembni in se imeli za gospodarje javnega, verskega in narodnega življenja. Čeprav so bile v judovstvu različne skupine, evangeliji posebej izpostavijo farizeje in njihovo življenjsko držo. Ob Jezusu se je razkrilo, da so živel izrojeno religioznost in se kazali pred ljudmi kot dobri, moralni in vredni posnemanja, v resnici pa so bili v njih hinavščina, napuh, škodoželjnost in celo nasilje. Predvsem so bili mojstri ohranjanja starega stanja in navad. Bali so se drugačnosti in sprememb, da jim ne bi bilo treba stopiti z varnih tirnic svojega razmišljanja in zakrivanja resnice. V to je bila vpeta tudi podoba Boga kot zakonodajalca in sodnika, pred katerim so se pokazali z izpolnjevanjem postave in zapovedi. Toda njihova vera je bila bolj šibka. Odrešenje so iskali v izpolnjevanju dolžnosti in ne v daru milosti, ki prihaja od Boga. Tudi njihova molitev je bila površinska in neosebna. Napuh in vzvišenost so farizeji pokazali tako, da so obsojali druge in jim pripisali tisto, česar sami niso delali. Bili so izvedenci za opra-

vičevanje in prikrivanje strahu ter negotovosti. Namesto da bi v ponižnem zaupanju to prinesli pred Boga in se spreobrnili, so ostali zaprti vase in prenašali nemoč na druge. Godrnjali so čez njih in s hudobijo iskali njihove napake, govorili so čez njih in jih zaničevali. Takega pogleda ni bilo v Jezusovih očeh. On je videl greh, vendar tudi človeka in se mu približal z usmiljenjem. Zato so se farizeji spravili nanj. Začutili so, da ogroža njihov ideološki svet in privilegije. Bali so se, da jih bo razkrinkal. Tako jim ni ostalo drugega, kot da so segli po prevari, ga lažno obsodili in ga ubili. Križ ostaja podoba farizejske hudobije. Ti ljudje so tudi naši sopotniki - ko smo napuhnjani in gledamo zviška na druge ter jih obsojamo. Včasih so cela okolja in javno mnenje prežeti s farizejsko hinavščino in ne dopuščajo delovanja Svetega Duha. Stari človek se upira odrešenju, še vedno je prepričan, da se bo rešil sam. Strah ga je vse izročiti Bogu, še posebej rane, grehe in bolečine. Toda prav tu ga čaka On. Farizej Nikodem je šele po dolgi poti iskanja prišel do tega spoznanja. Cerkve je skupnost ljubljnih grešnikov, ki so se spreobrnili in se še spreobračajo.

SKUPAJ Z DUHOVNIKI, SKUPAJ Z NAJŠIBKEJŠIMI.

Škofijski duhovniki bodo tam, kjer je evangelij rekel, da je treba biti. Med zadnjimi od zadnjih. Imeli bodo odprte oči, srce in roke. Tvoja pomoč jih bo spodbudila, da se ne bodo podali, da bodo šli naprej, skupaj. **POŠTNI TEKOČI RAČUN ŠT. 57803009 - WWW.INSIEME AISACERDOTI.IT**

 Spremljaj poslanstvo duhovnikov na FB-strani facebook.com/insiemeaisacerdoti

INSIEME
AI SACERDOTI

Vlado Klemše o javnih delih

Nejasnosti in neskladja v sovodenjski občini

Pozive predsednika italijanske republike Mattarelle k legalnosti in transparentnosti je Vlado Klemše iz Sovodenj ob Soči vzel zares; predvsem zato, ker gre za naše male občine, so "anomalije oz. nejasnosti na področju vzdrževanja občinskih objektov" zanj nekaj nesprijemljivega. Kot nekdanji upravitelj (do maja 2014 je bil občinski svetnik) in nato kot občan, ki ima razvit čut za skupno dobro, budno spremlja delo krajevne uprave. Marsikaj mu ni šlo v račun. Večkrat je pisal županji Alenki Florenin in drugim upraviteljem, a zaman. Odgovorov ali ni prejel ali pa niso bili dovolj jasni. Ker so se "neskladja" ponavljala, je obvestil državno tožilstvo in tudi poveljstvo finančne straže. In ker so se letos občinski davki zvišali, po njegovem mnenju tudi zaradi neutemeljenih stroškov, je sklenil, da o tem seznani javnost. Zato je prejšnji petek, 5. novembra, sklical srečanje s časnikarji, na katerem je - z debelo mapo v rokah - kolegom predložil, da v občini Sovodnje nekaj ni v redu. Marsikateri akt, med drugim, ni bil predložen v vednost županu in tajniku in niti objavljen na oglasni deski, ko to določa zakon o transparentnosti. Emblematičen je problem žlebov na občinski telovadnici, ki so bili popravljani pred štirimi leti. Ker so puščali na več mestih, je Klemše januarja

2015 poslal županji priporočeno pismo s tem v zvezi, šele pred dvema mesecema pa je prejel - posredno (!) - odgovor, češ da je prišlo do težav "glede upravljanja finančnih sredstev, namenjenih vzdrževanju občinskega premoženja"; pravega odgovora na konkretna vprašanja "glede zelo nejasnega in zapletenega primera" ni bilo, je dejal. Pa še ta "cvetka": podjetje, ki mu je sovodenjska občina že nekaj let nekaj "pokrovitelj", ob poveritvi nekaterih del spomladi 2011 ni več obstajalo, "ker je prenehalo delovati in bilo tudi izbrisano iz registra podjetij pri Trgovinski zbornici. Po čudnem in težko razumljivem naključju pa je deset dni zatem spet oživel z motivacijo, 'da je medtem prišlo do spremembe anagrafskih podatkov'", je povedal Klemše s fotokopijo odločbe št. 143/2011 v rokah. Navedel je še druge posege, npr. tri nujna popravila vodovodnih napeljav na pokopališčih v Rupih, Gabrjah in na Vrhju, popravilo betonskega tlaka in namestitev rešetke za odvajanje meteorne vode v veži pokopališča na Peči, zunanja dela ob otroškem vrtcu v Sovodnjah, dva posega pri osnovni šoli v Sovodnjah itd. Še in še prihajajo na dan nejasnosti in neskladja, ki postavljajo v dvom obstoj in delovanje notranje kontrole in usklajevanje med občinskimi uradi, trdi.

Vrt ob slovenskem šolskem središču v Gorici je odprt javnosti!

Licejci so ponosni na šolski botanični park

Na dvorišču slovenskega višješolskega središča v ul. Puccini v Gorici je bil v soboto, 7. novembra, pravi praznik. Nekateri profesorji, dijaki vseh razredov treh smeri državnega zavoda Trubar Gregorčič in dva tehnika so na vzhodnem delu vrta slovesno zasadili še nekaj dreves, eno od teh v ljub spomin na Živo Srebrnič. V veselje navzočih, med katerimi so bili tudi drugi profesorji, znanci in celo nekaj sosedov, so po nekaj mesecih pripravljanih del v sončnem jutru sproščeno praznovali ta sklepni trenutek. Lepo urejeni šolski botanični park, pravi ponos licejcev, sedaj šteje več kot 360 lesnatih rastlin, predstavnic skoraj 150 različnih vrst. Zasnova šolskega botaničnega vrta sega v šolsko leto 1997-98, ko so posadili okrog 40 dreves in grmovnic. Navdušenje za to delo je bilo veliko, tako da je pobuda prerasla v večletni projekt *Šola v zelenju*. Skrb za njegovo uresničevanje so prevzeli profesorji naravoslovja, ki ga izpeljujejo v sodelovanju s kolegi in dijaki sednjega tehničnega pola. Najpomembnejši cilj projekta je v prvi vrsti bogatenje botanične zbirke na zelenih površinah okoli šolskih stavb centra. V vrtu gojijo za študijske namene pestro mešanico avtohtonih vrst in takih, ki jih srečujemo v okolišču. Zasnovan je po področjih; na razsežnem zemljišču

foto dpt

okoli treh šolskih kril so predstavljena kraško-sredozemska, alpska in okoliško področje ter parkovna in sadna drevesa. Gre pretežno za arboretum, veliko pa je tudi grmovnic, ki v glavnem oblikujejo žive meje na obrobjih. Že bežen sprehod po didaktični poti, ki vodi skozi specifično urejena področja, razkrije bogato vegetacijsko biodiverziteteto. Na vsaki rastlini visi plastificiran kartonček z latinskim, slovenskim in italijanskim botaničnim imenom vrste, omenjen je tudi darovalec. Sadike so v glavnem priskrbeli profesorji in osebje, dijaki in starši, veliko rastlin je darovala Goriška gozdna uprava iz rastlinjaka Pascual v Pradandonsu, večje število pa so jih nabavili z darovi sponzorjev. Vzdrževalna dela opravljajo s po-

močjo tehničnega osebja na šoli in usposobljenih zunanjih delavcev. Izmenično sodelujejo dijaki vseh razrednih skupnosti licejskega pola, ki programirano pomagajo pri sajenju novih rastlin, odstranjevanju odmrlih vrst in odžaganih rastlinskih delov, čiščenju okolja in nameščanju kartončkov. Malokatera šola daleč naokoli vodi tak širokopotezen projekt. Prof. Harjet Dornik, ki je vanj vložila veliko energij in ljubezni, in vsi licejci so nanj ponosni, saj jih spodbuja, da se samoizobražujejo in izkustveno bogatijo. V botaničnem vrtu se vselej nekaj dogaja, zato so sprehodi

skozenj vedno spodbudno in hvalježno didaktično sredstvo. V časovnem razmiku enega leta se lahko dijaki vživijo v vegetacijski cikel posajenih rastlin. To je kraj raziskovanja, spoznavanja in ohranjanja bogate biodiverzitete, pa tudi ozaveščanja o pomenu pristnega stika z naravo in spoštovanja le-te. Dijaki na terenu tudi radi izvajajo praktična opravila in vedno bolj samozavestno uporabljajo različno kmečko orodje. Marsikateri mestni dijak opravlja taka dela prvič. Želja teh, ki so v skoraj 20 letih ustvarili tako lep zelen kotiček, je, da bi projekt v bližnji prihodnosti

nadgradili v več smeri. Predvsem jim je pri srcu, da bi bil vrt na razpolago tudi drugim šolam, pa tudi radovednim posameznikom, ljubiteljem narave, ki bi se radi didaktično sprehodili skozi razna naravoslovna okolja ali se posvetili globljemu preučevanju tipičnih rastlin naših krajskih predelov.

(več fotografij na www.noviglas.eu)

Kratke

Martinov večer v Kulturnem centru Lojze Bratuž

V Kulturnem centru Lojze Bratuž bo v soboto, 14. novembra 2015, ob 20.30 na sporedu Martinov večer s koncertom Avenikovih melodij. Koncert je nastal po zamisli nekdanje Avenikove pevke Jožice Svete in vokalnega terceta Kresnice, katerih želja je bila ta, da bi ob spremljavi tradicionalne kvintetovske zasedbe pričarali publiki lepoto neminljivih

Avenikovih melodij. Spored koncerta vsebuje znane uspešnice bratov Avenik, pa tudi manj poznane melodije iz njunega bogatega opusa. Zanimivo je še zlasti to, da pri projektu sodelujeta nekdanji pevki Ansambla bratov Avenik Jožica Sveta in Joži Kališnik, s katerima se je spet sestal legendarni pevski duo, katerega očarljivi zven je ostal zapisan v srcih ljubiteljev narodno-zabavne glasbe. Tudi večglasno petje terceta Kresnice je všečno in mikavno, saj za to zasedbo piše aranžmaje nihče drug kot Vilko Ovsenik. Za instrumentalno spremljavo skrbita harmonikar Aleksij Jercog, ki ga sicer poznamo tudi kot raziskovalca Avenikove zgodovine (napisal je že dve monografski knjigi za Založbo Avenik in režiral televizijski dokumentarec za slovenski program RAI), in ansambel Domači zvoki, ki je lani uspešno nastopil na kar treh osrednjih slovenskih narodnozabavnih festivalih. Spored, ki ga bo povezoval Matjaž Vidmar, bosta popestrili humoristki Tanja Vončina in Martina Volk. Rezervacija in nakup vstopnic sta možna vsak dan med 8.30 in 12.30 na tel. št. 0039 0481 531445 ali po e-mailu na info@centerbratuž.org

Iz beležke goriškega nadškofa Redaellija

Goriški nadškof msgr. Carlo Roberto Maria Redaelli je od 9. do 13. novembra na cerkvenem zborovanju v Firencah. V soboto, 14. novembra, se bo ob 15.30 srečal v avditoriju Fogar v Gorici s člani župnijskih gospodarskih svetov; ob 17.30 bo v kraju Villa Vicentina podelil zakrament sv. birme. V nedeljo, 15. novembra, bo ob 10.30 v župniji v Podturnu vodil slovesno zahvalno mašo.

GORIŠKI VRTILJAK Abonma Mali polžek

Škrat je odšel "z dolgim nosom"

Mali polžki, otroci iz vrtcev in učenci prvih razredov - iz romjanske šole Ljubka Šorli tudi drugošolčki, ker so po mnenju učiteljev predstave Velikega polžka jezikovno prezahtevne za te otroke iz pretežno italijanskih družin - večstopenjskih šol iz goriškega in doberdobskega ravnanstva so se v četrtek, 22. oktobra 2015, zbrali v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž na prvi, njim namenjeni predstavi. Kot vedno sta si v jutranjih urah sledili dve ponovitvi, saj tudi najmlajših obiskovalcev Goriškega vrtiljaka je več kot sedežev v KCLB. Vseh abonmentov pa je okrog 800: to pa je zajetno in zelo razveseljivo število. Upajmo, da bo vsaj kateri izmed njih kdaj postal zvest obiskovalec gledališča, slovenskega, seveda! V veselje otrok in gotovo tudi njihovi učiteljici in učiteljevi je v goste prišlo Gledališče iz desnega žepka, ki sta si ga pred nekaj leti zamislila in ustanovila igralce, scenografa, lutkar Boštjan Štorman, ki je iz lutkarstva diplomiral na Pedagoški fakulteti v Mariboru smer likovna pedagogika in obiskoval tudi gledališko in lutkovno šolo GILŠ KO-DUM pod okriljem ZKO Slovenije, in igralca, lutkarica in komičarka Lucija Čirovič. Da je Boštjan Štorman izvrsten oblikovalec in izdelovalec lutk, so se mali in veliki gledalci lahko prepričali med predstavo *Škratovo ime*, v njegovi režiji, in po njej, ko sta otrokom z Lucijo približala pokazala lutke. Res so čudovite, velike, tako da so primerne tudi za nastope v večjih dvorinah, in izdelane v različnih tehnikah - krasne in izredno učinkovite so tudi

velike maske, ki si jih igralca nataketa na obraz in se še sama tako "spremenita" v izredno posrečeno "lutko". Predstave Gledališča iz žepka, ki jih ustvarjata omenjena igralca, so vedno zelo izvirne in prijetno domače, vselej namreč vsebujejo nekaj pristnega, slovenskega, tudi zato ker igralca vpletata vanje kakšno slovensko ljudsko pesem. Tudi tokrat je bilo tako, ko sta po znanih motivih znamenitih pravljicarjev bratov Grimm stakla čarobno pravlično nit o revni mlinarjevi hčerki, ki je po srečnem naključju postala prinčeva nevesta, a še prej je morala ugoditi neverjetnemu kraljevemu ukazu, naj iz slame sprede zlato! V to nesrečno godljo jo je spravil njen oče, ki se je rad pohvalil, kako lepo in pridno hčer ima. Grabežljivi in v udobnosti zavaljeni, muhasti, nečimrni kralj - "doprsna" lutka je imenitno prikazala vse te njegove lastnosti - je pa to vzel zares. S pomočjo škrate - tudi tega je Štorman izdelal izredno domiselno do potankosti z izrazitimi porednimi potezami, ki razkrivajo dobršno mero privoščljivosti in nagajivosti -, ki se je od nekd prihihital, je deklica res izpolnila kraljevo željo in ob koncu preliščila še škrate - za proti uslugo je hotel njenega otroka!!! - s pomočjo zvestega prinčevega oproda, ki ga je slučajno v nekem gozdu slišal, kako je pel in vmes izrekel svoje

težko izgovorljivo ime. A mali gledalci so si ga dobro zapomnili in ga na spodbudo igralk Lucije poklicali na ves glas, da jo je od prevelike jeze ucvril neznano kam.

Otroci so tiho in zavzeto spremljali živahno, razgibano, s humorjem podkrepljeno izvajanje igralcev, ki sta z veliko lahkoto prehajala iz ene vloge v drugo in zasnovala zelo prijetno "igro v igri". Nastopata namreč tudi kot pripovedovalca in povezovalca pravljice in se zaradi vsebinskih detajlov tudi "sprickata". S tem seveda zabavata malo publiko, ki uživa ob škratovi drznosti in pačenju, a tudi v celotni predstavi, ki je vsestransko čudovita. Otroci ob njej spoznajo tudi droben izsek iz preteklosti: nekdanji poklic mlinarja, pa to, da so bile včasih strehe krite s slamo in kako so nekoč za prejo rabili kolovrat.

Res lepa predstava, ki jo tudi odrasel gledalec spremlja z užitek in občuduje, s kakšno predanostjo lutkarski umetnosti je izdelana do najmanjšega odtenka.

IK

JAVNI RAZPIS

PRIZNANJE KAZIMIR HUMAR

- 1) Zveza slovenske katoliške posvete, Kulturni center Lojze Bratuž in Združenje cerkvenih pevskih zborov podeljujejo priznanje društvom in organizacijam ali posameznikom na osnovi utemeljitve predlagateljev in po presoji organizacij, ki priznanje podeljujejo.
- 2) Predloge za priznanje zbira Zveza slovenske katoliške posvete na podlagi javnega razpisa.
- 3) Priznanje se praviloma podeli za ustvarjalne dosežke, za pomemben prispevek k razvoju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti, za publicistično delo in za izjemne dosežke pri organizacijskem delu na kulturnem področju.
- 4) Priznanje lahko prejmejo tisti, ki delujejo v goriškem prostoru.
- 5) Predloge za priznanje je treba oddati do **31. decembra 2015** na naslov: Zveza slovenske katoliške posvete - 34170 Gorica-Gorizia, Drevored 20. septembra, 85, s pripisom na ovojnico: "Predlog za priznanje"

Po več kot sto letih

Habsburški obisk na Goriškem

Pretekli konec tedna se je na Goriškem mudil nadvojvoda Markus Habsburško-Lotarinški, pravnik dolgoletnega habsburškega cesarja Franca Jožefa I. Nadvojvoda s spremstvom je obiskal nekatere kraje na Goriškem (Ronke, Krmin, Aiello, Števerjan), v soboto pa si je v Gorici ogledal razstavo o štiristoletni prisotnosti Habsburžanov v Goriški grofiji 1500–1918. V nedeljo je habsburški nadvojvoda prišel tudi v Šempeter pri Gorici, kjer sta ga je na tamkajšnjem pokopališču sprejela mag. Milan Turk, župan občine Šempeter–Vrtojba, in Ivo Podbersič, podžupan. Nadvojvoda se je še posebej zadržal ob grobnici rod-

bine Coronini von Cronberg. Poklonil se je spominu na grofa Ivana Krstnika Coroninija (1794–1880) iz Šempetra, ki je bil dvanaest let vzgojitelj njegovega pradedca, poznejšega habsburškega cesarja Franca Jožefa I. Goriški duhovnik Alessio Stasi je opravil krajšo molitev v latinščini za vse pokojne iz družine Coronini. Po obisku pokopališča se je ugodni gost na kratko pomudil še v vili Coronini, kjer je danes sedež občine Šempeter–Vrtojba. Obiskal je razstavo, posvečeno šempetrski veji omenjene plemiške rodbine, ki je v kraju bivala do leta 1947. Med obiskom in vljudnostnimi pozdravi so se

prepletali slovenščina, nemščina in italijanščina, kot nekakšen spomin na nekdanje čase večnaronadne monarhije. Po septembru l. 1900 je bil to prvi obisk kakšnega Habsburžana v Šempetru pri Gorici. Tudi cesar

Franc Jožef, ki se je tedaj zadnjič mudil na Goriškem ob praznovanju štiristoletnice prihoda naše dežele pod Habsburžane, se je namreč prišel pokloniti svojemu nekdanjemu vzgojitelju.

Renato Podbersič ml.

Kulturni center Lojze Bratuž

Krožek Anton Gregorčič

SREČANJA POD LIPAMI

NAŠA DRŽAVNA ŠOLA

Okroglo mizo bodo sooblikovali poslanka Tamara Blažina, predsednica Paritetnega odbora Ksenija Dobrila, tajnik Sindikata slovenske šole Joško Prinčič, ravnatelj Primož Stranj.

Večer bo vodil profesor in član Višjega šolskega sveta Peter Černic.

Ponedeljek, 16. november 2015, ob 20. uri
Kulturni center Lojze Bratuž - Gorica

SEZONA STAGIONE 2015/16
ABONMA V GORICI

Maja Haderlap
ANGEL POZABE
Kulturni center Lojze Bratuž
23.11.2015

Marius von Mayenburg
PES, NOČ IN NOŽ
Kulturni center Lojze Bratuž
1.02.2016

Ivan Cankar
LEPA VIDA
Kulturni dom Gorica
15.12.2015

Jason Robert Brown
ZADNIJH PET LET
(musical)
Kulturni dom Gorica
7.03.2016

BISSEROV SISTERS
(bolgarski narodni spleti)
Kulturni dom Gorica
16.12.2015

J.B.P. Moliere
AMFITRION
Kulturni center Lojze Bratuž
11.04.2016

Iztok Mlakar
PAŠJON
Kulturni dom Gorica
18.01.2016

Giovanni Battista Pergolesi
LA SERVA PADRONA
(komorna opera)
Kulturni center Lojze Bratuž
22.04.2016

Vse predstave so opremljene z italijanskimi nadnapisi
Z brezplačnim avtobusnim prevozom za abonente in obiskovalce

Abonmaji SSG za Gorico so na voljo pri blagajni Kulturnega doma v Gorici v ulici I. Brass, 20, od ponedeljka do petka z urnikom 10.00-13.00 in 15.00-18.00 (tel. 0481 33288)

www.teaterssg.com

KAKO SRCE SE VESELI KO LEPA PESEM ZADONI

Nedelja, 15. novembra 2015 ob 17. uri
v župnijskem domu v Števerjanu

Pod pokroviteljstvom Sveta slovenskih organizacij.
Zveze slovenske katoliške prosvete in Združenja cerkvenih pevskih zborov

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

Vljudno vabi na
MARTINOV VEČER
Koncert Avsenikovih melodij

Nastopajo: Jožica Svete in Joži Kališnik - Avsenikovi pevki
Ansambel Domači zvoki, harmonikar Aleksi Jercog
in Vokalni tercet Kresnice

Kulturni center Lojze Bratuž
Sobota, 14. novembra 2015, ob 20.30

Rezervacija in nakup vstopnic na tel. 0039 0481 531445
info@centerbratuž.org

CECILIJANKA 2015
57. REVIIJA GORIŠKIH PEVSKIH ZBOROV

sodelujejo tudi zbori iz tržaške in videmske pokrajine ter Koroške in Slovenije

posvečena je skladatelju UBALDU VRABCU ob 110-letnici rojstva

Gorica, Kulturni center Lojze Bratuž
sobota, 21. novembra 2015, ob 20.30
nedelja, 22. novembra 2015, ob 17. uri

Revija poteka pod pokroviteljstvom goriške občine in pokrajinske uprave, ob podpori Javnega Sklada za kulturne dejavnosti Republike Slovenije in Fundacije Cassa di Risparmio iz Gorice ter Zadržne banke Doberdob in Sovodnje v sodelovanju s Svetom slovenskih organizacij

Obvestila

KD Stanko Vuk Miren - Orehovlje vabi jutri, 12. novembra, ob 19. uri na srečanje in pogovor o ledinskih imenih v Mirnu in okolici. Gost večera bo Vlado Klemše. Prireditev bo v večnamenski dvorani občine.

Slovensko planinsko društvo Gorica vabi na tradicionalno Martinovanje, ki bo potekalo v nedeljo, 15. novembra, s tem programom: ogled muzeja - Kraške hiše v Repnu, pohod na hrib Volnik na tržaškem Krasu ter skupno kosilo in družabnost na kmečkem turizmu v Zagradcu pri Zgoniku. Udeleženci se zberejo ob 09.15 na parkirišču pri Rdeči hiši (bivši mejni prehod). Za podrobnejše informacije in prijavo (najkasneje do petka, 13. novembra) se zainteresirani lahko obrnejo na Faniko, tel. št. 0481-390826 ali 347 6220522 oziroma e-naslov fanika@spdg.eu.

Sv. maša v spomin na dr. Mirka Špacapana in na vse pokojne člane in izvoljene upravitelje stranke Slovenske skupnosti bo v petek, 20. novembra 2015, ob 19.30 v cerkvi sv. Mavra in sv. Valentina v Štmavru.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško vljudno vabi člane in prijatelje na predavanje o varnosti državljanov, ko bo v četrtek, 26. novembra, ob 19. uri v Tumovi dvorani na Verdijevem korzu 51 v Gorici govoril o preprečevanju tatvin in goljufij kapetan goriškega pokrajinskega poveljstva karabinjerjev Lorenzo Pella v sodelovanju z goriško pokrajino in drugimi ustanovami.

Pripravke za Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel v spomin na ravnatelja prof. Silvana Kerševana lahko nakažete na bančni tekoči račun: Banca di Cividale (Via Kugy, 2, Gorica) IBAN IT 30 C 05484 12402 003 570 036 225; SWIFT CREDIT2C s pripisom: za SKLAD SILVANA KERSEVANA. Informacije na tajništvo SCGV Emil Komel, tel. št. 0481 532163 ali 0481 547569.

Zanesljiva in izkušena gospa pomaga pri likanju in čiščenju stanovanja. Tel. št. 00386 40153213.

40-letna mati nudi dnevno nego starejšim na domu. Ne 24 ur. Lahko tudi kuha in pospravlja stanovanje. 3-letne izkušnje. Tel. št. 0038641390244.

20-letna študentka z izkušnjami nudi lekcije slovenščine, angleščine, nemščine ter varstvo otrok. Tel.: 00386 31 478807.

Urejena gospa išče delo za čiščenje in likanje na območju Gorice. Tel. št. 00386 31 449311.

Resna gospa s petnajstletno izkušnjo nudi nego in pomoč starejšim osebam tudi 24 ur na dan. Tel. št. 00386 40 484339.

40-letna mati z večletnimi izkušnjami in znanjem italijanščine nudi dnevno nego starejšim na domu (ne 24 ur dnevno) ali pomoč pri gospodinjstvih delih in kuhanju. Tel. 00386 41 729548.

Prodajamo več vrst domačega mladega vina. Tel. št. 0039 3391997101.

RADIO SPAZIO
Vrata proti vzhodu (od 13.11.2015 do 19.11.2015)
Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan od 20.00 do 21.00. Spored:
Petek, 13. novembra (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.
Sobota, 14. novembra, ob 21. uri (vodi Ilaria Banchig): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem, rezijanskem in zilijskem narečju.
Nedelja, 15. novembra, ob 12. uri: Ponovitev sobotne oddaje Okno v Benečijo.
Ponedeljek, 16. novembra (v studiu Andrej Baucon): Narodno-zabavna in zabavna glasba - Zborovski kotiček - Novice iz naših krajev - Obvestila in večerni vic.
Torek, 17. novembra (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.
Sreda, 18. novembra (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Etruščani, kamen spotike za zgodovinarje in jezikoslovce I. del - Izbor melodij.
Četrtek, 19. novembra (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - Zanimivosti iz sveta - Obvestila in večerni vic.

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ
vabi na

Martinov zborovski koncert

Nastopajo:
MePZ Štandrež - vodi Goran Ruzzier
MePZ Obalca Koper - vodi Sonja Mezgec
MoPZ Vasilij Mirk s Proseka - Kontovela - vodi Goran Ruzzier

župnijska dvorana Anton Gregorčič v Štandrežu
nedelja, 15. novembra 2015, ob 17. uri

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

KATOLIŠKA KNJIGARNA v sodelovanju z Založbo Mladika vabi na predstavitev knjige

REBULOV ZBORNİK 2.
OB AVTORJEVI DEVETDESETLETNICI

o zborniku bodo spregovorili urednica Marija Pirjevec ter sodelavca Martin Breclj in Zoltan Jan

v torek, 17. novembra 2015, ob 17. uri
v Katoliški knjigarni na Travniku 25 v Gorici

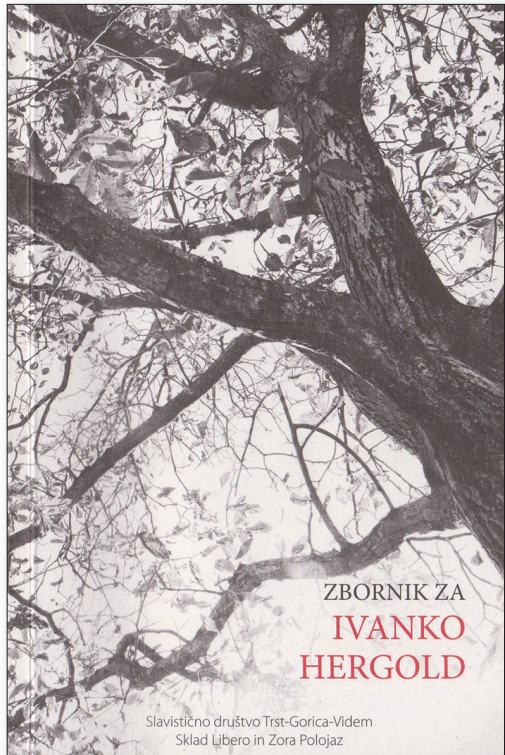
Pod pokroviteljstvom JAK JAVNA AGENCIJA ZA KNJIGO RS

Izsek iz prispevkov Zbornika za Ivanko Hergold Intimen avtoričin pogled

Slavistično društvo Trst-Gorica-Videm je lanskega aprila pripravilo simpozij, ki so ga njegovi člani posvetili življenju in ustvarjalnosti leto prej preminule pisateljice Ivanke Hergold. Srečanje je, kot po navadi ob takih priložnostih, potekalo v razstavnici dvorani Zadrudne kraške banke na Opčinah. Leto in pol po dogodku pa je že omenjeno SD v sodelovanju s skladom Zora in Libero Polojaz izdalo *Zbornik za Ivanko Hergold*, v katerem so zbrani prispevki simpozija in še nekatere vsebine, ki jih je uredništvo pod vodstvom prof. Marije Pirjevec odločilo dodati brošuri. Avtorici, ki se je rodila v Slovenji Gradcu leta 1943, je tako posvečenih devet znanstvenih prispevkov raznih piscev, ki jih bomo v nadaljevanju tudi predstavili. Sledita jim dva zapisa pokojne umetnice, in sicer *Esej o Pahorjevi Nekropoli* ter *Odgovori za pozorno bralko Nevenko Kulovec*. Čisto na koncu je objavljena natančnejša bibliografija avtorice, ki sta jo pripravila Neva Zaghet in Kajetan Kravos. Publikacija je bogata s slikovnim gradivom, saj prinaša avtoričine podobe oziroma utrinke iz njenega življenja.

Avtorji, ki so oblikovali spored lanskega srečanja, so Boris Pahor, Marko Sosič, Boris Paternu, Denis Poniž, Marija Cenda, Igor Škamperle, Loredana Umek, Vilma Purič in Marko Kravos. Kot po navadi ob takih priložnostih bomo tudi tokrat postavili v ospredje nekaj prispevkov, ki jih bomo vsebinsko razčleni-

li. Preden gremo k sami njihovi obravnavi, naj zapišemo še, da je Hergoldova v Trstu oziroma zamejstvu preživela večino svojega življenja. Po študiju na ljubljanski univerzi je namreč bivala v Trstu, kjer je bila zaposlena na Primor-

sko ustvarjalnost, ki nam ga skozi svoja zapisa nudita Vilma Purič in Loredana Umek. Prva je svoj šest knjižnih strani dolg prispevek naslovlila *Prikriti svetovi v Ponikalnicah* Ivanke Hergold, druga pa je v središču postavila avtoričin najprepoznavnejši roman *Nož in jabolko*. Puričeva svoj zapis začne s predstavitev *Ponikalnic*, ki so izšle le pet let pred avtoričino smrtjo (2008), gre pa za prozno pesniške zapise. Zelo posrečen je že sam naslov zbirke, saj alegorično ponikalnice ponazarjajo skrito človekovo energijo, ki mestoma tudi priplava na dan. Avtoričin pogled je torej predvsem intimen, Puričeva pa o njenem pesniškem svetu pravi, da v njem ni "samobitne realnosti in ni samobitnega subjekta", ampak le "pustinja notranjega prostora, ki se poistoveti z nevarnostjo zunanega". Avtoričino pesništvo je torej modernističnega značaja,

saj je Hergoldova edina predstavnica tovrstne slovenske književnosti na Tržaškem. Vilma Purič namreč piše, da *Ponikalnice* predstavljajo "najskrajnejšo ravnilo tržaškega modernizma, ki se je v pesništvu uveljavil predvsem preko raznovrstnih opisov odtujenosti lirskega jaza". Zapis Loredane Umek se glasi *Zgodba o jabolku in nožu*, in sicer po romanu, ki je leta 1980 izšel pri Cankarjevi založbi v Ljubljani in velja za vrhunec ustvarjalnosti Ivanke Hergold. Njena glavna protagonistka je Herta Jamnik, ki se v romaneskni pripovedi primerja z različnimi pred-

stavnicami naše tržaške stvarnosti. Boris Paternu ugotavlja, da se osrednje in najbolj tržaško delo Ivanke Hergold oddaljuje od duhovnega in jezikovnega vpliva tržaške klasične pripovednosti. Umkova v nadaljevanju osvetljuje še nekatere druge tržaške avtorje, na katere je tako ali drugače vplivala ustvarjalnost Ivanke Hergold. To so predvsem prozni pisci kasnejših generacij, torej Marko Sosič in Igor Škamperle, pa tudi Vilma Purič. Loredana Umek svoj poseg končuje z mislijo, da pomeni *Nož in jabolko* Ivanke Hergold plodno seme, vsajeno v rodovitna tla.

Med ostalimi prispevki naj še na kratko osvetlimo *Prijazno modrovanje* Borisa Pahorja, ki je Hergoldovo cenil predvsem zaradi njenega *Eseja o Nekropoli*, ter Marka Kravosa, sicer ustvarjalčinega dolgoletnega življenjskega sopotnika. On se v svojem posegu spominja tudi osebnega odnosa z avtorico, njunega srečanja in razhajanja. Posebne pozornosti sta vredni besedili Hergoldove, ki sta objavljeni ob koncu zbornika. Prvi je omenjeni *Esej o Pahorjevi Nekropoli*, drugi pa *Odgovori za pozorno bralko Nevenko Kulovec*. Žal se vprašanja niso ohranila, je pa moč iz avtoričinih odgovorov, ki jih je zapisala leta 2002, zaznati vso ostrino ob zagrenjenem spoznanju, da je naše literarno okolje prav zaradi njene disonantnosti (bila je prišlek, poleg tega pa še ustvarjalka ženskega spola) ni želelo nikoli do kraja sprejeti in jo je zato velikokrat pustilo ob robu. Pričujoči zbornik naj torej vsaj delno, pa čeprav posmrtno, popravi krivico in otopli prezir, ki sta Ivanko Hergold prizadela v času njene življenja med nami.

Primož Sturman

Vse najboljše! Boris Kobal in njegovih 60 let

Ko prijatelj, s katerim sem delila projekte, trke, kreganja in zamere, dopolni 60. leto, se zazrem nazaj in vse, kar je bilo, dobi oznako "dragoceno/nezamenljivo". Med takrat dvajsetletne sagovce (člane Slovenskega amaterskega gledališča, Trst 1971-1976) je Boris Kobal prišel kot petnajstleten kratko-hlačnik in smo ga sprejeli medse zaradi njegovega očeta Silvija, med gledališko publiko izredno priljubljenega igralca. Menda se je sam tega predobro zavedal in je nas, starejše, vikal! Potem, kaj vsega je bilo potem! Tistih pet let skupnega gledališkega snovanja je zaznamovalo vse in vsakega člana skupine posebej.

Ko je v 90. letih prejšnjega stoletja izgledalo, da bo Boris Kobal nasledil takratnega ravnatelja in umetniškega vodjo SSG in je začel v letni program uvajati svoj, na okolje močno vezan pristop, smo se prijatelji razveselili, ob njegovi Afriki (1996), satiri ali morda komični drami, ki je doživela 150 repriz, je marsikdo med nami pomislil na možnost preroda. Do zaželenega zasuka ni prišlo, in kakorkoli že gledamo na sedanost, vidimo, da je gle-

dališče še vedno zrcalo družbe. Kobalova umetniška pot se vije včasih prilagodljivo, za ta ljubi kruhek ga gledamo na televizij-skem zaslonu, vemo pa, da se ni nikoli izneveril njemu lastni drži, in zadnji projekti, o katerih nam poročajo, potrjujejo njegovo ustvarjalnost. Če bo torej v dneh okoli 16. novembra delal obračun svojega dela, naj mu bo pri 60-ih popolnoma jasno, da je vredno vztrajati pri svojem.

BK

Kratke

Rim / Srečanje na sedežu ustanove Treccani

Star je tisti, ki ne razume sedanosti, in mnogi mladi je žal ne razumejo. Boris Pahor (102 leti) je 5. novembra na dobro obiskanem srečanju z dijaki in študenti v Rimu (vodila ga je Sara Gruden) na zavodu Treccani, izdajatelja prestižne italijanske enciklopedije, skoraj dve uri govoril o svojem dolgem in pestrem življenju, drugi svetovni vojni in o aktualnih dogajanjih, začelši z begunsko krizo. Za govorniško mizo sta s Pahorjem in Grudnovi sedela še profesorica Tatjana Rojc in Massimo Bray, nekdanji italijanski kulturni minister in sedaj predsednik ustanove Treccani.

Prav je, da se govori o fojbah, treba pa je govoriti tudi o fašizmu in njegovi nasilni zatiralni politiki do Slovencev in Hrvatov. Kdor opozarja na fašizem, ne pomeni, da je proti Italiji. Pahor je prepričan, da je v sedanjem globaliziranem svetu premalo etike in hkrati premalo skrbi za človekovo dostojanstvo, preveč je globalizma, ki divje in neusmiljeno briše identitete narodov in zatira kritičnost ljudi. "Poiščite šolo, ki vam je všeč in ki bo prispevala, da boste koristni sebi in družbi", je Pahor pozval mlade iz Rima in okolice, ki so ga zelo pozorno poslušali.

"In če imate ljubosumnega fanta, ki zavira vaše ambicije in življenjske cilje, zapustite ga pred poroko", je misel naslovil dekletom. Pahor je pristavil, da v mladih letih nikakor ni nameraval postati pisatelj, ampak le kronist in opazovalec tega, kar ga obkroža. Srečanje je sodilo v pobude za spodbujanje branja med mladimi.

Hubert Budai prejemnik Einspielerjeve nagrade 2015

Narodni svet koroških Slovencev (NKS) in Krščanska kulturna zveza (KKZ) podelujeta letošnjo Einspielerjevo nagrado Hubertu Budaiju kot zahvalo za njegov angažma kot novinar časopisa *Kleine Zeitung* in vodja regionalnega biroja v Velikovcu. S svojim timom se je zavzemal in se še zavzema - predvsem v okraju Velikovec - za enakopravnost koroških Slovencev in za pospeševanje medsebojnega spoštovanja in akceptance (kot so zapisali v sporočilu za javnost). Podelitev bo **v ponedeljek, 23. novembra 2015, ob 19. uri** v Tischlerjevi dvorani Mohorjeve v Celovcu (10. Oktoberstraße 25/1). Slavnostni govornik bo dr. Valentin Inzko.

Od leta 1988 dalje NKS in KKZ podelujeta Einspielerjevo nagrado, da počastita osebnosti iz večinskega naroda, ki so si pridobile zasluge tako za slovensko narodno skupnost na Koroškem kakor tudi za vsestransko sodelovanje med Koroško in Slovenijo.

PIKA NA (PESMI) Majda Artač Sturman

Kaplje drsijo, polzijo, tolčejo v trdo skalo. Mah se pijano in opit smehlja, lapuhovi listi imajo varne dežnike, srebrna in poželjivo drhti v pršenju praprot. In ko je svet tako miren in čist, kaplje brez šuma prevrtajo skalo.

Ivanka Hergold (1943 - 2013)

Sredi oktobra so v Tržaškem knjižnem središču predstavili *Zbornik za Ivanko Hergold*, v katerem so zbrani posegi s simpozija v njen spomin 4. aprila 2014 na Opčinah, uredila pa ga je profesorica Marija Pirjevec. Z mislijo na prezgodaj preminulo odlično pisateljico, esejistko, publicistko in prevajalko sem v roke vzela njeno zadnjo knjigo *Ponikalnice - Paracels (ZTT 2008)*. Med listanjem in prebiranjem nekajvrstičnih zapisov sem začela slediti toku njenih zgoščenih lirskih pripovedi, ki se pretakajo na papir - s strani v stran - v svojevrstni podobi: gre za pesmi v prozi, ki zdaj tiho kot vodne kapljice, ki pršijo, zdaj burno kot reka, ujeta v podzemlje zavesti, ponikajo in spet prenikajo na dan. Za primer *pesniških ponikalnic* naj bo le ena (str. 44), ustvarjena kot čutni pejsaž, naravni okvir za izpoved globlje duhovne resničnosti, v kateri se zrcali lirska jaz. Vse daje občutek neke naravne danosti in ubranosti, v kateri ima vse svoj smisel, tako drseče, a vztrajno vrtajoče kapljice kot mah, lapuh in praprot. S poosebljenjem ti elementi narave postajajo živi, dejavni soustvarjalci naravnega miljeja, preprede-nega s čutnimi zaznavami (*mah... pijano in opit*), osmišljenega z vizualno (sre-

brna... praprot) in slušno predstavnostjo (*brez šuma*). Trajanje od začetka do konca skandirajo kapljice vode, ki v brezvezju (*asin-detonu*) ustvarjajo nekakšno stopnjevanje, ko *drsijo, polzijo, tolčejo* in naposled v neki mirni, čisti brezčasnosti... *prevrtajo skalo*. Trdoto skale blaži od vode opiti mah, lapuh se (tako kot človek) brani dežja z varnimi dežniki (listov). Srebrno praprot lahko dojemamo kot dragoceno, ljubče bitje, ki ... *poželjivo drhti v pršenju*... v stavku, ki glasovno odmeva od zvoka r-jev in p-jev, stilno opazen pa je tudi spremenjeni vrstni red z *inverzijo*. Umetelno poetično tkanje besede! Priredni stavki žuborijo elementarno, skladno, kot pomirjena voda, osrednji element besedila. Ob aliteracijah *lapuhovi listi in v pršenju praprot* mi v oko (verjetno tudi zaradi grafične oblikovanosti besedila) pade pogosta raba veznika *in* v mnogovezju (*polisindetonu*). Sama v poeziji doživljam zlasti glasovne, zvočne, ritmične elemente, tesno poveza-

Ivanka Hergold

ne s sporočilnostjo. V primeru zgornjega poetičnega besedila v večplastni viziji odstram nanos za nanosom. Najprej ritmično valovanje pesmi v prozi, nato retorične, metaforične, slogovne sestavine. Ob tem v duhu vidim pred sabo sliko iz narave, pejsaž, v katerem se klasična impresija preliva v modernistično iskanje podpomenov v poniknjih vsebinah besed. V raztegnjenem prozaičnem videzu lirskega izraza čutim zlitost trdote in mehko-

nihanje vztrajanja in popuščanja, sočasnost mirne čistine in vrtanja. Za tem pride vse tisto, česar sama ne zaznam, pa bosta morebiti zaznala in odkrila druga bralka, drug bralec. Za očarljivostjo ubeseditve je notranji svet upovedovalke, ki mestoma odkriva, nato skriva svoje videnje sveta in človeka. V tem je skrivnost ne samo Ivankinih, temveč vsakršnih ponikalnic, saj tečejo pregloboko, da bi se v sodobnem mrzličnem tempu življenja utegnili enostavno prikopati do njih. Njihova skrita lepota je lepota podzemlja, lepota izjemnih naravnih mojstrov.

Ceniti jih moremo samo, če si vzamemo čas, da se spustimo v globine in da se prepustimo valovanju besed, dokler nas tok pesniških voda ne odplakne na neslutena brezbrežja literarnih s (nov) anj.

Kratke

V Križankah simpozij ob 300-letnici obnove cerkve Marije Pomočnice

V Viteški dvorani Križank se je začel dvodnevni simpozij Ljubljanske Križanke: Ob 300-letnici dokončanja baročne cerkve Marije Pomočnice. Zbrane je uvodoma pozdravil predsednik ZRC SAZU Oto Luthar, ki je za STA opozoril na pomen simpozija tako za strokovno kot laično javnost ter visok jubilej cerkve v kompleksu skoraj 800 let starih Križank. Luthar verjame, da bodo kolegi s področja arheologije, umetnostne zgodovine in literarnih ved znali na zanimiv način predstaviti obdobje obnove cerkve izpred 300 let, ki je vse do danes ohranila podobo iz tistega časa. Simpozij z osvetlitvijo obnove cerkve, ki jo je na svoje stroške pozidal deželni komtur Guido von

Starmberg med letoma 1714 in 1715, organizira Slovensko društvo za preučevanje 18. stoletja v sodelovanju z ZRC SAZU, Festivalom Ljubljana, Srednjo šolo za oblikovanje in fotografijo Ljubljana in ministrstvom za kulturo. Uvodni referat je pripadel Marjeti Šašel Kos z Inštituta za arheologijo ZRC SAZU, ki je spregovorila o rimskih napisih območja Križank. Janez Weiss je predstavil še neznani darovnici Majnhardta III. Goriškega, izdani križnikom leta 1251, Mija Oter Gorenčič pa srednjeveško cerkev nemškega viteškega reda v Ljubljani. Janez Mlinar je osvetlil Ljubljansko komendo Nemškega viteškega reda do krize 16. stoletja, Luka Vidmar, ki je tudi vodja simpozija, je v prispevku z naslovom Za Boga in cesarja orisal profil ljubljanskih komturjev v zgodnjem novem veku, Ines Unetič pa se je v referatu Oblikovane zelene površine križniških komend na Slovenskem posvetila vrtovom križniškega reda. V popoldanskem delu sta z referati nastopili Metoda Kemperl, ki je spregovorila o nastanku slike Marije Pomagaj iz ljubljanske križniške cerkve in Helena Seražin, ki je predstavila baročno cerkev v Križankah v kontekstu sočasne beneške arhitekture; Katra Meke in Matej Klemencič pa sta spregovorila o treh slikah za križevniško cerkev, ki so jih ustvarili dunajski slikarji: Martino Altomonte, Anton Schoonjans in Johann Michael Rottmayr. V petek so svoje referate predstavili še Metoda Kokole, Matija Ogrin, Metoda Kemperl, Lilijana Žnidaršič Golec, Gašper Cerkovnik, Aleš Maver, Magda Miklavčič Pintarič, Martina Malešič, Blaž Zabel ter Irena Žmuc, Bernarda Županek in Ana Pokrajac Iskra.

S fotografijami Prezrtih reči v Pilonovi galeriji Danilo Jejič

V Pilonovi galeriji v Ajdovščini so v četrtek, 5. novembra, odprli razstavo fotografij Danila Jejiča z naslovom Prezrte reči, ki jih je umetnik ustvaril v zadnjem obdobju. Jejič sodi med vidnejše primorske grafike in najpomembnejše predstavnike slovenske geometrijske abstrakcije, so o umetniku zapisali v galeriji. Ob razstavi je izšel katalog z reprodukcijami razstavljenih del in besedilo umetnostne zgodovinarke in likovne kritičarke Nataše Kovšca. V zadnjem ciklu, poimenovanem Prezrte reči (2010-2015), ima fotografija vse pomembnejšo vlogo. Cikel je sestavljen iz dveh motivnih sklopov, v katera so poleg fotografskih posnetkov vključene tudi klasične in digitalne fotomontaže. V prvi motivni sklop sodijo fotografije neuglednih odpadnih materialov ter propadajočih ostankov sodobne civilizacije, v katerih umetnik išče prezrto estetsko vrednost. Drugi motivni sklop predstavlja posnetke narave, med katerimi zasledimo posnetke vode, kamnin in drugih naravnih materialov. Z njimi avtor neposredno nagovarja gledalca k razmisleku o okoljski problematiki.

“Grafični detajli, ki dajejo fotografskim predlogam posebno dinamiko, so prisotni le na posameznih delih, avtor namreč ustvarja prostorske in iluzorne vizualne efekte pretežno z ročnim kolažiranjem fotografskih

Danilo Jejič, Sinkopa, iz cikla Zgodba o drevesu, 2015

podob in z manipulativnimi posegi, ki jih omogočajo sodobne digitalne tehnologije”, je zapisala Kovšca.

Jejič je umetniško pot začel z ustvarjanjem slikarskih kolažev, leta 1971 pa se je pod vplivom tedanjih konstruktivističnih teženj posvetil raziskovanju geometrijske abstrakcije. V devetdesetih letih se je začel intenzivneje ukvarjati najprej z grafiko in nekoliko kasneje s fotografijo, ki jo je začel vključevati v svoj grafični proces. Likovni zvrsti je prvič smiselno povezal v ciklu Alfa in Omega (2000-2002). Fotografije zavrženih predmetov, kot je stisnjena pločevina, je kombiniral bodisi z geometrijskimi liki in telesi, ki jih poznamo z njegovih grafičnih listov, bodisi s fragmenti fotografskih posnetkov in s tem poudaril učinek prostorske iluzije.

Umetnik je študiral slikarstvo na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, kjer je leta 1971 diplomiral. V rodni Ajdovščini je najprej služboval kot likovni pedagog, od leta 1973 do 1996 pa je vodil Pilonovo galerijo. Razstavljati je začel v 60. letih na skupinskih grafičnih razstavah, samostojno pa se je prvič predstavil leta 1972 v Kranju in Kopru. Odtlej je sodeloval na številnih skupinskih, samostojnih in preglednih razstavah doma in v tujini. Njegova dela hranijo v več javnih zbirkah v Sloveniji in v tujini. Razstava bo na ogled do 6. decembra.

Slovenska kultura v soočenju s svetom
Šest desetletij Slovenske kulturne akcije v Argentini

Najpomembnejša slovenska kulturna ustanova v svetu, Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu, je ob koncu lanskega leta praznovala svoj šestdeseti jubilej. Presenetljivo dejstvo je, da je tudi po šestdesetih letih delovanja še vedno aktivna, čeprav večina njenih ustanoviteljev ni več živa. Ti so v nekdanih nelahkih emigrantskih razmerah po drugi svetovni vojni opravili pionirsko duhovno delo in dokazali, da umetniška slovenska beseda raste iz pristnih domačih korenin tudi na tujem. Za slovensko kulturno delovanje na drugi strani Atlantskega oceana so ustvarili dobre pogoje in v času, ki je bil zelo oddaljen od današnje globalizacije, pritegnili k sodelovanju zlasti literarno zainteresirane Slovence po svetu od Južne in Severne Amerike do Avstralije, Azije in Evrope. Danes nadaljuje to delo že tretja in četrta generacija potomcev slovenskega rodu (ki piše delno v španščini, vendar v njihovih tekstih velikokrat odseva spomin na slovensko dediščino in družinska izročila, ki so jih prevzeli od svojih staršev in starih staršev).

Idealistično energijo, ki je žarela skozi prva desetletja delovanja Slovenske kulturne akcije v Buenos Airesu, osvetljuje tudi najnovejši zvezek njene kulturne revije *Meddobje*, ki izhaja v Argentini že vse od ustanovnega leta 1954. Publikacija ponuja na 320 straneh po splošnem uvodnem delu, v katerem so objavljene nova proza, esejistika in kritika izpod peres raznih sodelavcev iz Argentine, Avstrije in Slovenije, dober pogled v dolga desetletja sloven-

ske kulturne ustvarjalnosti izven Slovenije. Njeni najznačilnejši predstavniki se niso hoteli zapreti v majhen zamejeni svet, temveč so se uprli getoizaciji in se ustvarjalno odprli v povezovalno

Zorko Simčič

svetovljansko medmrežje z željo po istočasni globinski prenovi lastne slovenske zavesti.

Uvodnik v jubilejni številki *Meddobja* je prispeval **Zorko Simčič**, ki sodi k utemeljiteljem in prvim sodelavcem te glavne kulturne ustanove Slovencev v svetu. Piše, da je bilo vsem ustanoviteljem Kulturne akcije jasno, da lahko “... daleč od domovine ... samo s čim bolj kvalitetnim delom osmisliimo svojo prisotnost v svetu, opravimo svoje poslanstvo in s tem tudi osebno rastemo”. Tudi drugi dolgoletni sodelavec Slovenske kulturne akcije že iz vrst mlajše generacije **Andrej Rot**, ki se je podobno kot Simčič po osamosvojitvi Slovenije preselil v Ljubljano, meni v sestavku *Svetovljanstvo SKA*, da je ustanova nastala kot “inovativen odsev

razmer”. Rot osvetli mogoče manj upoštevano značilnost slovenske literarne diaspore, ki je bila iz ideoloških razlogov izključena iz slovenske stvarnosti v tedanji Jugoslaviji, in poudari, da sta v Slovenski kulturni akciji “prevladovali široka, svetovna razgledanost in velika uglajenost”. Novi obširni zvezek *Meddobja* ponuja iz prve roke Slovencev v svetu bogat antologijski presek skozi šest desetletij razvejenega delovanja. Mnogi ne vedo, da je (bila) Slovenska kulturna akcija tudi knjižna založba, ki je poleg vsakoletnih števil *Medddobja* izdala večje število leposlovnih, umetniških, filozofskih in znanstvenih knjig iz peres uveljavljenih pisateljev od **Rude Jurčeca**, **Zorka Simčiča**, **dr. Tineta Debeljaka** ali **Franceta Papeža** v Argentini do **Franka Bükviča** v Združenih državah Amerike, **Vladimirja Kosa** na Japonskem ali

Karla Vladimirja Truhlarja v Italiji. V *Meddobju* so med številnimi drugimi na primer sodelovali **Ted Kramolc** iz Kanade, **Bert Priback** iz Avstralije ali **Milena Merlak Detela** iz Avstrije.

Včasih si je argentinska Kulturna akcija dovolila natisniti tudi kakega zapostavljenega avtorja iz tedanje Slovenije. Tako je na primer leta 1963 izdala pesniško zbirko “krščanskega ekspresionista” **Stanka Majcna**, a pod psevdonimom Fran Zore brez avtorjevega pravega imena, da bi zaščitila v Mariboru živečega pisatelja, ki so ga leta 1967 nato odkrili v osrednji Sloveniji z izdajo njegovega Izbranega dela v dveh knjigah pri založbi Obzorja v uredništvu **Marje Borštnik**. V *Meddobju* so leta 1959 izšle celo pesmi **Edvarda Kocbeka**, ki jih je

skoraj istočasno oddajal tudi slovenski radio Trst A v času, ko se avtor na domačih tleh ni mogel oglašati v javnosti.

V tokratnem jubilejnem *Meddobju*, ki je 195. (knjižna) publikacija Slovenske kulturne akcije, je med številnim gradivom objavljen izbor iz “slovenskega zdamskega pesništva” z razvrstitvijo posameznih avtoric in avtorjev po abecednem redu od mlajšega **Damjana Ahlina** (piše v španščini) in pokojnega predstavnika prve zdamske generacije **Vinka Beličiča** do **Rafka Vodeba**, **Majde Volovšek** in **Vinka Žitnika**, ki obsega 35 imen. Sledi podoben izbor proznega ustvarjanja skozi šestdesetletni prostor in čas, natisnjeni pa so tudi esejistični in filozofski razmisleki izpod peres **dr. Milana Komarja** in **dr. Tineta Debeljaka** ter drugih piscev in zanimivi dokumenti iz arhiva Kulturne akcije. Ti nudijo vpogled v vsestransko razgibano delovanje ustanove, ki se je posvečala narazličnejšim dejavnostim, še posebej tudi gledališki, glasbeni in likovni ustvarjalnosti (tej je namenjena slikovna dokumentacija v zadnjem delu revije, kjer so med drugim objavljene črno-bele reprodukcije uveljavljenih umetnikov **Franceta Goršeta**, **Aleke Ivanc Oliveri** in **Bare Remec**). Poseben oddelek je namenjen umrlim članom Slovenske kulturne akcije. Kljub močnemu osipu stare generacije pa njen duhovni potencial očitno še ni zamlj. V slovensko kulturno stvarnost vnaša izkušnje kulturno ustvarjajočih slovenskih posameznikov iz Argentine in drugih držav in kontinentov. Najnovejši zvezek *Meddobja* v obsegu štirih števil revije za leto 2014, ki ga je uredil **Tone Mizerit** skupaj s predsednico Slovenske kulturne akcije **Katico Cukjati** in urednikom za Evropo **Levom Detelo**, nagovarja širšo slovensko javnost, naj vidneje upošteva duhovna, ekonomska in politična dogajanja pri Slovencih v svetu in tvorno podpira raznolikost slovenskega kulturnega utripa izven matične domovine.

Lev Detela

Nekaj beležk ob knjigi o orglah in orglarski tradiciji v Furlaniji
O orglah tudi v Kanalski dolini

Pri založbi Pizzicato je pred tremi leti izšla zajetna knjiga, ki daje zgoščen vpogled v orgelsko pokrajino sedmih dekanij Videmske nadškofije, med njimi so tudi župnije v Kanalski dolini, se pravi v krajih, v katerih živimo Slovenci. Obdelane dekanije so Ampezzo, Humin, Gorto, Mužac-Moggio Udinese, San Pietro di Carnia-Paluzza, Trbiž in Tolmeč.

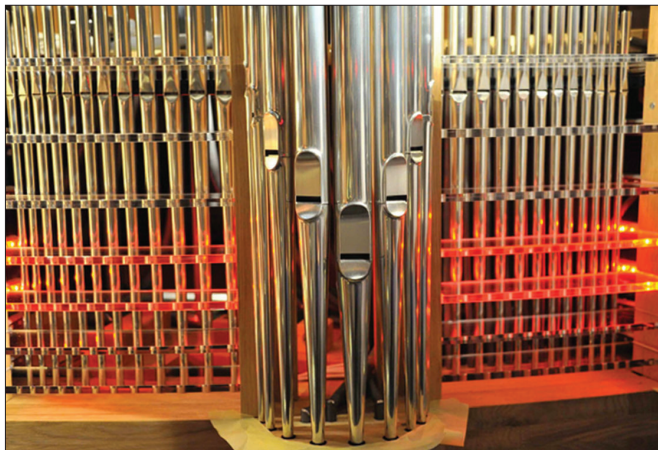
Knjiga ima skoraj 500 strani in nosi naslov *Organi e tradizioni organarie nel Friuli Venezia Giulia*, izšla pa je v zbirki *Quaderni del Coro Polifonico di Ruda*. Nastala je iz sodelovanja dveh raziskovalcev, Lorenza Nassimbenija in Loris Stella, posvetila pa sta jo leta 2012 preminulemu Franzu Zaninu, dolgoletnemu vodji furlanske orglarskega podjetja Zanin iz Codroipa pri Vidmu. Skupno sta popisala 60 obstoječih in delujočih instrumentov in prav toliko takih, ki so bili uničeni, mnogi v potresu 1976.

Sam se že vrsto let ukvarjam z razvojem cerkvenih orgel na avstrijskem Koroškem. Ker pa je Koroška po prvi svetovni vojni

morala prepustiti nekaj ozemlja kraljevini Italiji, v glavnem Kanalsko dolino, me zanima tudi ta dolina oziroma furlanski orgelski svet. Zanimiv se mi med drugim zdi podatek, da so bile orgle v cerkvi sv. Janeza Krstnika v Huminu, ki je bila porušena leta 1976 v potresu, postavljene že leta 1402 (!), to naj bi bila tudi prva omemba orgel v Furlaniji.

Knjiga sama je del širšega projekta, znanstvenega raziskovanja furlanske orgelske dediščine. Dve knjigi te zbirke, v katerih najdemo obdelani orgelsko dediščino tržaške škofije ter goriške nadškofije, sta izšli že kmalu po letu 2000. Lorenzo Nassimbeni je v tem delu zbral veliko število virov in jih vgradil v svoje znanstveno natančno delo. Za Kanalsko dolino je značilno, da so bili

potresni sunki leta 1976 enako uničujoči za cerkve in orgle v njih in da so kmalu po potresu kar nekaj cerkva (in očitno tudi orgle) odstranili, ker je bila potresna škoda prehuda. Od koroških izdelovalcev orgel je v cerkvah v Kanalski dolini poseben prisoten poznobaročni izdelovalec orgel Elias Pratzer,

ki je imel svojo delavnico v Beljaku (Villach). Prav tako sta prisotna avstrijski izdelovalec orgel Bartlmä Hörbiger (v sorodstvenih vezeh z znano avstrijsko igralsko družino) in naš ro-

jak iz Zilje Franc Grafenauer. Knjiga tudi omenja izstopajočo vlogo Tomaža Holmarja starejšega v glasbenem življenju Kanalske doline. Čudno se zdi le, da knjiga ne omenja romarskega svetišča na Sv. Višarjah in orgel v njem, ki naj bi jih po nekih virih izdelalo podjetje Grafenauer iz Mosta pri Brdu blizu Šmohorja (Hermagor).

Na straneh, namenjenih Trbižu, pa razberemo razveseljiv podatek, da so v preteklih letih obnovili Hörbigerjeve orgle v farni cerkvi na Trbižu ter manjše, baročne orgle v Loretski cerkvi na Spodnjem Trbižu. Žal iz knjige same ne izvemo, ali so nekatere od potresa “ranjene” orgle le še vrnili v originalno obliko ali ne.

Sicer ne spada k tej knjigi ali ožje Kanalski dolini, ampak v njeno soseščino, podatek, da so letos avgusta vzorno popravili orgle v Gorjanski cerkvi (blizu Bistrice na Zilji), kjer je med drugim deloval Matija Majar-Ziljski.

Andrej Feinig

S 1. STRANI Jubilejna nagrada ZSSDI Za celovito ...

Glede športnih rekvizitov pa takole: v poštrev pridejo samo tekmovalnja v okviru od CONI-ja priznanih športnih zvez ali tekmovalnja v

Simon Sivitz Košuta (foto IG)

športnih panogah, ki jih gojijo društva, članice ZSSDI, ter šah; kandidat mora trenirati vsaj trikrat tedensko; za sezone športe, kjer ni predvidena tedenska vad-

ba, mora kandidat v prošnji navesti število letnih treningov; pri različnih športnih panogah pridejo v poštev vidnejši in odmevnejši rezultati, ki jih preuči IO ZSSDI na podlagi priložene razpredelnice za ovrednotenje športnih dosežkov; kandidat mora med sezono zbrati vsaj tri uradne nastope na tekmovalnih pripadajoče športne zveze. Pri tem gre dodati neznemarljiv podatek, ki prikazuje celostno osebnost mladega kandidata: pravilnik jasno narekuje, da mora biti na nagrajevanju poudarjeno, ali se športnik ukvarja še z drugimi dejavnostmi (glasba, gledališče, pevski zbor, skavti, taborniki itd.). In res, v konferenčni dvorani

ZKB je bilo ob vsakem nagrajencu slišati kup dejavnosti, ki pričajo o bogati notranji razsežnosti vsakega dobitnika: osebnost mladega človeka je potrebno graditi na čim širšem razponu izkustev ...

Z napetimi jadr
Lep primer takega ravnovesja predstavlja vrhunski jadralec **Simon Sivitz Košuta**, ki je nagrado Šport in šola prejel kar štirikrat. Njemu so prireditelji zaupali priložnostno misel, da bi nagovoril mlajše 'kolege'. Z jadranjem se je začel ukvarjati pri osmih letih. "Že od mladega so mi starši postavili določena pravila, in sicer, da šport ne more nadomestiti študija, ampak ga lahko le dopolni", je dejal nekdanji dijak oddelka za geometrijo na zavodu Žiga Zois v Trstu, ki je danes študent fakultete za arhitekturo na tržaški univerzi. V višješolskem obdobju je začel jadrati na olimpijskem dvojcu 470 skupaj s svojim prijateljem Jašem Farnetijem. Leta 2012 sta dobila tako svetovni kot evropski mladinski naslov, danes skupaj z Jašem pa pripravljata olimpijsko kampanjo. Ker se Si-

Foto IG

mon zaveda žrtvovanja, ki ga v šolskem obdobju zahteva vsak športni dosežek, obravnava nagrado Šport in šola kot enega izmed največjih dosežkov svoje kariere. "Ni lahko uskladiti eno z drugim, ampak, komur to uspe, in vam seveda je, bo imel lažjo pot v prihodnosti. Uspešen športnik ne more mimo šolanja, tako kot, po mojem mnenju, nihče ne more mimo športnega udejstvovanja". Prepričan je, da bodisi šport bodisi šola predstavlja vzgojo, disciplino in metodo dela. Vloga šole je izobraževalnega značaja ("šola mi je dala preciznost, determinacijo in vztrajnost"), medtem ko je vloga športa tudi dobro počutje, razvedrilo in soočanje z novimi ljudmi ("jadranje mi je prineslo ves svetovni zaklad krajev, ki sem jih obiskal, in ne nazadnje veliko prijateljstvo, ki ga gojim z Jašem in gre mimo kateregakoli rezultata"). Šport in šola se, skratka, dopolnjujeta in oblikujeta zrelega in uravnovešenega človeka. "Ni nujno, da mladi postanejo šampioni v športu ali odličniki v šoli, pomembno je, da na obeh področjih in na sploh v življenju dajo vse od sebe in zasledujejo svoje sanje", je dejal mladi govornik, ki se je hkrati zahvalil tistim učiteljem in profesorjem, ki so vedno podpirali njegovo športno dejavnost, se veselili z njim ob zmagah in sočustvovali ob porazih. "Vsem profesorjem pa gre ta moja prošnja: bodite, če se le da, prisotni pri športnih dejavnostih vaših dijakov, tudi samo z lepo besedo in poštenim stiskom roke", je dejal jadralec, ki je s temi svojimi zadnjimi mislimi načel vprašanje, ki ga je v svojem posegu temeljiteje obravnaval predsednik Združenja športnih društev v Italiji, Ivan Peterlin. **Šport kot obšolski didaktični in etični trenutek**
Peterlin je svoj uvod sprva namenil nagradi sami, katere formula se je po vseh teh letih ohranila živa, otipljiva in ki je lahko zgled vsem drugim dejavnikom naše družbe, "ki venomer hitijo s kri-

tikami na račun naših mlajših z deklaracijami o črno obarvanih obzorjih, ki ne prinašajo ničesar dobrega in pozitivnega v iskanju nekih zapletov, ne znajo in ne zmorejo pa vsaj občasno zadihati iz polnih pljuč in tem mladim, ko so uspešni, vsaj iskreno čestitati". Naša zamejska družba se po njegovem mnenju ne zaveda do dela dejstva, da lahko slovenski

veliko bolj povezani z življenjem posameznih dijakov. Danes se mi zdi, da to ni več tako, da je med učenci ter dijaki in proforskimi zborom nastala neka razdalja. To sem doživel tudi sam na lastni koži pri svojih otrocih, ko je moj sin ponosno prinesel na šolo (bila je to nižja srednja šola) pokal, ki ga je osvojil kot odbojkar. To priznanje je stalo na mizi celo jutro in noben profesor ni vprašal, kaj dela pokal tam. Ob tisti priložnosti sem dojel, da je bila razdalja med šolo in športom velika. Rekel bi, da je bil to le eden izmed

toliko primerov intelektualne ignorance. Prepričan sem, da mora vsak pedagog seči v dušo mladega, ki ga uči, da se mora zanimati za njegovo izvenšolsko dejavnost, pa naj bo ta glasbena, gledališka, ali pa športna. Na tem neposrednem nivoju se ustvari prava kohezija med šolskim pedagogom in dijakom. Tako se ustvarita zaupanje in priložnost, da drug ob drugem raste".

Šport, kultura, gospodarstvo

V svojem posegu pred občinstvom, med katerim so sedeli tudi generalna konzulka RS v Trstu Ingrid Sergaš, predsednik Sveta slovenskih organizacij Walter Bandelj, Igor Gabrovec, deželni svetnik SSK in podpredsednik deželnega sveta, Jure Kuferšin, predstavnik italijanskega olimpijskega komiteja, ter ravnateljica šol Prešeren in Zois Loredana Guštin, se je Peterlin iskreno zahvalil tudi Zadrudni kraški banki in Zadrudni banki Doberdob in Sovodnje. Del nagrade sloni namreč tudi na prizadevanju bančnih ustanov (ob dnevu varčevanja, v sklop katerega sodi tudi nagrada Šport in šola, banki podeljujejo tudi denarni prispevek) in prav zato je predsednik pred slavnostno podelitvijo priznanj mladim izročil predsedniku ZKB Adrianu Kovačiču in predsedniku ZB Doberdob Sovodnje Robertu Devetti spominsko plaketo.

Kovačič je v imenu bančnih pokroviteljev v krajšem nagovoru poudaril, da sta bodisi šport bodisi šola izhodišči za pravo vzgojo. Lep večer, na katerem je kljub izrečenim kritičnim pogledom vsekakor zelo navdušenje prirediteljev in velikega števila nagrajenih dijakov in športnikov, je na primeren način sklenila sinteza predsednika ZSSDI Ivana Peterlina, ki je, sklicujoč se na moto letošnje Prešernove proslave (ta je potekala ravno v režiji SZSDI), poudaril, "da s športom, z gospodarstvom in s kulturo skupaj zmoremo!"

Nagrajenci

Ivan Antonutti, Znanstveni licej Simon Gregorčič v Gorici, športna panoga: odbojka – v sklopu projekta Olympia-Val-Soča-Naš prapor;
Martina Bearzi, Znanstveni licej France Prešeren v Trstu, športna panoga: rokomet – ŽURD Koper;
Martina Budin, Jezikovni licej France Prešeren v Trstu, športna panoga: karate – Shinkai club;
Linda Cappellini, Znanstveni licej France Prešeren v Trstu, športna panoga: športno ritmična gimnastika – SZ Bor;
Alenka Cossutta, Znanstveni licej France Prešeren v Trstu, športna panoga: športno ritmična gimnastika – SZ Bor;
Ivana Cossutta, Državni tehniški zavod Žiga Zois v Trstu, športna panoga: športno ritmična gimnastika – SZ Bor;
Simon Cotič, Znanstveni licej Simon Gregorčič v Gorici, športna panoga: odbojka – v sklopu projekta Olympia-Val-Soča-Naš prapor;
Andraž De Luisa, Znanstveni licej France Prešeren v Trstu, športna panoga: orientacijski tek – AŠZ Gaja;
Tjaša De Luisa, Znanstveni licej France Prešeren v Trstu, športna panoga: orientacijski tek – AŠZ Gaja;
Cecilia Giacomazzi, Znanstveni licej Simon Gregorčič v Gorici, športna panoga: cheerleading – Twist Nova Gorica;
Luka Gregori, Državni tehniški zavod Žiga Zois v Trstu, športna panoga: nogomet – NK Kras Repen;
Petra Grgic, Državni tehniški zavod Žiga Zois v Trstu, športna panoga: odbojka – Zalet Sloga;
Janoš Gruden, Znanstveni licej France Prešeren v Trstu, športna panoga: veslanje – Conottieri Nettuno;
Mara Guadagnino, Humanistični licej Simon Gregorčič v Gorici, športna panoga: cheerleading – Twist Nova Gorica;
Katarina Jazbec, Znanstveni licej France Prešeren v Trstu, športna panoga: kotalkanje – AŠD Polet;
Martin Juren, Klasični licej Primož Trubar v Gorici, športna panoga: nogomet – NK Bilje;
Patrik Kojanec, Znanstveni licej France Prešeren v

Trstu, športna panoga: košarka – AŠD Sokol/AŠZ Jadran;
Meika Kuk, Pedagoški licej Anton Martin Slomšek, športna panoga: kotalkanje – AŠD Polet;
Mara Lavrencic, Humanistični licej Simon Gregorčič v Gorici, športna panoga: atletika – Fincantieri Atletica Monfalcone;
Manuel Lupoli, Tehnični zavod Jurij Vega v Gorici, športna panoga: odbojka – v sklopu projekta Olympia-Val-Soča-Naš prapor;
Neža Petaros, Znanstveni licej France Prešeren v Trstu, športna panoga: športno ritmična gimnastika – SZ Bor;
Nika Pregarc, Znanstveni licej France Prešeren v Trstu, športna panoga: košarka – ASD Pallacanestro Interclub Muggia;
Manuel Quaggiato, Znanstveni licej Simon Gregorčič v Gorici, športna panoga: nogomet – ASD Pro Gorizia;
Ivana Radikon, Klasični licej Primož Trubar v Gorici, športna panoga: ženski nogomet – ASD San Marco;
Vera Sturman, Državni poklicni zavod Jožef Štefan v Trstu, športna panoga: ritmična gimnastika – SZ Bor;
Dana Tenze, Državni tehniški zavod Žiga Zois v Trstu, športna panoga: rokanje – AŠD Mladina;
Jernej Terpin, Znanstveni licej Simon Gregorčič v Gorici, športna panoga: odbojka – v sklopu projekta Olympia-Val-Soča-Naš prapor;
Ivo Ušoj, Znanstveni licej France Prešeren v Trstu, športna panoga: košarka – AŠZ Jadran/AŠD Sokol;
Jasna Vitez, Znanstveni licej France Prešeren v Trstu, športna panoga: odbojka – Zalet Sloga;
Neža Zobec, Znanstveni licej France Prešeren v Trstu, športna panoga: športno ritmična gimnastika – SZ Bor;
Andrej Žerjal, Državni poklicni zavod Jožef Štefan v Trstu, športna panoga: nogomet – AŠD Vesna.
Nagrajenci so poleg prispevka bančnih ustanov prejeli še unikatni umetniški izdelek goriške umetnice Karin Tommasi.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV Cerkev svetega Janeza Krstnika v Štivanu

Dekanijska revija je bila v spomin na Stanka Premrla

Pred intenzivnim obdobjem adventnega časa in božičnih praznikov se cerkveni zbori vsako leto srečujejo na dekanjskih revijah. Devinska dekanija je "zapela" v cerkvi svetega Janeza Krstnika v Štivanu, kjer je Zveza cerkvenih pevskih zborov priredila že 16. leto revijo, katere namen ni prikazovanje umetniških dosežkov, temveč različnih, pristnih in vsakdanjih načinov doživljanja duhovne pesmi. Koncert so organizatorji posvetili spominu na Stanka Premrla ob 50-letnici smrti skladatelja, ravnatelja ljubljanskega stolnega zbora in urednika Cerkevne glasbenika. Citati iz njegovih

spisov so postali vezna nit večera, ki ga je povezovala Mira Tavčar. Premrl je trdil, da mora biti cerkvena glasba hkrati sveta in umetniška, saj bo lahko v poslušalcu "ubrala strune pobožnosti" le, če bo po obliki in izvajanju na določeni poustvarjalni ravni. Glede repertoarja pa je bil Premrl zagovornik slovenske cerkvene glasbe in posodabljanja cerkvene govorice, saj "ob splošnem napredku mora tudi cerkvena glasba iti naprej in vsak skladatelj mora govoriti jezik svojega časa, če hoče, da ga bodo ljudje razumeli". Moderno glasbo pa je seveda sprejemal v določenih mejah, ki jih dajejo sama vodila pokoncilске Cerkev, in sicer s

V duhu pokoncilskih usmeritev je prva zapela na dekanjski reviji najnovejša skupina, in sicer Družinski zbor iz Zgonika, ki je nastal letos poleti na valu navdušenja nekaterih udeležencev pastoralnega srečanja družin v Logatcu. Pevci različnih generacij so izbrali kot skupno govorico popevke skupine Gen Rosso, ki jih je s klaviaturo spremljala Paola Matcovich, z bas kitaro pa Mario Garavello. Cerkevno petje je trenutek skupne molitve onkraj generacijskih razlik tudi za cerkveni zbor Mavhinje, ki ga je vodila organistka Majda Pertot Legiša s sodelovanjem kitarista Ivana Ferfolje. Vrsto priljubljenih cerkvenih spevov so za-

prepričanjem, da cerkvena glasba lahko temelji na značilnostih nekega naroda in lahko upošteva tudi modernije usmeritve, "če ji le glede lepote, resnosti in dostojanstva ni kaj očitati".

Foto J. Šček

peljše Farni zbor Šempolaj, ki ga vodi Ivo Kralj, spremlja pa Petra Grassi, ženski cerkveni zbor Zgonik, ki ga vodi in spremlja Zulejka Devetak, in še mešani cerkveni zbor Devin, ki ga vodi in spremlja Herman Antonič. Po tradiciji se je revija končala s skupnim petjem.

Zbori Zveze cerkvenih pevskih zborov bodo kmalu imeli novo priložnost, da zapojejo na jesenski reviji, in sicer 28. novembra, ko bo v gledališču Prešeren v Boljuncu 50., jubilejna revija *Pesem jeseni*.

PAL

TKS Mladi za Prihodnost in Mladi Slovenske skupnosti

Nagradili so udeležence natečaja Mladart

Skupina Mladi Slovenske skupnosti v sodelovanju z Mladimi za Prihodnost je natečaj Mladart lani razpisala zato, da bi naše okolje razširilo pogled v vsestransko mladinsko ustvarjalnost. Prej je bil fokus skupine usmerjen v razkrivanje mladih obetavnih peres (z natečajem, posvečenim Borisu Pahorju, z naslovom *Grmada v pristanu*), so se tokrat odločili za spodbujanje umetniške razsežnosti mladih na drugih področjih. Kot nam je povedal predsednik skupine Matija Premolin, se bo vsebinsko izhodišče leto za leto vrstilo: "Tako bomo enkrat namenili pozornost pisanju, drugič pa ostalim govoricam, ki pričajo o razvejeni spretnosti in ustvarjalnosti naših mladih".

Natečaj Mladart je bil namenjen dijakom slovenskih višjih šol v Trstu in Slovenem, ki obiskujejo šole z italijanskim učnim jezikom, ter vsem mladim Slovencem do 25. leta starosti. Poleg te-

ga je razpis upošteval tudi posebno kategorijo za srednješolce slovenskih šol v Trstu. Tehnika in tematika sta bili prosti, da ne

da in Založbe Mladika. Nagrajevanje najboljših je bilo v prostorih Tržaškega knjižnega središča v petek, 6. novembra.

Foto Damj@n

bi omejevali mladih umetnikov, ki so tako dali prostega duška svoji fantaziji. Nagrajeni so prejeli nagrado pokroviteljev, in sicer Avtošole Bizjak, Cvetličarne Delia cvetje-fiori, Kmetije Gruden-Žbogar, Puba Skala Gropa-

"Presenečeni smo bili nad raznolikostjo del, čeprav je bila žal končna paleta prijavljenih maloštevilna, kar pa je v skladu s splošno skromno angažirano stjo mladih pri tovrstnih zamejskih dogodkih". Nagrajenci bo-

do svoje izdelke razstavljali v TKS in v prihodnje tudi v slovenski prestolnici.

Na prvo mesto se je uvrstila Jasmina Gruden z državnega tehničnega zavoda Žiga Zois, ki je komisijo prepričala s pisano modno kreacijo. Drugo mesto je osvojila Petra Debelis, ki obiskuje italijanski umetniški licej Nordio: prispevala je svojevrsten likovni izdelek z naslovom *Smeš iz srca*. Na tretje mesto pa se je s prav tako večplastnim likovno vizualnim izdelkom uvrstila Veronica Sedevcic, študentka Univerze na Primorskem. Komisija in prireditelji so v seznam uvrstili še fotografski načrt Veronike Sosič, ki obiskuje državni tehnični zavod Žiga Zois.

Komisijo so sestavljali Roberto Saražin, Ivan Žerjal in Jasna Merku'. Kot nam je povedala Merkujeva, je komisija morala upoštevati izvirnost del, izbrano izrazno govorico in vsebino. "Rekla bi, da so se zmagovalci izkazali predvsem zaradi kakovosti del. Lepo je predvsem to, da so mladi in da z zanimivimi učinki zasledujejo svoj izrazni jezik".

IG

Obvestila

Vincencijeva Konferenca vabi na obisk doma Fundacije Luchetta-Ota-D'Angelo-Hrovatin, v ul. Valussi 5, kjer bodo radi sprejeli otroška in ženska oblačila, igrače in potrebščine za šolo, zbimo mesto pred cerkvijo v ul. Rossetti 48 v četrtek, 19. novembra, ob 10. uri, info tel. 347-5469662 (Ivica).

Slovenska maša v ul. Risorta 3 je vsak četrtek ob 9. uri.

Darovi

Za rojansko glasilo Med nami darujejo Iza Arban 10, N. N. 10, Mirka Kermec 25 in Gracijela Civardi 20 evrov.

Misijonski krožek Rojan je prejel: za slovenske misijonarje: Marjana Babnik 20, N. N. 50, Marijina družba ulica Risorta 745, v spomin na Drago Jasno daruje Franka 20, v spomin na sosedo daruje N. N. 20, nabirka Novega sv. Antona 215, župnija Mačkolje 2.100, N. N. 30; za riž otrokom misijonarja Pedra Opeke – Madagaskar: Vincencijeva konferenca Barkovlje 200; za misijonarja Danila Lisjaka – Uganda: N. N. 50, N. N. 20, N. N. 20 evrov.

Darove lahko nakažete tudi na:

ZADRUŽNE KRAŠKE BANKE
IBAN: IT22 L089 2802 2010 2000
0086 948 / Codice BIC: CCTSIT2TXXX
Misijonski krožek Rojan; ul. Cordaroli 29; 34135 Trst

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV
in SLOVENSKA PROSVETA

vabita na

4. ČEZMEJNO SREČANJE MLADINSKIH ZBOROV

sobota, 14. novembra 2015, ob 19. uri
dvorana Marijinega doma v ul. Risorta 3 v Trstu

sodelujejo:

Dekliška skupina Bodeče Nežice (vodi Mateja Černic),
Mladinski zbor Sweethearts iz Dobrle vasi na Koroškem (Anna Pasterk)
in Dekliški pevski zbor Glasbene šole Koper (Maja Cilenšek)

TKS Srečanje ob kavi

V ruskega medveda ne gre drezati

Rusko federacijo bi lahko primerjali tankerju: interes vseh – ne le samih Rusov – je, da ta ladja mirno in počasi pluje, da ne utrpí večjih poškodb: pa najbrž še ta, da naj druge ladje večje ali manjše tonaže nikakor ne tvegajo čelnega trčenja z njo. Skratka: v ruskega medveda ne gre drezati!

Tako bi lahko povzeli srčiko srečanja ob kavi (ponuja jo podjetje Primo Aroma), ki je bilo v sredo, 4. novembra, v Tržaškem knjižnem središču. Martina

Kafol se je pogovarjala z novinarjem Andrejem Stoparjem, vodjo radijskega informativnega programa Radia Slovenija, ki je kot dopisnik slovenske državne televizije preživel v Rusiji osem ("dolgih") let. Svoje poglede na rusko stvarnost je časnika med drugim zaupal tudi kolumnam, ki jih je bilo občinstvo deležno na tv dnevniku in na časniku Večer. Izbor teh besedil sestavlja knjigo z naslovom *Pax Putina*, ki jo je Martina Kafol uporabila za izhodišče pogovora. Ta se je začel z opredeljevanjem izkušnje, s katero se vsak novinar sooča ob prihodu v tako zapleteno in zahtevno okolje, kakršno je rusko. Po začetnem iskanju bivanjskih koordinat, kar največkrat pomeni izvrševanje vseh preštevilnih birokratskih določil, nastopi čas navdušenja za nov svet: tretja faza pa je obdobje apatije, ko se človek dejansko predaja objemu ruskega medveda ... Stopar je sicer temeljito razčlenil specifiko svojega dela, zlasti v sklopu slovenske medijske dopisniške stvarnosti, ki je v primerjavi z ostalimi manjša. To pa nikakor ne botruje skromnejši informativni ponudbi, prej obratno, le od časnika zahteva nekoliko drugačen pristop k okolju, v katerem deluje: gojiti je treba večji neposreden stik z ljudmi in pridobljene in-

formacije vložiti v predhodno mrežo intelektualnega znanja. Stopar je po izobrazbi zgodovinar in komparativist, kar mu je dalo ustrezna sredstva, da je lahko temeljiteje razbral zapletenost ruske družbe in njene prostrane geografske koordinate ter dušo ruskega naroda in nazadnje spoznal še zvijače nekaterih ruskih manipulativnih medijskih praks (zlasti spletnih). "Danes je sicer na podlagi uradnih komunikacijev ruskih institucij informacija jasnejša kot v času Sovjetske zveze, ko so morali novinarji brati med vrsticami ..."

Naj naslov Stoparjeve knjige bralca ne zavede: v njej ni govor o samem pred-

Andrej Stopar in Martina Kafol (foto Damj@n)

sedniku. Putin je namreč personifikacija ruske politike, od tod naslov. In politika, ali bolje državni ustroj in čut do veldržavne tradicije, je v teritorialno tako razširjeni enoti ključnega pomena. Za razliko od ZDA, ki kujejo svojo bit v skladu s pojmom svetovne velesile, so geopolitične dinamike Rusije usmerjene v utrjevanje lastne moči na regionalni podlagi v najširšem pomenu besede. Od tod ruska intervencija v Gruziji leta 2008 in rizična poteza z aneksijo Krimskega polotoka lani. Kot pa se za Rusijo 'spodobí', tudi ta dogodek ne gre opredeliti z neko jasno moralno in etično diskriminanto. Resnica je tudi v tem primeru zapleten mozaik različnih nians, kjer je težko preprosto izbrati eno plat in opustiti drugo. Rusija se je ob razpadu SZ namreč obvezala, da ne bo posegla v teritorialno avtonomijo Ukrajine, če se bo ta država odpovedala jedrskemu orožju; prav tako pa je res, da je večina prebivalstva na Krimu

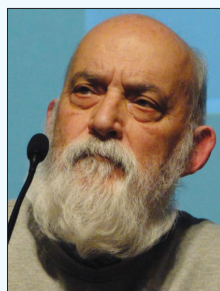
ruskega porekla. Dalje: večina teh ljudi ni avtohtonega porekla, pač pa so potomci ruskih priseljencev, in še bi lahko naštevali. S svojo aneksijsko potezo je Rusija dala vedeti, da se ravnovesje na mednarodni šahovnici ne sme premakniti brez njenega privoljenja. Sami Rusi so po mnenju Stoparja prepričani, da jim je tako ravnanje dovoljeno zaradi 'veličine' svoje preteklosti - kar je v vsakršnem pogledu arogantno (Stopar je sicer rabil izraz "neelegantno"). Putinova Rusija je namreč začela neko jasno notranjo politiko pridobivanja konsenza, ki temelji na spodbujanju konservativnih nacionalnih vrednot. Resnici na ljubo so taka nagnjenja naletela na itak rodovitna tla, saj imajo Rusi v svojem dednem izročilu močno izoblikovano domoljubje in državno tradicijo: "Državo imajo za svojo", je dejal Stopar. Ta vidik spodbuja dva tipa nacionalne identitete: prva je bolj negativna in se oplaja pri etničnih koreninah, druga pa je manj nevarna in temelji na načelu državotvornosti. Gotovo piramidalna razporeditev moči s Putinom na čelu drži vajeti oblasti trdno v rokah: "Ker politično ozadje naspolh ni nikdar privlačno" in ker sistem deluje po pravilih 'vzhodne demokracije', se ti nosilci oblasti, čim se približujemo dnu piramide, nedomakatično vedejo na primer do novinarjev. Center moči ima namreč svoje periferne točke v najrazličnejših geografskih legah države. Tu se krajevni politični mogotci v sozvočju z gospodarski-mi dejavniki večkrat diktatorsko vedejo ravno do medijev in njihovih snovalcev, kar pomeni, da so "najbolj ogroženi novinarji v Rusiji tisti, ki delujejo na regionalni ravni". Dodati je treba, da se ruska družba vede po atavičnih pravilih, po katerih je življenje osebe, "ki ne sodi v tvoj krog, manj pomembno", kar še danes sproža določene nasilne dinamike. Putin bodisi doma bodisi v tujini velja za osebo, ki mu je dovoljeno razpolagati z avtokratskimi načini vladanja: se pravi, naj Rusom vlada človek s trdo roko! Stopar pa se ni omejil zgolj na te lastnosti ruske družbe, ampak je razčlenil še neki drug vidik, ki ga morda premalo upoštevamo. "Rusi kulturno razsežnost veliko bolj živijo kot mi Slovenci. Gledališče, glasba in literatura niso zanje golo razvedrilo, temveč dejanska življenjska potreba, ki jo je treba zadovoljevati na vsakodnevni ravni".

IG

Kratke

Hvaležnica v stolnici sv. Justa

Slovensko pastoralno središče v Trstu sporoča vsem slovenskim vernikom tržaške škofije, da bo letošnja skupna HVALEŽNICA z naslovom: "Skrb za skupni dom - Hvaljen moj Gospod" (okrožnica papeža Frančiška) v nedeljo, 15. novembra, ob 16. uri v stolnici sv. Justa. Slovesno zahvalno bogoslužje bo ob somaševanju slovenskih duhovnikov vodil Nj. ekscl. tržaški nadškof msgr. Giampaolo Crepaldi. Poleg pevcev Zveze cerkvenih pevskih zborov bo pri evharistični daritvi sodelovala še pevska skupina Slovenske zamejske skavtske organizacije, obogatili pa jo bodo narodne noše in prinašalci darov. Pred sv. mašo in po njej bomo lahko poslušali pesem zvonov pritkovalcev. Vabljeni k udeležbi tudi predstavniki javnega in kulturnega življenja na Tržaškem!

G. Mario Vatta prejemnik zlatega sv. Justa

Najbrž v skladu s t. i. duhom časa so se tržaški kronisti deženega sindikata Assostampa odločili, da bodo nagrado zlati sv. Just letos podelili duhovniku Mariu Vatti, ustanovitelju skupnosti San Martino Al Campo. Duh časa, ki smo ga omenili, kaže namreč na stisko človeka, ki se zlasti ob današnji migracijski emergenci počuti potisnjenega na rob družbe. G. Mario Vatta (rojen leta 1937) dobro pozna te družbene dinamike, saj s svojo ustanovo že 45 let pomaga revnim, vojnim pribežnikom, zapornikom, zasvojenim, skratka, vsem, ki potrebujejo lepo besedo in topel obed. Nagrado bodo duhovniku izročili 18. decembra v sejni dvorani občinskega sveta v Trstu.

Sijajen začetek nove operne sezone z Mozartovim Don Juanom

Novi intendant Verdijevega gledališča Stefano Pace je hotel dati posebno prazničen in širok pečat otvoritveni postavitvi nove operne sezone, višku Mozartove italijanske melodrame, ki je nastala "v španoviji" z libretistom Da Pontejem. Dirigent orkestra Gianluigi Gelmetti in mlad španski režiser Alex Aguilera sta s solisti, hišnim zborom in orkestrom poustvarila solidno interpretacijo mračnjaške umetnine, ki skupaj s svetlejšim dvojčkom, Čarobno piščaljo, predstavlja enega od vrhuncv operne umetnosti.

Eksistencialno tragična parabola večnega ljubimca, ki ob navidezni lahkotnosti sentimentalnih pustolovščin in cinični amoralnosti ponuja tudi apologijo o čisti svobodi in neumorni sli po samoizražanju najbistvenejših hotenj posameznika, je prepričljivo zaživela v vlogi protagonista Nicole Ulivierja. Pa tudi ostali kanonični liki, služabnik Leporello (Carlo Lepore), trojica Don Juanovih oboževalk, Donna

Anna (Raquel Lojendio), Donna Elvira (Raffaella Lupinacci) in Zerlina (Diletta Rizzo Marin) ter Don Ottavio (Luis Gomez), Masetto (Gianpiero Ruggeri) in "kamniti" Komtur (Andrea Comelli), so v solističnih in tudi skupnih spevih prav podali magijo Mozartove globoke umetniške filozofije. Navidez tradicionalna postavitev ni škodila aktualnemu dožemanju vedno veljavne fabule.

Spremni "dongiovanniproject" je še obsegal uvodno lekcijo s soustvarjalci uprizoritve, tangoško naravnani plesni večer "gran milonga", večerno fortorazstavo na temo erosa in zapeljevanja v več tržaških galerijah in film "Juan" iz 2009 danskega režiserja (umetniškega vodje londonskega Royal Opera Company) Kasperja Holtena, ki je bil prvič predvajan v FJK v kinu Ariston.

Ostale opere sezone 2015/2016 so: Werther Julesa Masseneta (premiera 27. t. m.), L'Elisir d'Amore (G. Donizetti), Norma (V. Bellini), Luisa Miller (G. Verdi), Pepelka (G. Rossini), Coppelia (L. Delibes), La boheme (G. Puccini) in Netopir (J. Strauss ml.). Več informacij o tem na: www.teatro.verdi-trieste.com. / Davorin Devetak

Foto Fabio Parenzan

Benečija / Čezmejni energetski projekt bo še razburjal javnost

Daljnovid "odmaknjen v prihodnost"

Eles in Terna se nista odredila projektu čezmejnega daljnovidnega Okroglo-Videm; družbi sta le odložili za nekaj let izgradnjo infrastrukture, ki bo potekala skozi Nediške doline in močno prizadela okolje. "Projekt gradnje tega DV je še vedno v naših razvojnih

podlagi razpisov dobili v obliki subvencij, projektnih obveznic ali poroštev. Hkrati pa bodo upravičeni do prednostne obravnave. Dobili bodo namreč posebno dovoljenje, ki jim bo zagotovilo lažji, hitrejši in preglednejši postopek za odobritev evropskih sredstev. Po večkratnih zagotovilih

Eles jeseni lani sporočil, da sta se s Terno že dogovorila za stično točko na območju nekdanjega mejnega prehoda Solarij na Kolovratu. "Da bi varovali okolje in spoštovali ljudi, ki živijo na prizadetih območjih, pridejo v poštev le vkopani daljnovid; to seveda velja tudi za čezmej-

načrtih kakor tudi v načrtih italijanskega sistemskega operaterja. Ob obojestranskem strinjanju (ELES in Terna – oba sta sistemska operaterja prenosnega omrežja) smo podali predlog Evropski komisiji, da se ta projekt umakne s seznama projektov skupnega interesa (PCI). To pa pomeni, da je izvedba tega projekta odmaknjena v prihodnost in da zanj niso predvidena sredstva EU. Vse aktivnosti pri pripravi tega projekta so trenutno zaustavljene", je sporočila vodja službe za odnose z javnostmi pri Elesu Katja Krasko Štebljaj Dnevnikovi novinarki Nataši Ozebek.

Pred dvema letoma je na predlog Slovenije Evropska komisija sporen projekt Eles in Terna uvrstila na seznam 130 prednostnih energetskih projektov, ki se bodo lahko v obdobju 2014-2020 potegovali za delež od 5,8 milijarde evrov evropskega denarja v okviru instrumenta za povezovanje Evrope. Projekti na seznamu so upravičeni do evropskih sredstev, ki jih bodo lahko na

predsednice FJK Deборе Serracchiani - tudi na Dnevu emigranta 2014 - in odbornikov, da je projekt za čezmejni daljnovid dokončno pokopan, je novica, da je izvedba projekta le "odmaknjena v prihodnost", razburila javnost v Benečiji in Posočju, saj bi izgradnja čezmejnega daljnvida hudo prizadela sosednja območja in lahko pomenila usodni udarec težnjam po turističnem razvoju v Nediških dolinah.

Da čezmejni daljnovid iz Okroglega v Videm ni na dnevnem redu v tem trenutku, ker ne sodi med prednostne projekte Furlanije Julijske krajine, a "bo prišel na vrsto čez kakšno leto", je 23. januarja letos povedala deželna odbornica za okolje Sara Vito v četrti komisiji deželnega sveta ob avdiciji družbe Terna, ki v Italiji skrbi za visokonapetostno prenosno električno omrežje. Predstavnik Terna je takrat poudaril, da za zdaj s slovensko stranjo niso podpisali nobenega dogovora. Kakor je znano, pa je slovenski operater

ni daljnovid iz Okroglega v Videm". Tako je deželni svetnik Slovenske skupnosti Igor Gabrovec napisal v vprašanju, ki ga je 28. oktobra 2013 naslovil na predsednico Furlanije Julijske krajine Deboro Serracchiani. Gabrovec je spraševal, ali ni pametno, da se deželna uprava dogovori z italijanskim električnim operaterjem za moratorij pri gradnji daljnovidov z namenom, da bi lahko upoštevali predloge, ki jih dajejo prebivalci prizadetih območij.

Kakor poudarja Posočska civilna iniciativa, bi daljnovid iz Okroglega v Videm "pomenil izjemno velik in nasilen okoljski poseg v občutljivo območje". Nosilni stebri bi merili 60 metrov v višino, širina trase daljnvida pa je 50 m. Ker bi bili stebri zaradi povesov postavljeni na vzpetinah, bi bila trasa vizualno zelo izpostavljena. Tudi Kmečka zveza za videmsko pokrajino je sprejela dokument, s katerim nasprotujejo izgradnji daljnvida.

U. D.

V Benečiji, Reziji in Kanalski dolini

Poklon zaslužnim Slovincem

Za "Vahti" (Vse svete) smo se Slovenci v videmski pokrajini oddolžili spominu zaslužnih osebnosti, ki so zelo skrbele in delovale v hudih časih, da bi ohranili slovenski jezik in kulturo v Benečiji, Reziji in Kanalski dolini.

Delegacija Sveta slovenskih organizacij (SSO) za videmsko pokrajino, združenje Blankin in druga Most, ki izdaja Dom, ki so jo vodili predsedniki Riccardo Ruttar (SSO), Giorgio Banchig (združenje Blankin) in Bepo Qualizza (zadruga Most), so za poklon izbrali simoboličen kraj, saj so v petek, 30. oktobra 2015, položili cvetje, prižgali svečo in zmolili pred spomenikom slovenskih duhovnikov

pred cerkvijo Device Marije v Dreki. Nato se je delegacija poklonila tudi duhovniku Emilu Cencigu na pokopališču v Gorenjem Tarbiju.

Predstavniki slovenske manjšine so z delegacijo iz Slovenije v soboto, 31. oktobra, počastili tudi grobove msgr. Paskvala Gujona na landarskem pokopališču, g. Marija Lavrenciga na pokopališču pri Sv. Štuoblanku in msgr. Ivana Trinka na Božji njivi na Trčmunu, Pavla Petriciga in Antona Birtiga v Špetru, Izidorja Predana in Alda Clodiga na Liesah ter Ada Conta v Čenieboli.

Predstavniki Združenja Cernet so v soboto obiskali grobove duhovnikov g. Maria Cerneta, g. Jožefa Simiza, g. Simona Inzka, g. Lamberta Ehrlicha in Franca Koresa v Žabnicah, g. Jurija Prešerna v Ovčji vasi in g. Janeza Einspillerja v Ukvah.

Za Vahti je spomin tudi na padle v vojni. V sredo, 4. novembra, so v vseh občinah počastili padle v prvi svetovni vojni. V soboto, 24.

oktobra, so župani in druge oblasti iz Čedad in Nediških dolin šli v Kobarid, da bi se poklonili našim vojakom, ki so padli v prvi svetovni vojni in počivajo v kostnici pri Sv. Antonu. Pridružili so

se jim tudi župani iz Posočja in številni drugi predstavniki oblasti z italijanske in slovenske strani. Navzoča je bila tudi italijanska ambasadorica v Sloveniji Rossella Franchini Sherifis.

V soboto, 31. oktobra, sta dve delegaciji predstavnikov Republike Slovenije položili vence na grobove in spomenike padlim partizanom in zaslužnim ljudem v Benečiji in Reziji. V Čedadu so se opoldan poklonili pri spomeniku odporništvu. Pozdravil je domači župan Stefano Baloch. Nagovor je imel minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazd Žmavc, ki ga je spremljala generalna konzulka v Trstu Ingrid Sergaš. Prisotna je bila tudi videmska podprefektinja Gloria Allegretto. Minister Žmavc je med drugim dejal: "Če se bomo večkrat spomnili, za katere ideale, za katere cilje so padli junaki, ki se jim poklanjamo na tem mestu, bomo morda lažje našli rešitve tudi za velike izzive, ki nam jih sedaj predstavljajo migracijski tokovi.

Evropa se bo morala odkrito in konstruktivno soočiti s stanjem, v katerem se je znašla. Odgovor za rešitev vseh vprašanj, tudi tega, pa je v dobronamernem iskanju rešitev za dobro vseh ljudi. Mir med narodi, med ljudmi je dragocenost, ki se ji nikakor ne smemo odreči".

V nadaljevanju se je minister Žmavc udeležil tradicionalnega polaganja vencev v Reziji, kjer je ob navzočnosti krajevnega župana Sergia Chinesaja položil venec v spomin na žrtve padlih borcev. Vse zbrane je nagovoril z nasled-

njimi besedami: "Spominski dnevi so namenjeni temu, da se zazremo v preteklost in v njej najdemo odgovore tako za sedanjost kot za prihodnost. Pretekli dogodki, naši predniki, žrtve nesmiselnih vojn in terorja nam namreč govorijo o tem, da sta mir in sožitje med narodi odvisna od ljudi. Zato je izredno pomembno, da ljudje med seboj v vseh oblikah skupnega življenja iščemo tisto, kar nas povezuje, kar gradi skupen prostor, kar povezuje tako ozemlja, regije kot posameznike, ki v tem prostoru živijo. Ob koncu je dejal, naj ne pozabimo na vse naše padle rojake, ki so svoje življenje dali za to, da lahko ljudje v miru ustvarjamo svojo prihodnost. Mir je krhka čaša v naših rokah. Zaradi spomina in odgovornosti do vseh, ki so žrtvovali svoja življenja, si v evropskem duhu prizadevajmo za odprto in konstruktivno reševanje medsebojnih vprašanj".

U. D.

GORICA Zahvalna nedelja pri sv. Ivanu

Hvaležnica naj bo vsak naš dan!

Vse, kar imamo, je dar. Na to nas spominja zahvalna nedelja, ki so jo slovenski verniki iz Gorice obhajali 8. novembra v duhovnjici sv. Ivana.

Ko so ljudje jeseni pospravljali poljske pridelke, so z zahvalno nedeljo želeli poudariti, da "ni pomemben tisti, ki sadi in zaliva, temveč tisti, ki daje vsemu rasti", je dejal g. Marijan Markežič. "To je Bog". Industrija ne more proizvesti niti enega samega grama hrane, lahko le predela, kar je dala narava. Ljudje so se nekdanj Bogu zahvaljevali za pridelke zemlje, mi se želimo zahvaliti tudi za "pridelke" znanosti in tehnike. Bog je vse tako uredil, da moremo z Njim sodelovati in dopolnjevati stvarstvo.

"Ko si sami ne moremo pomagati, se naš ponos potuhne in znamo neustavljivo prositi. Za zahvalo pa, kakor da bi nam zmanjkalo časa in moči"... V stiski prosimo, ob uspehu pa vse zasluge pripisujemo lastnim

sposobnostim. "Za kristjana bi morala biti hvaležnost Bogu nekaj samo po sebi razumljivega". Vsi smo namreč odvisni od njega. Žalostni kristjani pa bi bili, ko bi menili, da bi se mu z enim samim dnem hvaležnosti oddolžili za vse leto. "Hvaležnica mora postati vsak naš dan! Vsak dan od Boga kaj prejemamo; zakaj bi se mu ne vsak dan tudi zahvaljevali"? Zahvala nič ne stane, nobena stvar pa ne bo nikdar nadomestila besede, ki sicer nič ne stane, z njo pa lahko izrazimo svojo hvaležnost. "Tudi družinska sreča je v veliki me-

ri odvisna od te medsebojne dolžnosti hvaležnosti". Vsak dan se zato zahvalimo za vero, pamet, zdravje, za vse, kar imamo, da lahko gradimo boljše svet!

Pri obredu so z molitvami, pri našanjem darov na oltar in petjem sodelovali mladi, ki obiskujejo nauk. Po sklepni zahvalni pesmi, ki jo je spremljalo praznično zvonjenje, so številne navzoče udeležence maše pred cerkvijo v sončnem novembrskem dopoldnevu pričakale bogato obložene mize. Hvala vsem, ki so jih pogrnili! / DD

Človekoljubno dejanje diplomata

Valentin Inzko v svoje stanovanje sprejel begunski družini iz Sirije

Visoki predstavnik mednarodne skupnosti v BiH Valentin Inzko je v svoje stanovanje na Dunaju sprejel dve begunski družini iz Sirije, kot so za hrvaško tiskovno agencijo Hina potrdili v njegovem uradu.

Kot so pojasnili, v stanovanju koroškega Slovenca in uglednega avstrijskega diplomata bivata že približno mesec dni dve sestri iz Sirije s svojimi štirimi otroki. Za obe družini skrbijo predstavniki katoliške župnije na Dunaju, ki so družinskim članom zagotovili socialno in zdravstveno varstvo, vrtec in učne ure nemščine.

Po pisanju hrvaškega dnevnika Slobodna

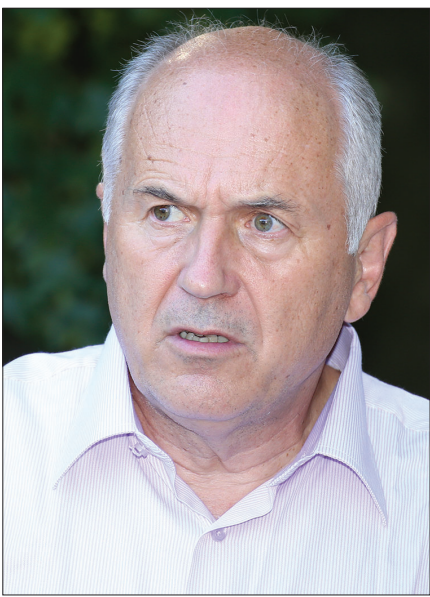

Foto dpd

Dalmacija se je Inzko odločil pomagati beguncev, ko je konec avgusta javnost pretresla novica o skupini več kot 70 Sirijcev, ki so se zadušili v tovnjaku na vzhodu Avstrije.

"Takrat sem se odločil, da nekaj naredim. Da prideš iz Sirije in se nato v Avstriji zadušiš v tovnjaku, ker nimaš zraka, to je resnično grozno", je dejal Inzko. Zato je v dogovoru s soprogo, slovensko mezzosopranistko Bernardo Fink, rojeno v Argentini, svoje stanovanje odstopil beguncem. "Jaz sem tako ali tako v Sarajevu", je še dejal za časnik.

Zaradi pojava prebežnikov v Sloveniji

Slovinci postajajo ujetniki v svoji domovini in državi!

Vlada in njeni izvršilni organi s svojim delovanjem in nastopi poskušajo pomirjati javnost, da obvladujejo razmere v državi, izogibajo se govorjenju o postavljanju bodoče žice in ograj ob meji s Hrvaško, o mobilizaciji tudi starejših že upokojenih policistov, novih enot vojske, prostovoljcev iz državne uprave in tudi o prihajanju raznih oblik pomoči iz drugih držav članic EU. V Sloveniji, skratka, naj ne bi bilo nenavadnih oziroma izrednih razmer zaradi zlovesčih napovedi o prihajanju novih množic beguncev oziroma prebežnikov, ker naj bi imela vlada, kot zatrjuje, pripravljene vse potrebne ukrepe za njihovo zaustavitev. V političnem kontekstu naj bi to pomenilo tudi, da niso utemeljene trditve o krizi, ki jih navajajo Janez Janša in predstavniki drugih delov opozicije.

Vlade in izvajalce njene politike pa bi moral zaskrbeti, pa jih ni, uvodnik o stališčih katoliške Cerkve oziroma njenih predstavnikov glede prebežnikov, ki ga je častnik Delo na prvi strani objavil 3. novembra. Avtor komentarja, sicer znani častnik in urednik, je stališča Cerkve povezal z domnevnim besednjakom in dejanji Janeza Janše ter zapisal, "da od stališč Janeza Janše do pozivov k orožju utegne biti manj, kot bi si kdo predstavljal". Levo usmerjeni del politike, mediji z levim ideološkim in političnim predznakom, častnik Dejan Karba in publicist Vlado Miheljak so objavili pogrom zoper murskosoboškega škofa Petra Štumpfa. On je v dveh pismih javnost opozoril na problematiko "umetno spodbujenih migrantov, ki prihajajo v Slovenijo, česar pa nekateri osrednji me-

diji ne obravnavajo". V časopisu Delo so ga zaradi omenjene izjave in drugih stališč obsodili, "da izraža ksenofobne in islamofobne izpade, ki si jih Cerkev ne bi smela privoščiti". Škof pa se ni posul s pepelom in je o svojih stališčih podrobno obvestil vernike in

ostalo slovensko javnost v novi številki tednika Družina. Ponovil je, "da niso vsi, ki prihajajo k nam, begunci. Organizirano prihajajo tudi posamezniki in skupine, in ni jih malo, ki ne skrivajo islamskega ekstremizma. Večina od teh so umetno spodbujeni migranti, ki zlorabljajo begunstvo, da nemoteno prihajajo k nam ali pa v Evropo. Ljudje v Sloveniji pa najdejo resnico tudi tam, kjer so jo mediji skrili. Zato je zadnji čas, da vsi osrednji slovenski mediji k begunski problematiki pristopijo pošteno in strokovno. Slovenski škofje smo v vsem enotni, tudi glede problematike begunstva. Sem pač prvi, ki je spregovoril o umetno spodbujenih migrantih, tudi kot škof za medije pri Slovenski škofovski konferenci. Moliti moramo celo za islamske skrajneže, kar pa nas ne obvezuje previdnosti in ukrepov za varovanje

Slovenije. Kriza traja že predolgo. Moči pešajo. Kdo ima rešitve? Kaj bo, ko se bodo meje zaprle tudi v Avstriji in Nemčiji? Tukaj Cerkev ne more storiti kaj dosti. Državo sem pozval, naj ukrepa in ne zavlačuje, če ji je kaj do lastnih državljanov. Potrebno je preiti od besed k dejanjem".

Tudi iz drugih političnih in civilnodružbenih okolij prihajajo opozorila, da mora Slovenija v primeru beguncev, ki bodo očitno še dolgo v velikih množicah prihajali tudi v Slovenijo, slednjič odločno ukrepati. Sicer bo država, ki je tudi naša edina domovina, lahko začela razpadati. Že zdaj se v njej počutimo kot talci ali ujetniki nastalih razmer. Časnikarji revije Reporter so med obiskom Brežic odkrili begunce prevarante, ki so se predstavljali za Sirce, vendar so govorili albansko, na rokah pa imeli znake nekdanje jugoslovanske armade. Zelo odločen in jasen, morda delno tudi sporen, je v svojih stališčih dr. Damir Črnčec, predsednik Društva Evropska Slovenija. Za revijo Reporter je dejal, "da slovenske družine nimajo dovolj sredstev za dostojno življenje, deset odstotkov Slovencev živi pod pragom revščine, nekateri pa bi radi še tisto malo denarja, kar ga je, preusmerili za prišleke, ki bi nas radi uničili. In mi Slovenci to kar mirno gledamo. Ne smemo dovoliti islamizacije, arabizacije ali šeriatizacije Slovenije".

Politično vzdušje že označuje tudi kampanja o zakonu o zakonski zvezi in družinskih razmerjih, ki ga je parlament razpisal za nedeljo, 20. decembra. Soočajo se koalicijska z naslovom Za otroke gre, ki se zavzema za ohranitev tradicionalne družine, torej skupnosti moškega, ženske in otrok, in tiste družbene skupine, ki zahtevajo, da enak položaj dobijo tudi istospolne skupnosti. Gre za homo-

seksualce in lezbijke, skupnosti, ki zahtevajo tudi pravico do posvojitve otrok. Kampanja za referendum postaja ostra in videti je, da tudi vlada sicer prikriti in posredno podpira nasprotnike družine, ustanove, ki je vtkana v slovensko kulturo in tradicijo. Cerkev se v kampanjo vključuje z izjavami in nastopi svojih predstavnikov. Tone Rode je v slovenskem katoliškem tedniku Družina zapisal, "da imamo kristjani dolžnost delati za Evropo, ki je krščanska. Da se zavzemamo za zakon enega moškega in ene ženske, pa za otroke v družini, kot osnovni celici družbe". Ljubljanski nadškof metropolit Stanislav Zore, ki je sodeloval na nedavnem drugem zasedanju sinode o družini v Vatikanu, je o družini razmišljal tudi v obsežnem intervjuju, objavljenem na dveh straneh tednika Družina. Zlasti je poudaril, da verniki v Sloveniji postavljajo družino in družinsko življenje zelo visoko na lestvici vrednot.

Pa vendar še veliko sovražnega govora!

V Sloveniji politiki v javnih razpravah pogosto razpravljajo o sovražnem govoru, ki pa ga še niso opredelili, pojasnili, kaj sovražni govor je, kaj pomeni, in zlasti, kdo ga uporablja. Predsednik Republike Borut Pahor je dejal, da bi morali sovražni govor opustiti, zlasti zdaj, ko se v državi soočamo z nevarnostmi in tveganji zaradi pojava prebežnikov. Na podlagi svojih spoznanj menim, da je pri nas največ sovražnega uperjenega zoper Janeza Janšo, veliko pa tudi zoper nekdanjega predsednika države Milana Kučana. V kategorijo sovražnega govora pa najbrž lahko uvrstimo tudi oceno predsednika Slovenije Boruta Pahorja, ki jo je v reviji Svobodna misel podal njen kolumnist in komentator Jože Poglajen. O slovenskem državnem poglavarju, ki je tudi poveljnik slovenske vojske, je namreč zapisal, "da je po izobrazbi politolog, po poklicu večni politik, po prepričanju nekje vmes med domobranci in partizani, ukvarja pa se z odvozom smeti, bobnanjem, pleskanjem, košnjo trave, nabijanjem kopit na čevlje in podobnimi rokodelskimi opravili".

Marijan Drobež

Kratke

Vinjete za 2016 kovinsko zelene barve

Vinjete za leto 2016 bodo kovinsko zelene barve. V prodaji bodo od 1. decembra na uradnih prodajnih mestih v Sloveniji in tujini, cene pa ostajajo takšne kot doslej, nespremenjene bodo tudi vinjetne kategorije. Pri vožnji po cestninskih cestah bo kovinsko zelena nalepka na vetrobranskem steklu potrebna od 1. februarja 2016. Do takrat pa se lahko uporabniki po avtocestah in drugih cestninskih cestah vozijo z vinjeto z letnico 2015, ki je rdeče barve. Letna vinjeta za tekoče leto namreč velja od 1. decembra predhodnega leta do 31. januarja prihodnjega leta, skupaj torej 14 mesecev. Za letno vinjeto za osebna vozila (cestninski razred 2A) bo treba še naprej odšteti 110 evrov, za mesečno 30 evrov in za tedensko 15 evrov. Uporabniki motorjev (cestninski razred 1) bodo morali za letno vinjeto odšteti 55 evrov, za polletno 30 evrov in za tedensko 7,50 evra. Lastnike kombijev (cestninski razred 2B) vinjete stanejo več. Tedenska vinjeta za kombije stane 30 evrov, mesečna 60 evrov, cena letne vinjete pa znaša 220 evrov.

Kulturni dom Nova Gorica / Javna razprava

Kriza v trenutnih vojnih žariščih, ki so bila še nedavno v varni oddaljenosti od našega vsakdanjega življenja, je z močnim valom begunstva prišla tudi v naše kraje. Težko se opredeljujemo do zgodovinskih dogodkov, ki očitno presegajo naše razumevanje in videnje globalnih sprememb. Za boljše obveščenost in lažje soočenje z vsemi spremembami, ki jih v našo družbo prinašajo migranti, pripravljajo skupaj s Primorskimi novicami, Radiem Robin, RTV Slovenija, Univerzo v Novi Gorici, Univerzo na Primorskem, ZRC SAZU-jem, Forumom Gorica Gorizia, Kulturnim domom Gorica, Časopisom za kritiko znanosti, Mestno občino Nova Gorica in z drugimi gosti tematski večer z različnimi predavatelji, reportažnimi izseki, pričevanji z obeh strani meje in javnim pogovorom o vseh aktualnih vsebinah, ki se odpirajo v medijih, predvsem pa med prebivalci Goriške. Dogodek v soboto,

Foto Leo Caharija

14. novembra 2015, ob 17.00 je del nove serije pogovornih večerov Kulturnega doma Nova Gorica Potohodci. Pogovor vodi Vesna Humar, novinarka Primorskih novic. Vstop prost. Brezplačne vstopnice lahko obiskovalci prevzamejo na blagajni Kulturnega doma Nova Gorica.

Vse podrobnosti o povabljenih gostih in spremljevalnih vsebinah so objavljene na spletni strani, kjer bodo podatki tudi sproti ažurirani: <http://kulturnidom-ng.si/dogodki-vpis/glasbeni-dogodki/koledar-dogodkov/potohodci-3/>

Nova premiera v SNG Nova Gorica

V veliki dvorani Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica bo v četrtek, 12. novembra 2015, ob 20. uri premierna uprizoritev gledališko plesne predstave Kdo se boji črnega moža v režiji Ivana Peternelja. Predstava, zgrajena iz izbora besedil slovenskih in tujih avtorjev, govori o tujcih in tujstvu.

V galeriji Rika Debenjaka v Kanalu na ogled razstava Vidoni

V galeriji Rika Debenjaka v Kanalu je do 5. decembra na ogled kiparska razstava z naslovom Vidoni. Z razstavo, ki sta jo zasnovala in postavila kiparka Nika Šimac in slikar Peter Mignozzi, želijo vzpostaviti dialog umetnika z njegovo naravno okolico. "S to razstavo hkrati pokažemo, da se je oblikovala zanimiva in močna generacija ustvarjalcev, zlasti kiparjev - Ana Žerjal, Nika Šimac, Vasja Kavčič, Gorazd Prinčič -, ki v svojem delu izrazito črpajo iz naravnega okolja, obdelujejo les, raziskujejo skrivnosti narave. Klub keramikov Kanal bo k razstavi prispeval s črnimi posodami, ki so jih izdelovali pod mentorstvom kiparke Nike Šimac", je v sporočilu za javnost zapisala umetnostna odgovornarka Klavdija Figelj.

S to tematiko se umetniki približujejo raziskavam tukajšnjega etnologa Pavla Medveščka o staroverstvu, ki prav v zadnjem času fascinirajo slovensko stroko in tamkajšnje prebivalstvo. "Koncept razstave je osnovan tako, da skuša vsak umetnik reinterpretirati Vidonovo poslanstvo in s tem omogoča nove poti dojemanja narave ter našega lastnega razmerja z njo", je še zapisala Figljeva. Vidon je po staroverstvu človek, ki vidi in ve, medij, ki prenaša sporočila iz ene razsežnosti v drugo. Njegova moč izvira iz natančnega opazovanja zakonitosti narave ter urjenja in obvladovanja njenih sil, s pomočjo te moči pa lahko tudi zdravi. "Vidon obstaja v mnogih kulturah, na vseh kontinentih, le da se drugače imenuje. Poznamo ga v Rusiji, ob Amazonki, v Andih, neke mu rečejo šaman, drugje zdravilec, spet drugod mazač. Na Primorskem poznamo prijazne Vidone, drugje v Sloveniji so Vidomci, ki jahajo zmaje in so manj prijazni", pravi Mignozzi. Na razstavi bodo na ogled postavljena dela laičnih in tudi uveljavljenih imen slovenske umetnosti, kot je Marko Pogačnik, ki se je na konceptualen način k naravnemu okolju obrnil že v šestdesetih letih. Tokrat bo skupaj z Mariko Pogačnik razstavil Bitja koprive, Bitja baldriana, Duh hrasta, Kozmogrom zdravila in Škrat prede nit miru. Pogačnik bo imel v sklopu razstave 21. novembra tudi predavanje o elementarnih bitjih narave in vilinski civilizaciji in delavnico z naslovom Pogovor s kamni, drevesi, kraji.

MILAN Končal se je Expo

Slovenija je zadovoljna z udeležbo

V Milanu se je po šestih mesecih končala svetovna razstava Expo, na kateri je s samostojnim paviljonom sodelovala tudi Slovenija. Kot je za STA povedala komisarka Slovenije za Expo Jerneja Lampret, je paviljon obiskalo 1,07 milijona ljudi, še bolj pomembno pa je, da so obiskovalci "paviljon zapuščali s pozitivnimi občutki o Sloveniji". "Ob začetku smo imeli nekaj pomanjkljivosti - v maju smo se še ukvarjali sami s seboj, kot tudi drugi. Naredili smo nekaj bistvenih sprememb, ki so vplivale na našo predstavitev, ne pa tudi na stroške", je ob koncu svetovne razstave povedala generalna komisarka za Expo 2015. Besedam Lampretove je pridil tudi vodja logistike na Expu Federico Oneto, ki je v pogovoru za STA ocenil, da je bil slovenski paviljon od začetka nekoliko neopazen. Po njegovih besedah je Lampretova "naredila izjemno delo, da

je vse skupaj obrnila". "Slovenija je bila zgled drugim paviljonom, ki so sčasoma začeli slediti idejam vaše ekipe", je še dejal v pogovoru. Ob velikem številu obiskovalcev - celoten Expo jih je obiskalo 21

milijonov - se je predstavilo več kot 1000 slovenskih podjetij. Največ jih je sodelovalo v elektron-

ski platformi, s pomočjo katere so brez dejanske udeležbe preko Expa iskala nove partnerje. Sicer se je v paviljonu, ki je državo zastopal s sloganom *I Feel Slovenia (Slovenijo čutim)*, neposredno predstavilo več kot 30

podjetij, obiskalo ga je več kot 10 večjih ali manjših gospodarskih delegacij, slovenska ekipa pa je

pripravila tudi investicijsko konferenco.

Poleg tega je slovenski paviljon imel v gosteh praktično vse komisarje samostojnih paviljonov na Expu, med njimi tudi generalno komisarko italijanskega paviljona Diano Bracco in generalnega komisarja Expa Giuseppeja Salo.

Kot je pojasnila Lampretova, predstavljajo obiski komisarjev izjemno pomembno mreženje, saj je s tem slovenska ekipa dobila kontakte ključnih ljudi v državah: "Če me po Expu kdo vpraša za pomoč pri vstopanju na, recimo, madžarski trg, zdaj točno vem, koga poklicati. Morda osebno ne more pomagati, zagotovo pa pozna pravo osebo, na katero se je treba obrniti".

Na svetovni razstavi v Milanu se je sicer predstavilo več kot 140 držav, od tega 52 z lastnim paviljonom. Italija sedaj štafetno palico predaja Kazahstanu in Združenim arabskim emiratom. Prvi bo pripravil manjšo mednarodno razstavo v Astani leta 2017, slednji pa bo gostil svetovni Expo v Dubaju leta 2020.

Oseben pogled čez "lužo" (10)

Kaj je bilo in kaj je ostalo slovenskega v Clevelandu?

Druge letovišče, SNPJ Farm, deluje v sklopu dobrodelne in zavarovalniške organizacije Slovenska narodna podpora (ena od petih in največja takšna slovenska organizacija v ZDA) in je bila zgrajena že leta 1939. Gre za nekoliko manjše prizorišče, tako da so osrednja aktivnost nedeljski polka plesi. Vsako leto pa je tukaj tudi polka maša, v jesenskem času pa tudi tekmovalstvo za najboljše kranjske klobase. Še večje letovišče ima SNPJ izven Clevelanda, v zvezni državi Pennsylvania, približno uro in pol vožnje iz Clevelanda. Največja letna prireditev na SNPJ Recreation Center je Slovefest, ki je hkrati tudi največja slovenska prireditev v ZDA. Na Slovefestu tri dni od dopoldneva do zgodnjih jutranjih ur zveni polka s štirih ločenih odrov, več tisoč ljudi pa se zabava. Ni malo tistih, ki imajo počitniške koče za ta konec tedna rezervirane do smrti. Letovišče je sicer vse poletje polno zasedeno, z več družinskimi tabori, s počitniškim tednom za upokojece (osrednja aktivnost v tem tednu je balinanje), z otroškim taborom in mladinskim taborom, ki

S. p. Frankom Perkovičem iz Minnesote, legendarnim duhovnikom, ki mašuje "polka maše"

in druženja. Kar iznenada človek ugotovi, da kar trije fantje igrajo harmoniko (in vsi so jo seveda prinesli s sabo) ter da imajo vsi na telefonih polka glasbo. Ko so začeli prepevati, so seveda prevladovala angleška besedila, a za nemalo pesmi so poznali tudi

nedeljo ples, ki se ga udeležuje okoli 100 ljudi (poleti se nato dogajanje seli na SNPJ Farm), vsak petek pa ribja kosila, s katerimi financirajo vzdrževanje doma. Najmanjši dom deluje kot bar, vsak drugi petek pa imajo tam "accordian jam session", to je spontano zbiranje harmonikarjev, ki nato skupaj igrajo, precej je prepuščeno improvizaciji. Ostali se lahko pridružijo tudi z ostalimi instrumenti ali pa plešejo. Ob mojem obisku je bilo na kupu kar 16 harmonikarjev. V ostalih domovih se vrstijo tudi prireditve vseh ostalih organizacij, sestanki in vsa slovenska srečanja. Veliko je tudi zasebnih dogodkov, kot so, recimo,

poroke in rojstni dnevi. V slovenski skupnosti delujejo tudi trije regionalni klubi – primorski, belokranjski in štajersko-prekmurski, ki so jih ustanovili ekonomski naseljenci iz 60. in 70. let. Ti so sicer aktivni tudi v ostalih narodnostnih strukturah, to je predstavljalo le dodatno ponudbo. Vsem je skupno, da jim zadnja leta malo pojenja veter v jadrih, omejeni so na poletni piknik, nekateri še na zimski banket. Ekскурzije in silvestrovanja niso več privlačljala dovolj ljudi in so zamrla.

O muzeju polke sem se razpisal že v enem izmed predhodnih zapisov. Le omenim naj še lovski in strelski klub, v katera se, zanimivo, včlanjujejo staronaseljenci izpred druge svetovne vojne in kasnejša ekonomska migracija, ne pa po vojna politična migracija, rodoslovno društvo, muzej, dom za ostarele... Slovenstvo v Clevelandu se torej spreminja, a ostaja še naprej zelo živahno. Jezik počasi peša, kulture, tradicije, narodnega ponosa in zavesti pa je še veliko. Želel bi si, da bi nam mediji v Sloveniji in zamejstvu z rednim poročanjem o dogajanju v izseljenskih skupnostih to omogočili spoznati in spremljati dogajanje. Upam, da so moji zapisi vsaj malo odpravili ta manko, ki smo ga nenehno deležni.

/koniec
Dejan Valentincič

Kapelica na Pristavi, posvečena po drugi svetovni vojni pomorjenim

sem se ga tudi sam udeležil. Približno šestdeset mladih, ki so v nekaterih primerih že peta generacija Slovencev v ZDA, se še vedno zanima za svoje korenine. Po uradnih sestankih so zvečer seveda sledili tudi spontane zabave

ne najdemo rdeče zvezde ali kakršnihkoli jugoslovanskih simbolov, vsebujejo pa vse stenske poslikave slovenske pokrajine tudi motive cerkvic, obcestnih božjih znamenj in kapele, ima v zimskem času vsako

Pobrane oljke čim prej predelamo v torklji

Pozitivne ocene letošnje oljčne letine

Oljkarji so v teh dneh sredi najbolj intenzivnega dela in skušajo izkoristiti ugodne vremenske pogoje, da hitijo pobirati pridelek. Torklje od Istre do Tržaške, Goriške in Brd zato polno obratujejo.

Po lanskim katastrofalni letini, ko je pridelek povsod uničila oljna muha, ker je presenetila oljkarje in strokovno službo, ker je začela nepričakovano vzletati že v juniju, so bile razmere letos bistveno boljše. Oljčne muhe skorajda ni bilo in zadoščalo je enkratno ali dvakratno škropljenje z biološkimi pripravki, da so plodovi ostali povsem zdravi. Spomladi, kot se vsi spomnimo, je bilo dovolj dežja, tako da so se drevesa lepo razvila, nekoliko muhasto, izjemno vroče in suho je bilo nato v času, ko oljke cvetijo, zato so po nekaterih izpostavljenih legah ugotavljali nekakšen ožig na cvetju, tako da so se nekoliko slabše oplodile, a kar je ostalo na vejah, je po nekaterih ocenah več kot dobra letina. Iz Istre sicer poročajo, da je količinsko srednje dobra letina, kakovostno pa odlična, na Tržaškem so oljkarji po prvih odzivih kar zadovoljni tudi s količino. Oljevitost plodov italijanske sorte leccino je povprečno med 11% in 14%, odvisno seveda od lege in teže plodov. V Brdih je nekoliko nižja v primerjavi z istrskimi kraji. Pri belici je oljevitost bistveno višja, kar je itak značilno za to sorto, ob prvih predelavah v torklji so namerili okrog 16%. Zanimivo je, da na oljevitost vpliva tudi starost dreves, odstotki olja iz plodov mlajših nasadov so namreč nekoliko nižji.

Oljkar se odloča za pobiranje v prvi vrsti na osnovi obarvanosti in trdote plodov. Pri belici upoštevamo trdoto plodov in razmerja med rumenkasto-zele-

nimi in še izrazito zelenimi plodovi, za črnice in italijanske črne sorte pa opazujemo, kako se obarvani plodovi mehčajo. Ko oljko lahko med prsti z manjšim pritiskom stisnemo in na prstih začutimo olje, lahko začnemo obirati. Kogar zanima čim višja kakovost oljčnega olja in ne gleda na količino, ne

bo odlašal z obiranjem, saj na idealna razmerja v olju odločilno vpliva tudi pravi čas obiranja. Še bolj odločilnega pomena je čim hitrejša predelava pobranih plodov. Preden se lotimo obiranja, se bomo zato dobro organizirali glede predelave pobranega pridelka. Pokličemo v torkljo in se dogovorimo za rok predelave, saj je ključnega pomena, da oljke sproti predelamo. Dokazano je namreč, da hitra predelava, do 12 ur po obiranju, bistveno prepreči tudi napake, ki nastanejo zaradi napadov oljne muhe.

V zadnjih letih je to dosti lažje, saj se je število oljarn precej povišalo, tako da se je čakalna doba bistveno skrajšala. Društvo oljkarjev slovenske Istre – DOSI poroča, da v Istri v polni sezoni dela kakih 30 torkelj, ki so za predelavo redno vpisane tudi v register živilskih obratov.

Tudi na Tržaškem sta dve večji torklji, nekaj večjih oljkarjev pa si je omislilo svoje hišne torklje, kar seveda omogoča takojšnjo predelavo pridelka in je torej jamstvo za pridobitev ekstra deviškega oljčnega olja bistveno boljše. Polno delujejo tudi oljarna v kmetijski šoli v Čedadu in v biotehniški šoli v Šempetru pri Novi Gorici ter v kleti na Dobrovem. Sezona obiranja oljk je torej v polnem razmahu. Počakati bo teba še kak teden, da bo mogoče podati natančnejšo oceno o letini.

M. T.

Foto Županov

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (88)

VITALNA MREŽA

Vezivno tkivo je tisti del telesa, na katerem naturopat največ dela in kjer lahko najbolj učinkovito vpliva na vse telesne procese. Gube, celulit, strije in bolečina so izrazi telesnega stanja preko vezivnega tkiva. Vezivno tkivo lahko razumemo tudi kot sistem komunikacije telesa, saj to tkivo povezuje mišice, kosti in organe, skratka komunikacija teče preko njega po celem telesu. Celice vezivnega tkiva, fibroblasti, ki se nahajajo v kosteh, v hrustancu in v organih, proizvajajo kolagen. Fibroblasti sestavljajo tako imenovano matriko, bazično tekočino, kjer se nahajajo celice imunskega sistema, celice živčnega sistema, maščobne celice. V tem predelu tkiva se pojavi pogosto bolečina, ki jo pa zdravnik nemalokrat povezuje s starostjo, stresom ali reče, da je bolečina psihosomatskega izvora. Vezivno tkivo je kot mreža, ki se prepleta skozi celo telo, obdaja in prodre v vse organe: črevesje, srce, jetra, vene in celo možgane. Vezivno tkivo mora ohraniti svojo prožnost, zaradi poškodbe ali pa zaradi pomanjkanja gibanja se lahko pojavijo bolečine in tudi huda obolenja. Pljuča: vezivno tkivo pljuč zagotavlja prožnost, če prožnosti ni, se lahko pojavi bolečina v tem predelu. Srce: ko srčna mišica popušča, je dokazano, da je vezivno tkivo poškodovano. Črevesje: vezivno tkivo črevesja se odziva in vpliva tudi na sindrom razdražljivega črevesja. Mielinska ovojnica je sestavljena iz treh plasti vezivnega tkiva, ki prekrvavijo možgane. Revmatoidni artritis je patologija, vezana na poškodbo vezivnega tkiva. Zdravnik večkrat v telesu ne loči, kje se konča organ in kje se začne vezivno tkivo, tako je preple-

teno. Vezivno tkivo je najbolj močan čutni organ našega telesa, kar 80% živčnih končičev se konča v vezivnem tkivu. Pri bolečini križa, rame idr. je del telesa bolj trd, kar pomeni, da je prožnost vezivnega tkiva manjša. Vzroki bolečine torej niso samo v mišicah in sklepkih, ampak v vezivnem tkivu in njegovi prožnosti. Krčne žile, bruksizem, bolečine črevesja, pljuč, kolka, kolena lahko izvirajo zaradi okrnjene elastičnosti vezivnega tkiva, najhujši stadij okrnjenosti vezivnega tkiva predstavlja rakavo obolenje. Zdravje je odvisno od tega, koliko so naša tkiva prožna. Sestavni deli vezivnega tkiva se nahajajo v matriki, sestavljeni iz vezi proteinov in sladkorjev. Vezivno tkivo je tesno povezano z limfnim sistemom, zato se ju navadno obravnava skupaj. V tem tkivu se nahajajo tudi encimi, hormoni, protitelesa itd. Fibroblasti imajo dve poglaviti nalogi v luči protibolečinske kure, in sicer to, da določajo, ali bo tkivo trdo ali mehko in ali bo prožno ali rigidno. Fibroza je tisto obolenje, ko fibroblasti ne delujejo pravilno in proizvajajo preveč kolagena, takrat predel telesa otrdi. Vezivno tkivo dejansko sodeluje tudi pri rasti rakavega obolenja. Kje je rešitev? Gibanje! In sicer tako gibanje, ki ne predstavlja enih in istih monotoničnih vaj, ampak: hoja, tek, raztezanje in masaža. Staro pravilo pravi: kjer boli, tam masiraj. Samomasaže so najbolj učinkovite, saj tako kar najbolj lahko prisluhnemo svojem telesu. Zato masirajte vrat, križ, nogo, ramo, roko; vse, kar boli, je potrebno masirati. V naslednjem prispevku pa o hrani, s katero pravilno hranimo prožno vezivno tkivo. Iščimo zdravje!

www.saeka.si

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljki, e-mail paljki@noviglas.eu
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik prof. Peter Černic
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 19 F 08532 12400 000000730643, SWIFT ali BIC koda: ICRAITRRESO
ali IBAN: IT 67 M 05484 12401 001570069280, SWIFT ali BIC koda: CIVIIT2C

naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Publistar, ul. Treppo 5/B - Videm.

Tel. št. 0039 0432 299664 - Faks 0039 0432 512095 - E-mail info@publistarudine.com

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 10. novembra, ob 14. uri.

Čas neizprosno briše spomine ...

Dotrajani hladilnik

Pred dnevi smo zamenjali hladilnik. Iz Čedadada so nam pripeljali novega, varčnejšega, starega pa so naložili v kombi za odpad. Saj to res ni nič posebnega, če zamenjaš hladilnik, si bo mislil marsikdo, a vendar. Stari hladilnik Zanussi je bil v našem sedanjem domu že veliko let pred nami.

Pravzaprav je bil ta čedni hladilnik z majhnim zamrzovalnikom večkrat vzrok prepirov med nama z možem. Ni se sicer zdel dotrajani, prej lepo ohranjen in skoraj nov, a nekaj z njim ni bilo v redu. Kompressor je bil neprestano vklopljen, pa čeprav zaželenje temperature ni nikoli dosegel. Mož je bil jezen zaradi porabe elektrike in me je redno spraševal, kdaj bova kupila novega. Saj bom uredila, sem ponavljala, samo ta teden še ne, kajti nimava časa. Taki in podobni izgovori so pomagali, da se je čas zavlekel in smo imeli hladilnik še leto dni doma, čeprav ni deloval. Končno sem se prejšnji teden odločila in šla sva do trgovine, v kateri sem izbrala novega, takega, ki, kot zahtevajo evropske direktive, ima najmanjšo možno porabo energije. No, vsaj piše tako, zadnji dogodki pri avtomobilih Volkswagen so namreč pokazali, da tudi Evropa večkrat in pogostokrat laže. Tistega jutra, ko sem izpraznila in nekoliko počedila stari hladilnik, pa mi je bilo vseeno težko. Ne vem, zakaj, a ko se ločujem od kateregakoli pred-

meta, ki je bil del mojega vsakdana in spada nekako v mozaik mojega življenja, sem žalostna in bi ga najraje obdržala. Mož tega ne more razumeti, jezi se in smeje obenem, prijatelj Moreno pa mi je v tem na las podoben. Ravno v teh dneh je z avtovleko odpeljal k mehaniku avto, ki ima 430. 000 prevoženih kilometrov, ker se nikakor ne more ločiti od njega. Mehanik je bil skoraj nejevoljen, povedal mu je, da je zadnjič, ko se loti popraviljanja starega bencinskega motorja. Ali veste, mu je dejal, da gre v vašem primeru za pravi primer agresivnega zdravljenja??? To je naravnost kruto.

In čemu vsa ta navezanost? Včasih mi je, kot bi bili ti predmeti nekako živi, polni vsega. Morda pa le slutim vsa čustva, s katerimi so prepojeni, lastna in vseh tistih, ki so te stvari uporabljali. Mislim, da ne gre za navezanost na materialne dobrine. Poznam ljudi namreč, ki jim materialne dobrine res veliko pomenijo. Ti ljudje stalno nekaj kupujejo, hodijo po trgovinah, izgubljajo se v množici polic in izložb. Plačujejo in polnijo torbe do poznega večera. In prinašajo domov vsega, samo da imajo, samo da je novo, samo da je izjemno. Samo da se lahko ponašajo. Za neko neustavljivo slo gre. Imela sem sodelavko, ki je vsakič, ko je bila slabe volje, zapustila urad in šla po nakupih. To je bilo pred mnogimi leti, tedaj,

ko so javni uslužbenci lahko šli med delovnim urnikom kamorkoli. Spominjam se, da se je nekega dne vrnila z zlato zapestnico. Zelo depresivna sem bila, je utišala našo osuplost, sedaj, ko sem si to kupila, mi je boljše. Taki so ljudje, ki so navezani na materialne dobrine.

Z mano je drugače. Jaz v trgovine ne hodim, ne maram jih. Mož pravi, da ga je že sram, ko hodiva naokrog raztrgana in razcefrana, s staromodnimi oblačili. Taka sva, pravi on, da nama bo prej ali slej kaka usmiljena duša stisnila v roke bankovec, kar tako, za vbogajme. Pa ni, da nimava. Enostavno, brez smisla in zoprno mi je nakupovanje. In dokler niso na meni same luknje, se držim starih oblačil in obutve. Hladilnik sva morala zamenjati. Zaradi njega so nama namreč preveč narasli računi za elektriko. Pa čeprav sem odlašala. Kupili smo hišo pokojnega para. Menda sta bila Tržacana, hiša nad Idrijsko dolino jima je bila dom v poletnih mesecih. O njiju vem le

malo. Da nista bila revna, ampak niti srečna. Sin jima je pri štiriindvajsetih letih umrl v prometni nesreči. Ko sem praznila hišo, sem našla njegovo

sliko, dala sem jo nekim daljnim sorodnikom. Meni je ostala pobarvana vaza s cvetjem. Taka iz gline, v reliefu, kot jo delajo otroci v osnovni šoli. Nekje zadaj piše Roberto, pa datum. Sedaj je nekje v stekleni kredenci z mojimi spomini. Nisem je mogla odvreči. Niti tiste žalosti, ki jo je čutili v hiši, kjer je zadnje nadstropje, s sinovim malim samostojnim stanovanjem, ostalo nedokončano, se nisem še v celoti znebila. Čutili jo je še, v tej hiši, sredi beneških gozdov, kjer sta mož in žena umrla skoraj sto let stara, brez nasmeha na ustih in brez topline najdražjih.

Za hladilnik so mi povedali, da je bil med zadnjimi stvarmi, ki

sta jih starejša zakonca kupila. Bajje je bila ona tedaj že nepokretna na vozičku. In ravno zato je bil še nov, ko sva hišo kupila midva. In sva ga obdržala. Sedaj, ko sem ga spravila na kombi, mi je, kot bi brisala sledi tistih, ki jim je hiša pripadala, ki jim je bila dom. Bog ve, zakaj sta kupila ravno tega, Zanussijevega, kako sta ga izbrala, kdo jima ga je pripeljal na dom? Kot bi jima kradla še zadnje, kar je ostalo življenja, ki ga itak ni več, in spominov.

Hladilnika Zanussi sedaj ni več pri nas, hiša postaja vse bolj najina. Preteklost polzi v pozabo. Tesno mi je, ko pomislim, kako izginjajo vse sledi za nami. Spomini, bolečine, predmeti in sanje. In kjer smo bili nekdaj doma, kjer nam je bilo prijetno, varno in toplo, domuje sedaj nekdo drug. Nekdo drug prižiga peč, odpira okna soncu, skrbi za vrt, ki smo ga zasadili, in ponoči lega v toplo naročje blazin in odeje. In leta počasi odžirajo spomine na tisto lepo in dragoceno, čemur pravimo življenje.

Suzi Pertot

Morda bomo lahko tudi "zamejci" spet sanjali o zmagah

Tea Ugrin olimpijadi naproti

Slovenci v Italiji bomo, 12 let po Claudii Coslovich in Mateju Černicu, morda vendarle imeli svojega zastopnika na olimpijskih igrah 2016 v brazilskem Riu de Janeiru. Po krstnem nastopu na članskem svetovnem prvenstvu v škotskem Glasgowu ima največ možnosti telovadka Tea Ugrin, tržaška Slovenka, članica društva Artistica 81 in italijanske državne reprezentance.

Tea, ki je junija dopolnila 17 let, je – kot smo na teh stolpcih že pisali – opozorila nase v prejšnjih letih z mednarodnimi uspehi na mladinski ravni, svoje najlepše lice pa je pokazala celo po hudi poškodbi Ahilove tetive, ki je zahtevala tudi operacijo. Ugrinova je izgubila eno sezono, vrnila pa se je močnejša kot prej in si v kratkem času z garaškim delom in fanatično predanostjo izborila mesto pod soncem v dresu članske izbrane vrste. Pred mesecem dni je v Turinu postala drugič absolutna državna prvakinja v mnogoboju – nekakšni kombinaciji disciplin, ki sestavljajo športno gimnastiko –, kar ji je navrglo mesto v reprezentanci za prestižen nastop na svetovnem prvenstvu, ki je bilo na sporedu prejšnji teden.

Tea Ugrin

Mlada Tržacanka je v tekmovanju po posameznih orodjih s konstantnim nastopom v vseh panogah dosegla zelo dobro štirinajsto mesto, od Italijank je bila boljše, dvanaajsta, le Carlotta Ferlito s Sicilije. Zlato je osvojila legendarna Američanka Simone Biles, srebro njena rojakinja,

svoj delež na dvovišinski bradli. Zmagale so ZDA pred Kitajsko in Veliko Britanijo, ugledna uvrstitev pa je azzurram že prinesla izpolnitev norme za nastop v Riu. To še ne pomeni avtomatično, da bo tudi Tea med potniki na olimpijado, ker bo o ekipi odločal selektor Enrico Casella

čez leto dni, tudi glede na rezultate v preostalih 12 mesecih in trenutno formo. Vsekakor pa je to odlična novica, saj kaže na dejstvo, da v taboru reprezentance resno računajo na Teo in da bo mlada tekmovalka konkurirala s sotekmovalkami iz vse države s povsem enakopravnim izhodiščem. Nekako bo sama krojila svojo usodo, čeprav je pri tem še vrsta zunanjih dejavnikov, ne nazadnje tudi sreča.

Na dlani je v vsakem primeru, da bo dekle naredilo vse, kar je v njenih močeh, da uresniči svoje olimpijske sanje. Goji jih že polno desetletje, ko dneve preživlja v zgodovinski telovadnici Artistice 81 pri Svetem Jakobu v Trstu. Tu jo z ljubeznijo usmerjata zakonca Diego Pecar in Teresa Macri', njena trenerja, njena botra ali starejša sestra pa je klubska sotekmovalka v ekipni ligi, olimpijka iz Pekinga Federica Macri', ki ji je tudi po socialnih omrežjih v času svetovnega prvenstva na Škotskem namenila nekaj prav ganljivih čivkov.

HC

JURIJ PALJK

TAKO PAČ JE!

21

Ena od stvari, ki jih najbolj pogrešam v današnjih časih in tej razdrobljeni družbi, katere del sem tudi sam, je hvaležnost, tiste pristne izraze hvaležnosti, s katerimi sem odraščal v drugih časih, ko si zares bil hvaležen za pomarančo (redko) na mizi, za kos čokolade, za vse tiste navidezne malenkosti, ki delajo naše življenje lepše. Navidezne zato, ker ni res, da hvaležnost ni pomembna, pa naj gre za še tako majhne, zmotno tudi mišljene kot nepomembne stvari. V mojem otroštvu je pomaranča pomenila veliko, pravzaprav ogromno, saj jih je bilo izjemno malo, sam se pa tudi še z veliko hvaležnostjo spominjam trenutka, ko mi je stric Silvan prinesel iz Ljubljane celo veliko

čokolado, ki sem jo seveda kasneje delil, kot je bilo in je še v navadi v velikih družinah. Čisto celo čokolado mi je nekdo prinesel, veliko čokolado! Meni se je zdela tista čokolada imenitna, mami sem rekel, da je gotovo "najmanj polkil-ska", ona se je le nasmehnila in me pustila v pričanju, da je tako, čeprav je bila čokolada z rižem seveda manjša.

Tudi sam spadam v generacijo tistih, ki smo še imeli stare mame, none in matere, ki so nam stalno pripovedovale, da moramo reči hvala, ko nam kaj podarijo ali ponudijo, kot smo tudi poslušali, kako hvaležnost ni od tega sveta.

Nočem biti ne nergač in ne nostalgik, tudi poceni moraliziranja se branim in otepam, a vseeno lahko mirno zapišem, da pogrešam danes ravno to. Biti hvaležen za kaki! Ja, za kaki, za to zlato jabolko, ki zori te dni in ga je treba obrati, preden pade prva slana.

Ko sem pred dnevi dal košaro kakijev, nabral sem jih doma na Vipavskem, sosedu in prijatelju Ivanu, ki je po rodu iz Veneta, mi je dejal, da se še danes z veseljem spominja drevesa sredi dvorišča na kmetiji v ubijajoče ravnem Venetu, kjer je kot otrok poslušal pripovedi starega očeta o mizeriji krajevnih kmetov in časih, ki jih ni več. Ivano je ob odhodu povedal, da takih kakijev, kakršne sem sam nabral in mu jih dal, ne moreš danes prodati nikomur, ker jih nihče noče; biti morajo namreč popolni, nobene gube ne smejo imeti, niti ene črne črtice. Kasneje mi je oče sinovega sojadrca pri jadrlnem klubu Čupa v Sosljanu povedal, da ponujajo kakije sedaj na debelo po dvajset centov na kilogram, takih, kakršni so moji iz Vipavske, pa da se enostavno ne da prodati, ker jih nihče noče, raje kupujejo španske, vse enake, v posebni peči pripravljene za prodajo, da so vsi enako rdeči, vsi monotono istega okusa. Massimo je še dodal, da itak nima smisla razpravljati o tem, kdo jih še nabira za dvajset centov za kilogram, sam, da bi jih raje škorcem v slast pustil na drevesih, če bi

jih imel, kot je tudi še dodal, da "so ljudje danes nori, ker ne cenijo več domačega sadja, ki je seveda drugačno kot tisto, ki ga v pečeh pripravijo za prodajo". In mi je razložil, kako delujejo peči za sadje, tudi mandarinčke, da pripravijo tako, ker pač danes "kupujejo ljudje, zabiti, kot so, z očmi". Massimo se na te zadeve spozna, saj je trgovec, a ceni doma vzgojeno zelenjavo in pri nas vzgojene sadeže, ki se jih škropiva ne dotaknejo.

"Tako pač je!" je rekel Massimo, ko je vstopal v avto in dodal še tržaški sočni izraz za ljudi, ki kupujejo v veletrgovinah "umetno, a na pogled krasno sadje".

Minulo nedeljo so bile ponekod, drugod pa bodo prihodnjo nedeljo, zahvalne maše, ki jih ponekod imenujejo kar "hvaležnice". Ponekod še okrasijo cerkev z jesenskim sadjem in s plodovi zemlje, drugod je postalo vse skupaj že utečena in prazna rutina, izgublja se stara navada, ki je kazala navezanost vseh nas na zemljo in njene plodove. Pri sebi sem pomislil, da otroku, ki misli, da krava Milka daje čokoladno mleko in je vijoličaste barve, zares ne morem ničesar povedati s simbolom koruze in kakijev, če pa koruzo, recimo, v Furlanski nižini rabijo predvsem kot gorivo za elektrarne na biomaso,

kakijev na drevesu pred hišo pa njegova mama ne obere, ker niso tako lepi, kot so tisti, ki mi jih prinese iz krajevne trgovine. Pa si tak otrok tudi ne more niti v sanjah predstavljati, komu naj bo hvaležen in za kaj naj bo hvaležen, če pa so že njegovi starši izgubili občutek za hvaležnost. Rad rečem hvala, rad tudi podarim stvari, zdi se mi, da je to nekaj najlepšega, kar lahko kot človek naredim, in navsezadnje sem tudi vesel, ko mi kaj podarijo. Samo navaden človek sem in me v tem kratkem življenju zanima predvsem to, da ga živim v polnosti.

Kot urednik našega tednika sem bil prijetno vesel, ko nam je pred mesecem dni podjetnik in tržaški odbornik za gospodarstvo Edi Kraus kot uredništvu podaril lep kipec slovenskega narodnega junaka Martina Krpana na kobilici. Poleg kipca, ki je bil v lepi škatli, je bilo priloženo pismo, v katerem je Edi Kraus lastnoročno napisal: "Spoštovana redakcija Novega glasa! Naj vas ta junak bodri pri vsakdanjem delu! Lep pozdrav, Edi Kraus!"

Še najbolj sem bil vesel, da smo v uredništvu vsi takoj našli ustrezno mesto za "Našega Krpana", in tudi tega, da so me vsi sodelavci takoj vprašali, ali sem se prijatelju iz študentskih let že zahvalil!

(Gorska skupnost Ter, Nadiža in Brda obvešča

Tehnična služba in javna dela

Zadnjimi srečanji med projektnimi partnerji se je zaključila dejavnost dveh pomembnih evropskih projektov, pri katerih ima vlogo partnerja tudi Gorska skupnost Ter, Nadiža in Brda. Gre za projekta »Pot miru - Via di pace« in »Bimobis«.

Tehnična služba Gorske skupnosti Ter, Nadiža in Brda skrbi na ozemlju, ki obsega 25 občin s področja Julijskih Predalp in za katerega je pristojna, predvsem za vodenje in izvedbo javnih del nadobinskih in občinskih razsežnosti.

Poleg tega usklajuje dejavnosti za sestavo triletnega programa in letnega seznama javnih del.

Celovito vodi vse procedure, ki se tičejo javnih razpisov in odnosov s centralnim in deželnim observatorijem za javna dela, ter procedure za razlašanje in nabavo površin, tudi v sodelovanju s specializiranimi podjetji. Med dejavnosti tehnične službe spada tudi upravljanje in vodenje postopkov v zvezi z deželnimi razvojnimi načrti na tem ozemlju.

Ne nazadnje ta služba upravlja tudi celotni sistem izdajanja dovoljenj za uporabo prog in cest, ki so podvržene predpisom za gozdne ceste in proge. Gre za zelo zapletene dejavnosti, zlasti če upoštevamo, da je ozemlje obsežno in da so javna dela zelo raznolika. Trenutno so v zagonu ali se že izvajajo dela za približno 800.000,00 evrov, kakor jih navajamo v nadaljevanju:

Posegi v krajevno vozno situacijo na področjih Gorske skupnosti Ter, Nadiža in Brda, ki jih je prizadel žled, v vrednosti 250.000,00 €.

Izvedba razširitve cestišča na križišču občinske ceste Preval sv. Antona - Porčinj v višini 30.000,00 €.

Projekt za širjenje širokopasovne tehnologije v Zgornji Terski dolini, Dolini Karnajte v višini 59.500,00 €.

Projekt za izvedbo brezžičnega omrežja za internetni dostop na ozemlju Gorske skupnosti Ter, Nadiža in Brda v višini 450.000,00 €.

Opozoriti moramo tudi, da so bila pred kratkim zaključena in so v fazi

obračuna dela za izvedbo kolesarske proge, ki povezuje kraje Petjag - Sarženta - Bečje in Špeter, v okviru evropskega projekta Bimobis - Projekt za razvoj kolesarske mobilnosti med Slovenijo in Italijo; gre za funkcionalno in dokončano progo, ki je dolga približno 2,5 km in je uporabnikom že na razpolago. Ob tem si želimo, da bi novo evropsko programiranje 2014-2020 zopet vključilo predlog projektnih partnerjev za dopolnitev krožne kolesarske proge, kot je bila prvotno predvidena.

Trenutno so zaključena ali v fazi obračuna tudi zelo pomembna javna dela, ki so bila izvedena na račun občin v sklopu »okvirnega dogovora« v smislu deželnega zakona št. 1 (program Aster) z dne 9. januarja 2006 za širjenje fotovoltaičnih naprav, v kateri je bilo v celoti investiranih 1.450.000,00 € v smislu promocije in valorizacije uporabe alternativnih energetskega virov.

Fotovoltaične naprave so bile nameščene tako na stavbah sedežev Gorske skupnosti v Centi in Špetru, kakor tudi v občinah Ahten, Dolenje, Fojda, Bardo, Magnano in Riviera, Prapotno, Podbonešec, Podutana, Sovodnja, Srednje, Čenta in Tovorjana. Ta poseg ima veliko okoljsko valenco, saj spadajo uporaba in ovrednotenje alternativnih virov energije med cilje omenjene ustanove.

Se vedno v okviru alternativnih virov energije je Gorska skupnost poskrbela za izgradnjo nekaterih central na biomaso na osnovi Načrta za ozemeljski razvoj v okviru Integriranega ozemeljskega načrtovanja.

Do konca leta je predviden tudi zaključek del za namestitev naprave za simultano prevajanje, namenjene Kulturnemu središču na sedežu Gorske skupnosti, kar predstavlja investicijo približno 15.000,00 €. Naprava bo pripomogla k funkcionalnosti tega prostora tudi ob vseh priložnostih, ki zahtevajo simultano prevajanje. Investicijo so financirali iz skladov člena št. 19, zakona 38/2001 za podporo rabe slovenščine v javni upravi.

Kolesarska proga, ki povezuje kraje Petjag, Sarženta, Bečje in Špeter v okviru evropskega projekta Bimobis.

Obnovljeni mlin v vasi Čeplesišče v Občini Savodnja.

Fotovoltaične naprave na stavbi sedeža Gorske skupnosti v Špetru.

Posegi na podrčjih, ki jih je prizadel žled, so vredni 250.000,00 evrov.

